

Тери Пратчет

КИЛИМЕННИТЕ ХОРА

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Тази книга има двама автори. И двамата са един и същи човек.

"Килимените хора" излезе през 1971 г. Много неща не ѝ бяха наред на тази книга - най-вече поради това, че беше написана от седемнайсетгодишен по онова време хлапак.

Отначало се продаде някакво количество, след време се изчерпа целият тираж. И толкоз.

По-късно, преди седем-осем години, потръгнаха книгите ми за Света на Диска. Хората си ги купуваха и се чудеха: "Ами каква е пък тази книга "Килимените хора" от Същия Автор?" На издателите им дойде до гуша да обясняват, че не се търсела, и накрая решиха: дошло е време за преиздаване.

Та тъй, въпросната книга бе прочетена от Тери Пратчет, вече четирийсет и три годишен, и той им каза: "Я задръжте малко. Това съм го писал още в ония времена, когато съм смятал, че щом ще е "приказна фантастика", значи трябва да гъмжи от битки и крале. Но сега съм склонен да мисля, че истинската грижа на този жанр трябва да е как да минем и без битки и как да се оправяме и без крале. Я да я попренапиша на места..."

Е, нали знаете как е - като дръпнеш конеца, дето виси, и...

Ами това е положението. Тази книга не е точно книгата, която съм написал тогава. Не е точно и книгата, която бих написал сега. Тя е плод на съвместни усилия. Обаче, хм, няма защо да му предоставям на онзи половината слава и почести. И без това ще ги прахоса нахалос.

Вие помолихте за тази книга. Ето ви я. Благодаря ви.

А пък ако ме питате колко е голям град Уеър - приблизително толкова: о

Тери Пратчет
15 септември 1991 г.

ПРОЛОГ

Наричаха себе си Мунрунги. Което ще рече "Хора" или "Истински човеци".

Да започнем с това, че повечето племена обикновено се кръщават така. А после идва ден, когато племето се натъква на други хора и ги кръщава Ония Хора, или пък, ако денят се е случил лош - Врага. Само да се бяха сетили за някое друго име, като например Още Истински Човеци, щяха да си спестят сума ти неприятности по-нататък.

Не че мунрунгите бяха първобитни. Дума да не става. Писмир твърдеше, че притежават богато културно наследство. Имаше предвид легендите, които се разправяха от едно време.

Писмир знаеше всичките стари истории до една, както и много нови. Разказваше ги, а цялото племе го слушаше в унес, докато пепелта на нощните огньове изстинеше.

Понякога дори и яките косми, които растяха край оградата, опасваща селото, като че се заслушваха в неговите думи. Сякаш се скупчваха по-наблизо.

Най-старата легенда беше и най-кратка. Той не я разказваше често, ала цялото племе я знаеше наизуст. Тази легенда се разказваше на какви ли не езици из целия Килим.

- В Началото... - подемаше Писмир, - ...нямало нищо друго освен безкрайна плоскост. И после се явил Килимът, и покрил плоскостта. По онова време Килимът бил млад. Нямало прах сред космите и те били стройни и прави, а не огънати и проскубани, както сега. И Килимът бил празен.

После дошъл Прахът и паднал над Килима, понесъл се сред космите, вкоренил се вдън дълбоките сенки. И още, и още прах падал бавно, безмълвно сред застиналите в очакване косми, и най-накрай се наслоил в Килима. И от Праха Килимът изтъкал всинца ни. Първи той създал дребните пълзящи твари, които живеят в бърлогите и се спотайват вдън космалаците тилилейски. После създал соратите, вътъчните дупковръти, тропките, козите, громпайпърите и снарговете.

И тъй, в Килима вече имало живот и шум. Както и смърт и тишина. Ала в тъкачния стан на живота липсвала една нишка.

Килимът бил пълен с живот, ала не знаел, че е жив. Можел да съществува, но не и да мисли. Не знаел дори той самият какво е.

И тогаз от праха сме възникнали ние - Килимените Хора. Дали сме име на Килима, а после и на всички твари в него - и тъканта била изтъкана. Ние първи сме дали име на Килима. И тогава той разбрал какво е.

И макар Фрей, комуто е омразен живота на Килима, да ни тъпче, и макар и сенките над нас да се сгъстват, ние сме душата на Килима - и туй е велико. Ний сме плодът на стана.

Е, всичкото това е метафора, много ясно, но пък аз мисля, че е много важно, не е ли тъй?

ГЛАВА 1

Тъй гласеше Законът: всяка десета година хората от всички племена в Империята на Думиите се събират за Преброяване.

За това не ходеха чак в големия столичен град Уеър, а в малкото, отвсякъде опасно със зидове градче Трегон Марус.

Преброяването открай време беше паметно събитие. За една нощ Трегон Марус нарастваше двукратно и по големина, и по важност, щом палатките на племената щръкнеха край зидовете му. Имаше и конски пазар, и панаир, който траеше пет дни и пет нощи. Стари приятели се срещаха и си разменяха такъв поток от новини, че ставаше цяло наводнение.

Пък и самото Преброяване... Новите имена се добавяха в скърцащите свитъци, които - така им харесваше на хората да мислят - после биваха откарвани в голямата столица Уеър, и то в самия Велик Императорски Дворец. Думийските чиновници записваха усърдно кой колко прасета, кози и тропи има, а после хората се изнизваха един по един към съседната маса и си плащаха данъците в кожи - с козината и без. Точно тази част на цялото мероприятие не се радваше на особена популярност. Опашката се виеше край Трегон Марус, минаваше през Източната порта, провираше се покрай къшурките и оборите, пресичаше Пазарния площад и се изсипваше в Преброителницата. Покрай чиновниците пренасяха дори и най-малките бебенца - перодръжките трепваха и дращеа имената им по пергаментата. И твърде много хора в империята получаваха смешни имена, защото все се намираше някой чиновник, дето не е много наясно с правописа. В Историята такива работи се случват доста по-често, отколкото си мислите.

На петия ден губернаторът на града свикваше всички племенни вождове на аудиенция наред Пазарния площад, за да им изслуша жалбите и болестите. Не че имаше навика да прави нещо, за да им помогне, ама нали поне ги изслушваше, пък и кимаше толкова начесто, че всекиму поолекваше - поне докато се прибере обратно въщи. На това му се вика политика. И тъй си вървеше кой го знай откога. А на шестия ден хората хващаха пътищата, построени от Думийската империя, и се прибираха у дома. Пътищата водеха на изток. Друг път вървеше на запад, докато стигне в славния Уеър. Там пък се превръщаше просто в един от многобройните пътища, които минаваха през града. Отвъд Уеър той се превръщаше в Западния Път, и ставаше все по-тесен, и криволичеше все повече, докато най-накрая стигаше най-крайния западен пост на Черджето пред Камината.

Такава бе Думийската империя. Тя се простираше почти по целия Килим - от Дървената Стена, та чак до пустинята край Лакоолм, на север.

На запад тя граничеше с Дивата Земя и с последните ресни от Килима, а на юг пътищата ѝ стигаха чак до Крайкаминието. Хората от Уейнскот, дето ходеха целите нашарени, войнствените Хиболги, та дори и езичниците от Черджето, дето се кланяха на огъня - всички те плащаха своя дан на Императора.

На някои от тях Думийската империя не им допаднаше особено - най-вече защото все гледаше да потуши дребните междуособици и мащабните кражби на добитък, дето в крайграничните райони си бяха един вид развлечение, което им разнообразяваше живота. На Империята по ѝ харесваше да има мир. Мирът означаваше, че хората ще имат време да спечелят достатъчно пари, че да си платят данъците. Общо взето, мирът вършеше добра работа на Империята.

Тъй че племето на мунрунгите се отправяше на изток и се измъкваше от имперските хроники за още десет години. Понякога мунрунгите се спречкваха

пomeжду си, ама общо взето си живееха мирно и кротко и гледаха да си нямат много вземане-даване с историята, която има подчертана склонност да кара хората да се изтрепват един друг.

А после настъпи и година, когато от Трегон Марус не дойде никаква вест...

Старият Грим Орксон, вождът на мунрунгите, имаше двама сина. Когато старецът умря, постът бе наследен от по-големия, Глърк.

Според мунрунското мислене - а то си е едно доста бавно и протакашо мислене - по-добър избор не можеше и да има. Синът си беше буквално второ издание на бащата - като почнеш от яките, мощни плещи, та стигнеш до обширния дебел врат, първоизточник на неговата таранна сила. Глърк мятеше копието най-далеч от всички. Можеше и снарг да пребори - и за доказателство носеше на врата си наниз от дългите им жълти зъби. С една ръка кон вдигаше, можеше по цял ден да тича без умора и да се промъкне толкоз близо до някое животно, както кротко-кротко си пасе, че въпросното животно понякога се гътваше от шока, още дори преди нашия човек да си е вдигнал копието. Е, трябва да признаем и това, че докато мислеше, устните му все мърдаха и се виждаше как мислите се блъскат една в друга като залци в яхния, ама да беше тъп - не беше. Не бихте го нарекли точно "тъп". В края на краищата, мисълта му като тръгнеше, стигаше където трябва. Само дето минаваше по възможно най-заобиколния път.

"Той казва много малко думи, пък и едва ли знае какво значи която и да било от тях" - тъй говореха хората за него, но не и тогава, когато можеше да стигне до неговите уши.

Веднъж, привечер, той вървеше към дома си през просеки в прахта, помъкнал под мишница копие с кокален връх. С другата ръка крепеше polegналия на рамото му дълъг прът.

По средата на пръта, с вързани крака, се бе повесил един снарг, а другия край на пръта крепеше Снибрил, по-малкият брат на Глърк.

Старият Орксон се бе оженил рано, а бе живял дълго - тъй че помежду двамата братя се бе опнал дълъг наниз дъщери, които вождът грижливо бе омъжил до една за видни, уважавани и най-вече имотни Мунрунги.

Снибрил беше доста крехък, особено в сравнение с батко си. Грим го бе изпратил в строгото думийско училище в Трегон Марус да се изучи за чиновник. "Той копието едвам вдига" - бе рекъл вождът, - "та сигурно с калема по-добре ще се оправи. Тъкмо и някой от нашата рода най-после да стане учен човек."

Когато Снибрил за трети път избяга от училището, Писмир дойде при Грим да си поприказват. Писмир беше техният шаман. Това е нещо като поп, само че работата му е доста по-разностранна.

Повечето племена си имаха шамани, ала Писмир не беше като другите. Ако ще и заради това, че поне веднъж месечно си миеше лицето и ръцете. Това последното беше доста необичайна практика сред шаманите. Другите притежаваха отявлена склонност към мръсотията - поддържаха мнението, че колкото са по-мърляви, толкоз по-магически вид имат.

Нито пък бе целият окичен с пера и кокали. Нито пък говореше като шаманите на съседните им племена.

Другите шамани ядяха гъбите на жълти петна, дето растяха вдън космалака тилилейски, а после приказваха разни такива неща: "Хийяхийяхейя! Хейяхейяйяхийя! Хгх! Хгх!" - което със сигурност си звучеше досущ като магическо слово.

Ето какви неща пък разправяше Писмир: "Точните наблюдения, последвани

от подробно обмисляне и прецизна представа за целта, са жизненоважни за успеха на всяко начинание. Забелязали ли сте по какъв начин дивите тропи винаги изпреварват с два дни стадата на соратите? Между другото, недейте да ядете гъбите на жълти петна".

Което изобщо не звучеше като магическо слово, но пък вършеше къде-къде повече работа и им докарваше добър лов. Някои Мунрунги бяха на мнение, че добрият лов се дължи най-вече на собствената им сръчност. Писмир насърчаваше подобна гледна точка.

"Да мислиш положително" - казваше той, - "също е много важно нещо".

Освен това той беше и официалният знахар. Всички се съгласяваха (неохотно обаче, тъй като мунрунгите са племе, което си държи на традициите), че е много по-добър от предшественика си, чиято идея за лекуване беше следната: трябва да се мятат кокали във въздуха и да се вика "Хийяхийяхей! Хгм! Хгм!"

Писмир пък бъркаше в една купа най-различни редки прахоляци, после ги правеше на хапчета и казваше например: "Гълтай по едно вечер преди лягане и сутрин, като се събудиш". Пък и за други работи го биваше да даде съвет.

Грим тъкмо цепеше съчки пред колибата си.

- Така няма да стане - рече Писмир, безшумно изникнал иззад гърба му. Той все така си правеше. - Не можеш да пратиш Снибрил пак в Трегон. Той е Мунрунг! Чудно ли е тогава, че вече за кой ли път бяга? От него чиновник няма да излезе. То не ни е в кръвта, човече. Нека си остане тук. Аз ще го науча да чете.

- Щом можеш, заповядай! - поклати глава Грим. - Хич не го разбирам туй момче. Само се мотка насам-натам с отнесена физиономия. Тя и майка му беше същата. Е, вярно, като се ожени, дойде й поне малко от малко акълът в главата, ама...

Грим не можеше да чете, пък никога не се бе и учил, ала чиновниците в Трегон Марус винаги му бяха правили голямо впечатление. Дращят разни знаци по парчета пергамент - и тия знаци помнят разни неща! Това също си беше един вид сила. Много беше запален по идеята и Орксоновия род да се сдобие поне с малко от тази сила.

Тъй че Снибрил тръгна на училище заедно с другите деца от селото - а селски даскал беше пак Писмир, кой друг - и изучи числата, буквите и законите на Думийската империя. Ученето му хареса - всмукваше знания, все едно животът му зависеше от това. Много често се случвало и да зависи - бе рекъл Писмир.

Освен това - ама че странна работа - от него излезе ловец почти толкова добър, колкото и батко му. Само че по съвсем друг начин. Глърк преследваше дивеча. Снибрил го дебнеше. Писмир бе споменал, че не се налага да преследваш разните му там зверове. Дебнеш ли ги достатъчно дълго, хем ти си седиш и си чакаш на спокойствие, хем те самички си идват. Почти винаги съществува и по-добър начин да направиш това или онова.

Когато старият Грим умря, изкопаха яма сред прахта на Килима и го положиха в нея. Редом с него туриха ловното му копие, а после го закопаха. Мунрунгите си нямаха никаква представа къде отива човек, след като умре, но пък не виждаха причина като стигне там, все гладен да стои.

После Глърк стана вожд и по право му се падаше да отведе племето на следващото Преброяване. Ала вестоносецът, дължен да ги призове в Трегон Марус, не се явяваше никакъв, а трябваше отдавна да е пристигнал. Това тревожеше Глърк. Не че се беше разбързал толкова да плаща данъци, пък и, като си помисли човек, да ходиш и да проверяваш защо закъснява вестоносецът

си беше живо натягане, нали разбирате - но пък иначе Думийците бяха много стриктни, особено що се отнася до събирането на данъци.

Ала онази вечер, докато вървяха към дома с брат му, той си мълчеше за това.

Снибрил изсумтя и отпусна тежко пръта на другото си рамо. Беше по-нисък от брат си, пък и още по-нисък щеше да стане - помисли си той, - ако не отхвърли този товар от плещите си поне за минута-две.

- Ух, от това ходене стъпала не ми останаха, все едно стъпвам направо на чукачетата - въздъхна той. - Не можем ли да спрем да си починем малко, а? Няма страшно, ако отдъхнем пет минутки! Пък и... боли ме главата...

- Добре де, пет може - избуча Глърк, - ама нито минутка повече! Стъмва се.

Бяха стигнали думийския път, а недалеч от него, на север, ги очакваха Дървената стена, дом и вечеря. Приседнаха.

Глърк, който никога не си губеше времето, се захвана да точи копието си с брус, ала и двамата се бяха втренчили в пътя, сияещ сред вечерния сумрак. Той се губеше на запад - грейнала в тъмата линия. Космите край него гъмжаха от сенки, които растяха ли, растяха. Пътят бе омагьосал Снибрил още откакто неговият баща бе му казал, че всички пътища водят към Уеър. Значи, единствено пътят лежи между вратата на неговата колиба и прага на Императорския дворец - мислеше си той. А ако преброиш и всички пътечки и преки, дето водеха встрани от него... Веднъж да сложиш крак отгоре му, кой знае къде можеше да стигнеш, а пък дори и само да си седиш край него и да чакаш - кой знае кой би могъл да мине край тебе? Всичко е свързано с всякъде другаде - тъй разправяше Писмир.

Притисна глава с длани. Болката го мъчеше все повече. Като че някой го бе стиснал в менгеме.

И на Килима май днес му имаше нещо. Ловът излезе труден. Повечето животни се бяха изпокрили, ни дъх не дъхваше из въздуха, а и прахът сред космите ни мърдаше, ни шаваше.

- Тая работа хич не ми харесва. Вече дни наред никой не се задава по пътя - обади се Глърк. Той се изправи и се протегна към пръта.

Снибрил изохка. Да бе поискал хапче от Писмир...

Нейде високо горе сред космите се мерна сянка и се стрелна на юг.

Разнесе се грохот - толкова силен, че сякаш отекваше в костите ти, и се стовари върху Килима с ужасяваща внезапност. Братята се проснаха по очи сред праха, а космите около тях, подети от вихъра, взеха да надават писъци и стенания.

Глърк се вкопчи в грапавата кора на един косъм, примъкна се нагоре и се изправи. Наоколо се вихреше буря. Високо горе над главата му върхът на косъма скърцаше и тракаше, а космите край него се вълнуваха - същинско разбунено сиво море. Пясъчни балвани, колкото човешки бой, преминаха и пометоха де що срещнаха по пътя си - ту се търкаляха, ту хвърчаха пред вятъра.

Вкопчил се здраво за косъма с една ръка, Глърк протегна другата и придърпа нагоре брат си. После и двамата се сгушиха - така ги тресеше, че и зъб не можеха да обелят - а бурята продължи да си вилнее край тях. Също толкова внезапно, както беше и връхлетяла, тя свърна на юг, а мракът хукна след нея.

Тишината звънтеше като гонг. Снибрил премига. Каквото ще да е било това, но то беше отнесло и главоболието му заедно със себе си. Ушите му прашяха. После сред затихващия вятър дочу тропот на копита откъм пътя.

С всеки миг ставаше все по-силен и по-силен. Бе див и уплашен, все едно конят препускаше без ездач.

Наистина се оказа без ездач. Ушите му бяха прилепени към главата, а очите му светеха диво, позеленели от ужас. По белия му косъм искреше пот, а поводите му плющяха и удряха седлото в бесен галоп.

Снибрил се хвърли отпреде му. Жребецът профуча край него, той сграби юздите, за миг се понесе редом с ехтящите копита и се метна на седлото. Защо ли дръзна да го направи - представа си нямаше. Сигурно в резултат на внимателно наблюдение и прецизно определяне на Целта... Не, просто и през ум не можеше да му мине да не го направи.

Възседнали усмирения кон, те влязоха в селото. Влачеа снарга подире си. Оградата край селото бе оцеляла тук-там, а балваните бяха помели доста колиби. Глърк погледна към колибата на Орксоновци и Снибрил чу как от него се изтръгна стенание. Вождът слезе от гърба на коня и с бавна стъпка се отправи към дома си. По-точно към онова, което преди беше негов дом.

Останалите от племето спряха приказките и със страхопочитание се дръпнаха да му направят път. Един косъм бе рухнал. И то голям. Бе срутил оградата, а върхът му лежеше сред руините на Орксоновата къща. Арката на портата все още стърчеше храбро сред попилените греди и слама. Берта Орксон, наобиколена от децата си, дотърча и се хвърли в прегръдките на своя мъж.

- Писмир ни измъкна точно преди да се стовари косъмът... - изхлипа тя.

- Ами сега какво ще правим?

Той я потупа разсеяно по гърба и продължи да се блещи срещу развалините на къщата си. После се изкатери върху купчината останки и взе да ръчка тук и там.

Тъй безмълвна бе тълпата, че всеки звук отекваше гръмко. Нещо дрънна, и той измъкна едно гърне, по чудо избегнало гибелта си. Ококори се насреща му, все едно никога преди не бе виждал нищо подобно, и взе да го върти насам-натам на светлината на огъня. Вдигна го над главата си и го тресна о земята.

Размаха юмрук и захвана люто да ругае. Прокле космите, прокле мрачните пещери на Подкилимието, прокле демоните на Пода - Вътъците и Основите. После изрева Непроизносимите Думи и изрече клетвата на Ретвашуд Цицията, която бе толкоз силна, че кости трошеше - или поне така разправяха за нея, макар че Писмир пък твърдеше, че това било суеверие.

Завихриха се клетвите сред вечерния космалак. Дочуха ги Създанията на Нощта, които щъкаха из Килима. Трупаше се клетва връз клетва, и се извиси кула от клетви, разлюляна и сееща ужас.

Глърк свърши; въздухът трепереше. Той тупна сред развалините и седна, стиснал глава в ръце. Никой не се осмеляваше да го доближи. Някои му метнаха коси погледи, а един-двама ги бе втресло и побързаха да се изнесат нанякъде.

Снибрил слезе от коня и бавно запристъпва към Писмир, който мрачно стърчеше сред тълпата, загърнат в наметалото си от кози кожи.

- Не биваше да казва Непроизносимите Думи - промърмори Писмир, кажи-речи на себе си. - Е, всичкото това е суеверие, ясно де, ама то само по себе си не значи, че не е ИСТИНА. О, здрасти. Отървал си се, като те гледам.

- Кой го направи?!

- Наричат го Фрей - отвърна Писмир.

- Мислех, че това е само стара-прастара приказка...

- То си е така, ала това не значи, че не е вярна. Убеден съм - Фрей беше. Като се почне с промените във въздушното налягане... Пък и животните, и те го усетиха... тъкмо както си го пише във... - той рязко млъкна.

- Тъкмо както четох някъде - довърши той, очевидно притеснен.

Погледът му мина край Снибрил и светна.

- Кон си си намерил, гледам.

- Май че е ранен...

Писмир доближи коня и го огледа внимателно.

- Думийски е, естествено - заключи той. - Я някой да ми донесе сандъчето с билките. Нещо го е нападнало - нали виждаш, ей тук. Не е дълбока рана, ама ще трябва да я намажа. Великолепно животно. За чудо и приказ! Та, бил без ездач, казваш?

- Пообиколихме нагоре-надолу по пътя, ама никой не видяхме.

Писмир погали коня по гладкия хълбок.

- Цялото село да продадеш, с всичките му жители за роби, я ще можеш да си купиш кон като тоя, я не. Който и да е бил неговият стопанин, кончето доста отдавна му е избягало. Живяло си е дни наред на свобода.

- Думийците вече не позволяват на никого да държи роби - уточни Снибрил.

- Много е ценен, това исках да ти кажа - обясни Писмир.

Той си затананика отнесено и взе да оглежда копитата на коня. Пусна краката му и се втренчи неподвижно в космите.

- Изплашило го е нещо. Не е бил Фрей. Още преди няколко дена го е изплашило. Не са били бандити - те щяха да задигнат и коня. Пък и бандитите не оставят белези от нокти. Може и снарг да е бил - ама три пъти по-голям от обикновен снарг. Олеле, майчице. И такива ги има.

И тогава се разнесе Викът.

На Снибрил му се стори, че на нощта са й пораснали уста и глас. Викът идеше от космалака отвъд срутената ограда - подигравателен крясък, който цепеше тишината. Конят се дръпна.

Някой вече бе разпалил огън в една от пукнатините на Стената. Неколцина ловци се затичаха натам с вдигнати копия. Спряха. В далечния край изплува нещо, яхнало друго нещо. Проблеснаха два чифта очи - едните свиреп червени, другите лъскаво зелени. Те се втренчиха в селяните с немигащ поглед над пламъците.

Глърк грабна копието от ръката на някакъв мъж - всичките до един бяха зинали - и взе да ги разбутва и да си проправя път.

- Снарг ще да е, какво друго да е - изръмжа той и метна копието. То се удари в нещо, ама само дето зелените очи блеснаха още по-ярко. Из невидимото гърло извря дълбоко, злобно ръмжене.

- Къш! Я марш обратно в бърлогата!

Писмир изгърча напред с пламтяща пръчка в ръка и я запокити към двата чифта очи.

Те премигаха и търтиха нанякъде. Заедно с тях търти и магията. Разнесоха се викове и, засрамени от страха си, ловците се втурнаха напред.

- Спрете! - кресна Писмир. - Тъпаци такива! Ще го погнете това сред мрака с кокалени копия, а? Ами че това е черен снарг! Това да не ви са кафявите, дето се въдят тука! Че не знаете ли легендите? Те идат от най-далечните Забутани Ъгли! Чак от Непометените Кьошета!

Откъм север, откъм бялата канара на самата Дървена Стена, отново се разнесе писъкът на снарг. Този път не заглъхна, а рязко секна.

Писмир се взря за секунда на север, после се обърна към Глърк и

Снибрил.

- Надушиха ви. Точно това е докарало коня насам - страхът от снаргове. А страхът от снаргове изобщо не е срамно нещо. Такъв страх от снаргове си е чисто и просто проява на здрав разум. А сега, след като те откриха селото, вие не можете да останете повече тук. Те ще идват всяка нощ - и ще дойде някоя вечер, когато няма да можете да се защитите. Тръгвайте още утре. Даже и тогава вече може да е късно.

- Ама ние не можем ей тъй да... - начена Глърк.

- Можете, можете. И не само можете, ами и ви се налага. Фрей се връща, а заедно с него - и всичко, що иде подире му. Проумявате ли?

- Не - отвърна Глърк.

- Е, тогава ми се доверете. И се надявам, че никога няма да ви се наложи да го проумеее наистина. Да се сещате някога да не съм бил прав?

Глърк се замисли.

- Е, ами сещам се как веднъж каза, че...

- За важни неща, искам да кажа?

- Не. Ами не, предполагам. - Глърк изглеждаше порядъчно притеснен. - Ама нас никога не ни е било страх от снаргове. Със снарговете се оправяме съвсем сносно. Че какво толкова им има точно на тия снаргове?

- Ония, дето ги яздат - обясни Писмир, - това им има.

- Абе имаше още един чифт очи... - несигурно проточи Глърк.

- Тия са още по-лоши и от снарговете - рече Писмир. - Имат си много по-лошо оръжие от зъбите и ноктите. Имат си мозъци!

ГЛАВА 2

- Ами, това беше. Хайде! - Глърк хвърли последен поглед към руините на колибата.

- Изчакай ме мъничко - обади се Снибрил.

Лесно бе побрал цялата си покъщнина в една кожена торба, ала я пребърка отново, в случай че е забравил нещо, без да иска. Вътре имаше кокален нож с резбована дървена дръжка и резервен чифт ботуши. После идваше едно кълбо тетива за лък, торбичка с остриета за стрели и малко късметлийски прах, а точно на дъното пръстите на Снибрил напипаха още една издута торбичка. Измъкна я внимателно, като гледаше да не повреди онова, с което бе натъпкана, и я отвори. Две, пет, осем, девет. Всичките си бяха вътре. Той прокара пръсти по тях. Лакът блестеше на светлината.

- Хъ - рече Глърк. - Не знам какво толкоз се бързикаш с тях. Да беше взел още една торбичка с остриета, по-добре щеше да запълни мястото.

Снибрил поклати глава и вдигна монетите в шепата си. Лакът им сияеше.

Бяха изсечени от червено дърво от Кракостолните мини. От едната страна на всяка монета бе гравирен ликът на Императора. Това бяха тарнерии - валутата на Думийската империя, и струваха много кожи в Трегон Марус. Всъщност, ако го погледнеш по този начин, те си бяха кожи, или гърнета, или пък ножове, или копия. Поне така разправяше Писмир.

Снибрил не го разбираше съвсем, но, изглежда, любовта на Думийците към техния Император бе толкова голяма, че те на драго сърце биха взели от него дървените картинки срещу кожи в замяна - с козината и без. Или поне така разправяше Писмир. Снибрил не беше много убеден, че той разбира от финанси кой знае колко повече от него.

Двамата се отправиха към каручките. Не бе изминал и ден, откакто бе

минал Фрей. Да, ама какъв ден... Изпълнен предимно с разпавии. По-богатите Мунрунги не искаха да тръгват, особено като се имаше предвид и че никой няма що-годе ясна представа къде отиват. А Писмир пък се беше покрил някъде по своя си работа.

После, посред утрото, откъм юг долетяха писъци на снарг. Някой бе мярнал плъзгащи се сред космите сенки. Друг пък бе забелязал очи, надничащи над оградата.

С това разпавиите секнаха. Мунрунгите били свикнали на път - взеха изведнъж да изтъкват хората. Горедолу всяка година се местели насамнатам в търсене на по-добри ловни полета. И сигурно са се готвели да се местят пак още от месеци насам. Не че бягат - обясняваше всеки. Никой не би могъл да твърди, че бягат. Те просто се оттеглят. Доста бавно, при това.

Още преди да преполови пладнe, ограденото място се изпълни с каруци, крави и хора, помъкнали разни мебели. Суматохата вече бе утихнала и всички чакаха Глърк. Неговата каруца беше най-писаната от всички - наследствена семейна собственост с вит покрив, с гюрук от кожи. Теглеха я четири понита. Колибите трябваше да се строят така, че да изтраят година и половина; каруците обаче бяха нещото, което човек завещава на деца и внуци.

Зад неговата каруца търпеливо чакаше цял керван понита, натоварени с Орксоновите богатства, които се състояха също предимно от кожи. Подир нея идеха по-маловажните каруци - никоя не беше толкова богата колкото Орксоновата, макар че някои й бяха почти равни. След тях идеха по-бедните двуколки и онези семейства, които едвам можеха да си позволят едно пони и три четвърти дяла от крава. Последни идеха пешаците. На Снибрил му се струваше, че онези, които побираха всичката си покъщнина в една-едничка торба, май са по-весели от ония, дето си зарязваха половината имущество тук. Точно сега им трябваше Пасмир. Ала къде беше той?

- Че няма ли го тука? - попита Глърк. - Е, той нали знае, че тръгваме.

Ще ни настигне. Според мен едва ли си въобразява, че ще го чакаме...

- Ще избързам напред да го търся - отсече Снибрил.

Глърк отвори уста и тъкмо да скастри брат си, взе, че размисли.

- Е, кажи му тогава, че сме тръгнали към Изгорелия Край, по старите пътеки - рече му той. - Там тази вечер лесно ще се защитим, ако опре до това.

Глърк изчака, докато и онези на опашката се изнижат извън оградата, примъкна две греди и запречи портата накръст. През порутените стени всеки можеше да влезе вътре, ала Глърк чувстваше, че портата трябва да бъде затворена. Беше някакси по... както трябва. Предполагаше, че може и да се върнат някой ден.

Снибрил беше начело на процесията. Яздеше белия кон - малко непохватно, но за сметка на това пък решително. Бяха го кръстили Роланд, на някакъв техен чичо. Никой не бе поставил под съмнение нито правото му да го кръсти, нито да го задържи. Мунрунгите, общо взето, бяха съгласни с Думийските закони, но пък "Кой изпревари - той завари" си беше един от най-старите закони.

Малко по-нататък той свърна от пътя и скоро над върхарите на космите се издигна бялата канара на Дървената Стена. Наоколо се стелеше гъст прах и тропотът на Роландовите копита почти не се чуваше. Там свършваше Килимът. Снибрил усети ширналата се край него необозрима килимена безграничност, която се простираше далеч отвъд най-крайните граници на Империята. И ако Думийските пътища водеха към далечни краища, то накъде ли водеше този стар-прастар черен път?

Понякога, през някоя тиха нощ, той сядаше край пътя и го съзерцаваше ли, съзерцаваше. Мунрунгите сновяха насам-натам, ала все из едни и същи краища. Писмир разказваше за разни места като Черджето, Камината и Ръба. Далечни-далечни краища със странни-престранни имена. Писмир бе ходил навсякъде и бе видял такива неща, каквито Снибрил никога нямаше да види. Ех, какви истории разказваше...

На няколко пъти на Снибрил му се счу, че наблизо отекват нечии други копита. Или пък тропаха черни лапи? Май и Роланд бе дочул нещо, защото припна живо напред - още малко и щеше да мине в галоп.

Прахът се бе наслоил сред тукашните косми и бе оформил бабунести могили, гъсто обрасли с папрати и треви - въздухът тегнеше от мириса им. Пътеката като че бе станала мочурлива и тук-таме нехайно лъкатушеше сред могилите. Най-накрая излезе на една полянка точно до южния край на Дървената стена.

Тя беше паднала от небето преди много, много години. За да я изминеш открай докрай, бе нужен целодневен поход, а за да я прекосиш - цял час, че и отгоре. Половината бе изгоряла - кой я знае как, ала беше изгоряла!

Писмир твърдеше, че нейде в най-затънтените краища на Килима имало още една-две... и бе използвал Думийската дума: клечкакибрит.

Писмир живееше в една пещера до старата дървена кариера. Покрай прага се търкаляха две-три гърнета.

Щом Роланд навлезе в тръс на полянката, насреща му изскочиха няколко мършави полудиви кози. Писмир го нямаше. Нито пък дребничкото му пони.

Ала край пещерата бе простряна току-що одрана кожа на снарг, а край малък огън, върху купчина папрат, със смъкната връз лицето шапка, лежеше някакъв човек. Шапката беше островърха и някога ще да е била синя, ала времето я бе превърнало в безформена торба, чийто цвят напомняше цвета на дим. Дрехите му изглеждаха така, сякаш самички се бяха скупчили около него, да се погреят. Под главата си бе подложил за възглавка оръфано кафяво наметало.

Снибрил остави Роланд в сенките на космите и извади своя нож. Прокрадна се към спящия, протегна ръка и леко повдигна периферията на шапката с върха на острието.

Последва рязък изблик на активност, който завърши с поваления на гръб Снибрил, чийто собствен нож бе опрян в гърлото му, а мургавото лице на непознатия - на няма и педя от неговото.

Очите се отвориха. "Ама той чак сега се събужда!" - просветна в главата на Снибрил сред сковалия го ужас. Беше се размърдал, още спейки.

- Ммм? О, Мунрунг? - промърмори непознатият почти под носа си. - Значи, безобиден! - Той рязко се изправи на крака.

Снибрил така избърза да се обиди, та забрави, че го е страх.

- Безобиден, казваш, а?!

- Е, в сравнение с ей-това там... - махна той към проснатата кожа. - Той Писмир ми каза, че някой от вашите може и да се весне насам.

- Ами него де го?

- Замина за Трегон Марус. Скоро ще се върне.

- А ти кой си?

- Харесва ми да ме наричат Бейн.

Беше гладко избърснат - нещо доста необичайно за когото и да било, без да броим Думийските младежи, а златисточервената му коса, сплетена на плитка, се спускаше кажи-речи до кръста. Макар че, общо взето, не изглеждаше да е по-стар от самия Снибрил, лицето му бе сурово, изрязано от

бръчки - ала огряно от усмивка. На колана му висеше къс меч, свиреп на вид, а до торбата му лежеше копие.

- Бях тръгнал да преследвам моули...- рече той, но забеляза неразбиращия поглед на Снибрил. - Това са едни такива гадове... Въдят се в Неметените Кьошета. Да им се не види и на мярата! Плъзнали са насам и яздят ей тия - отново махна към кожата той.

- Не те ли е страх от очите им?

Бейн се разсмя и вдигна копието си.

После пристигна и Писмир - дългнестата му фигура нахлу на полянката; дългите му крака и от двете страни на понито почти докосваха земята. Старецът изобщо не се изненада, че заварва Снибрил там.

- Трегон Марус е рухнал - тежко рече той.

Бейн изпъшка.

- Рухнал е, ти казвам - сопна му се Писмир. - Разрушен. Храмовете, стените - всичко! И навсякъде из руините сноват снаргове. Фрей е помел целия град. Трегон Марус се е паднал точно в епицентъра, под Фрей - продължи шаманът. - Ех, че дълъг и ужасен ден... Къде се дяна племето? Към Изгорелия Край ли тръгна? Бива. Ако се наложи да се защитят, там бива. Хайде.

Малкото пони на Бейн пасеше сред космите. Потеглиха. Придържаха се плътно до дървената канара.

- Ама какво е тоя Фрей? - попита Снибрил. - Спомням си, че ти разказваше някакви легенди за старите времена... но то беше толкова отдавна! Някакво чудовище беше май... ама нали уж не било истинско...

- Моулите му се кланят - обясни Бейн. - Аз... си падам доста вещ по тях, да ви кажа.

Снибрил бе явно озадачен. Мунрунгите нямаха богове. Животът и без тях си беше достатъчно сложен.

- Аз си имам една теория по въпроса... - подзе Писмир. - Чел съм това-онова в старите книги. Зарежи ги легендите. Те са просто метафори.

- Ще рече интересни лъжи - преведе Бейн.

- Не, по-скоро начин да се каже нещо, без да ти се налага да се впускаш в обяснения. Фрей е нещо като сила. Мисля, че някога са съществували и хора, които са знаели повече за него. Съществуват древни легенди за древни градове, внезапно изчезнали от лицето на Килима. Сега това са само предания... ох, леле, колко много неща се забравят! Някой ги записва, а после пак се губят...

* * *

Тесните стари пътеки, които кръстосваха целия Килим, не бяха прави като пътищата, а току криволичеха като змии насам-натам из космалаците. Всеки пътник, който поемаше по тях - а такива бяха малцина - рядко срещаше друг. И все пак тези пътеки не обрастваха с косъмчета. Думийците твърдяха, че ги бил създал Пелун, богът на пътуването. Мунрунгите пък, сами по себе си, се придържаха към схващането, че ги е създал самият Килим по някакъв свой тайнствен начин - макар че гледаха да не го споменават пред думийци. Те самите си нямаха богове, но, общо взето, се държаха учтиво, що се отнася до боговете на другите народи.

Под разръфания край на Дървената Стена, наречен Изгорелия Край, пътеката се раздвояваше - едната тръгваше на Запад, а другата на Север. Глърк спря каруцата си и се вгледа в изгорелите, почернели чукари. За миг

му се стори, че долавя някакво движение нейде високо горе. Подуши из въздуха.

- Имам лошо предчувствие - сподели той. - Я по-добре да изчакаме Снибрил.

Вождът скочи от каруцата и тръгна назад по пътеката. Да, ето го пак - нещо се прокрадва в далечината... не, това било просто сянка. Глърк отново подуши, после тръсна рамене. Че бива ли да прави така - шавне някоя сянка и той веднага подскача! Сви длани около устата си.

- Съберете каруците в кръг! - изкомандва той. - Тук ще лагеруваме!

Успееш ли криво-ляво да се примириш с неугледния пейзаж и с пепелта, Изгорелият Край си беше направо безопасно място. Космите се бяха прекършили още когато Дървената Стена бе рухнала върху Килима - тъй че евентуалните нападатели нямаше кой знае къде да се скрият. Пък и чисто бялата Дървена Стена от другата страна намаляваше шансовете им за успешно нападение. Ала тук човек просто не го свърташе. Глърк продължаваше да навиква цялото племе, докато най-накрая каруците оформиха стена, а вътре в нея окошариха понитата и добитъка. После нареди по един въоръжен мъж да се настани върху покрива на всяка каруца и юрна останалите да палят огньове и да подготвят лагера за нощувка.

Гледай да се намират на работа! - това беше едно от правилата на вожда, заветвани му от стария Грим. Дръж се уверено, никога не казвай "Не знам", и - когато явно нищо друго не ти е останало - постарай се да им намираш работа. И преди бе ловувал край Изгорелия Край, и мъртвилото, което представляваше почернялата гора, го беше изнервяло и в най-добрите времена. Да работят, да се смеят гръмогласно, да пеят и да маршируват с копия на рамо - май само това им бе останало, преди страховете им най-послед да ги надвият.

Скоро тук-там из кръга изникнаха огньове. Жените се разготвиха. Глърк се изкатери на каруцата си и надникна надолу към пътя. Огньовете се виждаха... онези ги виждаха. Но нищо не правеше сърцето тъй дръзко, както огъня, а пък едно топло ядене вършеше чудеса с човешката храброст. Дали нейде там се спотайваха снаргове? Е, със снарговете можеха да се справят. Снарговете ги имаше, откакто се помнеха - гадни шубелии бяха те. Имаха мозък, колкото да се сетят, че не бива да нападат хорските села. Предпочитаха да проследят някой самотен пътник, ако им се струваше, че може да им излезе късметът. На Глърк тая промяна у снарговете никак не му се харесваше.

След малко той се спусна долу и измъкна ловния си нож изпод седлото. Той бе издялан от бедрената кост на снарг и ако беше меч, щеше да му върши абсолютно същата работа - а той му вършеше добра работа. Мушна го в колана си и пое подадената от жена му паница супа.

Нощта изтъняваше. Стражите клюмаха. Тъмни сенки шаваха сред космите покрай осветения кръг... сякаш около кръга от светлина бе израснал друг кръг - от дълбок мрак.

Нападението дойде от южната страна на лагера. Надигна се вой. После една каруца се разтресе. Стражът отгоре ѝ скочи на земята - инак щеше като нищо да умре. Беше Гърт, най-големият син на Глърк.

- Всички на оръжие! Всички на оръжие! Дръжте се в кръг! - кресна Глърк и прескочи огъня, сграбчил по едно копие и в двете ръце. Докато тичаше, метна едното и чу, че се удари в нещо.

Тия снаргове никак не приличаха на онези, които познаваше - мина му през ума и тази мисъл го вцепени. Осмеляваха се да ги нападат и носеха на

гръб хора - или поне същества, прилични на хора, със зелени очи и зъби като игли. Глърк се поколеба. Една стрела одраска ръката му.

Конете се разцвилиха, взеха да изтръгват колчетата на коневръза от земята и се втурнаха в панически бяг направо през щуращата се тълпа.

Глърк видя как още една каруца се преобръща, а после над него се надвеси снарг. Нашийникът му сияеше. Разнесе се рев, после трясък и... покрай ръката му отново се разстла мрак и надвисна над ума му като внезапна нощ.

Огньовете отпред сияеха като фарове. Тримата се спускаха с конете си надолу по усойната пътека.

- Трябва да се отправим към империята - рече Писмир. - То, положението, няма как да стане по...

Сепна се. Бейн тъкмо измъкваше меча си. Рижият слезе тихо от коня и се запромъква напред. Със свободната си ръка направи знак на Писмир да продължава да говори.

- Пък и Уеър е толкова приятен по това време на годината, то се знае - побърза да добави Писмир. - И има толкова много странични пътчета и исторически...

- Отдавна ли познаваш Бейн? - Снибрил гледаше как непознатият напредва, цял нащрек.

- Старо другарче ми е той.

- Ама кой е...

Бейн пристъпи напред и изведнъж се въртна на пети. Мечът му изсвистя сред сенките. Чу се сумтене и някакво тяло тупна тежко напреки на пътеката. Из ръцете му изпадна грубо издялан черен меч.

Снибрил хлъцна и отскочи назад. Онова нещо бе облечено в ризница от черна кожа, обшита с костени халки. На пръв поглед приличаше на човек, но щом Снибрил се приближи, забеляза козината, лапите и издължената животинска муцуна.

- Моули - рече Бейн. - Ех, как ги надушвам само!

- Трябва по-живо да мърдаме оттук! - зашура се Писмир. - Те никога не се движат сами!

- Ама той прилича на човек! - възкликна Снибрил. - Мислех си, че такива чудовища и зверове ги има само по Неметените Кьошета!

- Може да са и мелез от чудовище и звяр - обади се Бейн.

Далечните огньовете в миг угаснаха и се разнесе вой на снарг.

Още преди воят да заглъхне, Снибрил вече се бе метнал върху Роланд и бе препуснал. Останалите плътно го следваха. Там, отпред, се чуваха крясъци и вой, а в светлината сновяха черни силуети. Щом излязоха на полянката сред разтурения кръг от каруци, Снибрил усети, че конят под него се напрегна - готвеше се да скочи.

Той се вкопчи здраво в гривата, докато другите разчистят покрива на една каруца, по който тук-там бе останало някое читаво място - и те леко се приземиха насред кръга.

Няколко повалени каруци бяха пламнали и това удържаше чудовищата. Ала някои от тях бяха успели да се промъкнат вътре и ръмжаха по хората, които се опитваха да ги намушат с ножове.

Глърк се бе проснал неподвижен под огромната лапа на един снарг - по-голям снарг. Снибрил не беше виждал. Грамадните пламтящи очи се извърнаха леко и съзряха мунрунга. Щеше му се да побегне - ала конят не помръдваше. И

ездачът на гърба на снарга го бе видял. Ухили се - много неприятно.

Снибрил се плъзна долу на земята и вдигна копието на Глърк. Тежичко си беше. Глърк си падаше по копия, които нормален човек не би успял и да вдигне, пък за хвърляне да не говорим. Внимателно го стисна и прицели острието му право в звяра.

Снаргът се извърна, а заедно с него и ездачът му. Явно личеше, че огромният звяр се е напрегнал като пружина.

Виждаше и Роланд. Конят тихомълком ги бе заобиколил и сега снаргът и ездачът му бяха точно пред него. Опашката на Роланд потръпваше...

...Той метна къч. И с двете задни копита.

Ездачът изфуча покрай рамото на Снибрил. Бе вече мъртъв. Никой не би успял хем да изглежда така, хем да е още жив.

Снаргът изръмжа смаяно, изгледа Снибрил и скочи.

Никога не преследвай плячката си - учеше го Писмир. - Би трябвало да я причакваш - необходимо е само да наблюдаваш и да внимаваш.

Снибрил дори не се и замисли. Заклеши тъпия край на копието в земята и го стисна здраво. Посред скока Снаргът се усети, че май е постъпил много тъпо - ала вече беше твърде късно, защото се носеше стремглаво не към някакво си слабосилно същество, а към добре наточено острие...

Такава бе първата битка.

ГЛАВА 3

Когато Снибрил се събуди, нощта преваляше. Той лежеше край угасващ огън, завит с рунтава кожа. Беше му горещо и всичко го болеше. Побърза да затвори очи.

- Буден си - обади се Бейн. Беше се облегнал на някакво буре, а шапката, по обичайному, бе нахлупил връз очите си. Роланд беше завързан на съседния косъм.

Снибрил се надигна с широка прозявка.

- Какво стана? Добре ли са всички?

- А, да, да. Или поне на това вие му викате добре. Вие, мунрунгите, сте много мъчни за убиване. Ала има доста ранени - а най-зле, боя се, е брат ти. Моулите много разчитат на отровата, с която мажат мечовете си - а тя ти докарва, ами... сън, от който няма събуждане. Писмир в момента е при него. Не, не, лежи си там. Ако някой може да го излекува, то това е тъкмо Писмир. Хич няма да си от помощ, ако му се моткаш из краката. Освен това - добави той бързо, щом забеляза как го гледа Снибрил - ти как си бе, човек? Докато те измъкнем изпод оная гад...

Снибрил, измънка нещо под носа си и се огледа. Лагерът беше толкова мирен и кротък, че повече не можеше и да бъде - което ще рече, че ранните зори кънтяха от какви ли не звуци, крясъци и хорска патардия. При това жизнерадостна патардия с отчетлива дръзка нотка.

Нападението бе отблъснато. За миг - докато първата светлина на деня се процеждаше сред космите - мунрунгите се бяха почувствали готови да се нахвърлят на самия Фрей и на цялата му сюррия снаргове. Някои - като Бейн, който май никога не спеше - бяха останали край огньовете и сега бъркаха над тях сутрешната закуска.

Без думица да каже, Бейн изчовърка из въглените някакъв вързоп. От него се надигаше топла миризма.

- Снаргски бут в собствен сос - обяви той, докато разрязваше

прегорялата коричка. - Сам убих собственика на този бут, което със задоволство си признавам.

- Белтъчините са там, където ги намериш. Ще изям едно парченце, ама да е без сланина. - Писмир се измъкна от каруцата на Орсон и слезе на земята.

Снибрил забеляза умората, изписана върху лицето на старчето. Торбата с билките тупна до него, почти празна. Известно време Писмир дъвка мълчаливо, после обърса уста.

- Як е като кон - отвърна той на негласния им въпрос. - Сигурно при раждането му са присъствали боговете на всички едри дружелюбни същества, без значение дали той вярва в тях или не. Още доста време ще е слаб, обаче - докато действието на отровата не премине напълно. Трябва да остане на легло поне още два дни - та затова рекох на Берта шест. Той ще й лази, ще й лази по нервите и накрая ще я склони да го вдигне на крак горе-долу вдругиден. Че и ще му стане много по-добре, като се сети, че ме е изхитрил. Положително мислене - това му е майката.

Той погледна Снибрил.

- Ами ти? Можеше и да не ти се размине чак толкоз леко. Ох, знам, че няма какво да ги дрънкам тия - бе уловил насмешливата физиономия на Бейн, - ама ми се ще хората, дето възпяват подвизите на героите, да се сещаха и за ония, дето им се налага да разчистват терена после.

Той вдигна торбата с билките.

- Пък и това - продължи. - Разни чешити прах, някой и друг ненужен стрък... Никаква медицина не е това! Това е просто начин да разсейваш хората, докато са болни. Толкоз много сме загубили...

- И преди си го казвал - рече Снибрил. - Какво пък толкова сме загубили?

- Знанието. Истинската медицина. Книгите. Килимографията. Хората ги наляга мързел. Империи - също. Ако не полагаш грижи за знанието, то си отива. Я вижте това.

Той им подхвърли нещо, което имаше вид на пояс, направен от седем разноцветни квадратчета, прихванати с халки.

- Уайтска направа. Хайде де, питайте ме.

- Май съм чувал да ги споменават... уайтите, тъй ли ги рече? - послушно запита Снибрил.

- Нали схващаш? Племя. Живели са едно време. Племято. Първото население на Килима. Онези, които прекосили Плочките и донесли огъня. Добивали са дърво от Дървената Стена. Открили са как да стопяват лака от Кракнастола. В днешно време не се мяркат често тъдява, ама преди постоянно са кръстосвали насам-натам и са тикали ония ми ти големи бъчви с лак от племя към племя... Да се смаеш, какви неща само са правели от тоя лак! Както и да е. Та те са ги правели тия колани. Нали виждате - седем различни вещества. Косъм от Килима, бронз от Високата Порта, лак, дърво, прах, захар и пясъчник. Всеки уайт е трябвало да си направи такъв колан.

- Защо?

- За да докаже, че го може. Мистика. Разбира се, така е било твърде, твърде отдавна. От години не съм виждал уайт. И сега изведнъж тия колани се появяват на вратовете на тия... гадини. Толкова много сме загубили! Толкоз нещо сме записали и сме го забравили! - Той поклати тъжно глава. - Ще взема да му ударя една дрямка. Събудете ме, като тръгваме. - Той се заклатушка към една каруца и се зави презглава с одеялото.

- Какво искаше да ни каже? - попита Снибрил.

- Дрямката - обясни Бейн, - е нещо като кратък сън.

- Питам за онова, дето толкоз нещо сме били записали. Кой и какво толкова е записвал? Какво ще рече това?

За пръв път, откакто Снибрил го познаваше, май Бейн като че се поприлесни.

- Който е записвал, той да ти каже - отвърна Бейн. - Всеки... всеки все нещо си помни.

Снибрил го гледаше как разсеяно потупва Роланд по муцуната. Кой беше Бейн всъщност? Внушаваше такова усещане, че човек се затрудняваше да го попита. Изглеждаше като дивак, ала в него имаше нещо... На Снибрил му се струваше, че ако вземеш едно гърне, което аха-аха ще прекипи, и му снадиш ръце и крака - то ще получиш тъкмо Бейн. Всяко негово движение бе бавно и предпазливо, сякаш предварително отрепетирано. Снибрил не беше сигурен, че Бейн е приятел. Надяваше се да е така. От него би излязъл ужасен враг.

Той се отпусна назад, с колана в скута си, и се замисли за уайтите. Накрая заспа. Или поне си мислеше, че спи, ала му се струваше, че все още чува звуците от Лагера наоколо си и вижда ръба на Изгорелия Край отвъд полянката. Но се зачуди над това по-късно. Сега му се струваше, че сънува. Той видя Килима - на една леко размазана картинка, която висеше сред напоения с миризма на дим въздух. Летеше сред космите, високо горе над праха. Бе нощ и беше тъмно като в рог, макар че - много странно - той виждаше всичко съвсем ясно. Носеше се над хрупаци стада, прелетя над групичка качулати силуети - уайти! - които тикаха една талига, над едно заспало село... и после сякаш нещо го затегли към някакво място, към дребна фигурка, блуждаеща сред космите. Докато се спускаше към нея, тя се превърна в човек, целия в бяло. И всичко, ама всичко му беше бяло. Човекът извърна глава нагоре и го погледна - първото видяно от него същество, което го забеляза... и той потъна надолу, към бледите, внимателно взрени в него очи...

Събуди се рязко и картината се разсея. Надигна се, вкопчен здраво в седемте квадрата с две ръце.

* * *

Малко по-късно разтуриха лагера и потеглиха. Писмир караше първата каруца.

Глърк лежеше вътре бял-пребледнял; треска го тресеше, ала все пак му стигаха силите да реди ругатня след ругатня, коя от коя по-завързани, всеки път, щом се натъкнеха на бабуна. Понякога далеч на юг се мерзелееше Фрей.

Бейн и Снибрил, който бе опасал колана около кръста си, язدهа начело.

Цветът на Килима се променяше. Това само по себе си изобщо не беше странно. Покрай Дървената Стена космите бяха тъмнозелени и сиви, ала на запад от Трегон Марус преминаваха в пращен бледосинкав цвят. Тук зеленото избледняваше до жълто, а самите косми бяха по-дебели и по-чворести. Някои бяха родили плод - едри бодливи топки, които растяха направо от стволите.

Бейн заби ножа си в една и от нея потече гъст, сладък сироп. Посочи го на Снибрил.

По-късно преминаха под постройка, издигната високо горе сред космите. Някакви раирани създания надникнаха надолу от високата си крепост и гневно зажужаха към минаващия отдолу керван.

- Химетори - надвика Писмир тътнещия над главите им шум. - Изобщо не им обръщайте внимание! Ако не ги закачаш, и те си кротуват, но мине ли им през ум, че посягаш на меда им, като нищо ще те нажилят!

- Разумни ли са? - попита Снибрил.

- Когато са заедно - да. Пръснат ли се, капка ум няма всеки от тях.

Ха! Ние сме точно наопаки, като си помислиш. Между другото, жилото им е смъртоносно.

След тези думи никой не смееше и да погледне сиропените топки, а Бейн току обръщаше очи нагоре, без да отлепя длан от дръжката на меча си.

След малко стигнаха едно място, където се пресичаха две пътеки. Кръстопътят бе отбелязан с пирамидка от пясъчник. Върху нея бяха седнали мъж и жена с торби в нозете си. Бяха страшно разпарцаливени; пред техните дрехи праните дрипи на Бейн изглеждаха като императорска мантия.

Гризеха бучка сирене. Щом Бейн и Снибрил ги доближиха, и двамата се дръпнаха назад. После се отпуснаха.

На мъжа явно му се приказваше. Думите сякаш се бяха натрупали в устата му.

- Камус Кадмес ми е името - подхвана той. - Бях космосекач в косморезницата в Марус. Предполагам, че все още ме бива за тая работа, стига да се намери някой да ме наеме. Хмм? Ооо. Бях излязъл да бележа косми и Лидия, ей-тази тука, ми беше донесла обяд, а после като ме стегна нещо в гърдите....

И тук стигна до онзи момент, където думите не стигат, та му се наложи да ги замени с буйно ръкомахане и поглед, в който се четеше неописуем ужас.

- Като се върнахме, не бе останала да стърчи ни греда, ни ограда. Къщите се бяха струпали една връз друга. Направихме, каквото можахме, ама... е, който можа, се измъкна, и толкоз. Такова нещо не можеш го построи наново. После ги чух ония ми ти вълчи воища и... побегнахме.

Той пое от Снибрил подаденото му парче месо и двамата с жена му го заръфаха лакомо.

- Никой друг ли не успя да се измъкне? - попита Снибрил.

- Да се измъкне ли, рече? От онова? Може пък и някой да е успял - ония, дето са били извън стените на града. До оня ден с нас имаше още един, някакъв Барлен Коронсон. Само че тръгна да си точи от сироп на ония бръмчащите гадини и те като го нападнаха... Сега сме тръгнали на изток. Имам роднини там. Или поне тъй се надявам.

Дадоха им нови дрехи и пълни торби с ядене и ги изпратиха по живо по здраво. Двойката забърза - беше ги страх от мунрунгите почти толкова, колкото и от другите ужаси на Килима, които се спотайваха и ги дебнеха.

- Всички са избягали - отрони Снибрил. - Бягаме. Всички до един.

- Така е - кимна Бейн и се вгледа надолу по западния път със странен израз на лицето. - Че дори и те - и той посочи към пътя, по който бавно се изкачваше тежък фургон, теглен от впряг прегърбени, тежко кретащи същества.

ГЛАВА 4

- Уайти - рече Бейн. - Не ги заговаряй, освен ако те не те заговорят.

- Снощи ги видях насън... - подхвана Снибрил.

Писмир никак не се изненада.

- Нали имаш колан като техните. Нали знаеш - залегнеш ли здраво над нещо, наистина влагаш себе си в своето произведение? Е, те точно това правят.

Снибрил откопча колана от туниката си и без изобщо да разбира защо прави това, го пусна в торбата.

Останалите каруци забавиха ход и спряха отстрани на пътя.

Фургонът, теглен от уайти, прогърмя край тях и стигна до пирамидата.

Двете групи се спогледаха. После един дребничък уайт се измъкна от впряга и се насочи към Снибрил и Бейн. Отблизо се виждаше, че пелерината му не е точно черна, а е покрита с пресичащи се сиви чертици, които едвам личаха. Качулката се спускаше ниско над лицето му.

- Здравсти - рече уайтът.

- Здравсти - рече Бейн.

- Здравсти - кимна пак уайтът.

Стоеше си там и нищо друго не казваше.

- Те разбират ли езика? - попита Снибрил.

- Ами сигурно - отвърна Писмир. - Те са го измислили.

Снибрил усещаше втрещения поглед на невидимите очи. После усети как твърдият колан се отърква о гърба му и се размърда притеснено. Уайтът обърна взор към Бейн.

- Днес е Празникът на Бронза и ще пируваме. Поканени сте. И приемате поканата. Само седмина от вас. Щом запалят нощните огньове.

- Приемаме - изрече тежко Бейн със сериозен глас.

Уайтът се завъртя на пети и закрачи бавно към фургона.

- Тази вечер ли? - обади се Писмир. - Празникът на Бронза? Като Празника на Захарта или на Косъма? Гледай ти какво нещо! Мислех си, че никога не канят непознати.

- Кой кого на кво е канил? - изръмжа някой вътре в каруцата. После взе да тропат тежко; най-накрая между пердетата щръкна главата на Глърк.

- Нали знаеш какво съм ти казал за ставането... - подхвана Писмир, ала тъй като Глърк вече се беше облякъл, едва ли можеше да постигне нещо повече от това да намигне лукаво на Бейн и Снибрил.

- Уайти ли, викате? Че аз го мислех туй само за детски приказки - смотолеви Глърк, след като му обясниха. - Е, все пак си е ядене на аванта. Че какво пък толкова? Аз, да си кажа правичката, бъкел не знам за тия уайти, ама за гаден уайт досега не съм чувал.

- Аз пък допреди малко изобщо за никакъв уайт не бях чувал - подхвърли Снибрил.

- Е, да де, то тебе още те нямаше, когато беше жив добрият стар Дядо... - рече Глърк. - Той ми е разправял как веднъж срещнал уайт сред космалака. Дал му назаем брадвата си.

- И онзи уайт върнал ли му я?

- Не.

- Значи, точно уайт си е бил - кимна Писмир. - Те са склонни да се притесняват твърде много и за най-простите неща.

- Той разправяше, че била много сваятна брадва.

- Не можем да им откажем, дума да не става - рече Писмир.

- Прав си - кимна Бейн.

- Ама като нищо ще я оплескаме! Нали ги знаеш какви са чувствителни! Вярват в какви ли не чудесии, от странни по-странни. Вие двамата трябва да ги научите тези неща. Разкажи им, Генерале.

- Ами... - подхвана Бейн. - Седем е много важно число за тях. Седемте елемента на Килима, седемте цвята...

- Разкажи им за седемте Чеи.

- Тъкмо дотам бях стигнал... Седемте Чеи. Те са нещо като... периоди от време. Само че не са еднакво дълги. Един път са дълги, друг път - къси. Само уайтите знаят колко продължава всяка от тях. Спомняш ли си колана?

Седем квадрата; всеки представлява една Чея. Така че, Чеята на Солта, нали схващате, е време на хорско благоденствие и търговски разцвет, а пък през Чеята на Пясъчника се строят империи и стени... ей, да не би да обяснявам много бързо?

Генерал ли?! - мислеше си Снибрил. Точно тъй го нарече Писмир. Каза го, без да мисли. А генерал значи вожд на войниците. И... сега всичките са се втреничили в мен. Никой не обърна внимание!

- Хммм? - обади се той. Опита се да си спомни за какво говореше Бейн. - О... Та значи, тазвечершният празник означава, че сме в Бронзовата Чея, тъй ли?

- Значи, че тя настъпва - рече Писмир. - Това е време на войни и разруха.

Глърк се изкашля.

- И колко смята да продължава?

- Ще продължи, докато уайтите рекат. Не ме питай как познават. Ала довечера уайтите по целия Килим празнуват Празника на Бронза. Това е свързано по някакъв начин със спомените им.

- Абе, нещо не му хващам вяра на туй аз - рече Глърк. - Е, ами че то не си е за вярване. Да, ама туй не значи, че не е вярно.

- Ти май доста неща знаеш за тях - обади се Снибрил.

- Не знам - рече Писмир. - Що се отнася до уайтите, никой нищо не знае точно. Спомняш си разни приказки, виждаш разни неща, събираш оттук-оттам знания, парченце по парченце, ала никога нищо не знаеш със сигурност.

- Добре - рече Глърк и се изправи на капрата. - Значи отиваме. Тъй и тъй няма какво друго да правим. Берта идва, също и Гърт, и... чакай да видя... да бе, Дамион Кривостъпи. Ама че работа - значи, покани ли те уайт на вечеря, отиваш, и толкоз. И ходите все по седмина.

Те влязоха в малкия лагер на уайтите плахо, в сбита групичка.

Уайтите винаги пътуваха по седмина, по двацет и един или по четирийсет и девет. Никой не знаеше какво става с онези уайти, които са в повече. Сигурно останалите ги убиват и ги изяждат - предположи Глърк, който таеше нещо като наследствена неприязън към уайтите, тия бравокрадци. Писмир му нареди да си затваря чекмеджето.

Най-старият уайт в групата бе Господар. Тази наброяваше двацет и един души. Писмир огледа фургона им и посочи големия казан за топене на лак, натоварен отгоре му. Уайтите се бяха усъвършенствали в топенето на лака, добиван в Лакоолм, огромната колона от червено дърво на север, известна като Кракнастола на Думийската империя. После обикаляха от село на село и го продаваха. От лак можеше да се отлее връх на копие, острие на нож, каквото си щеш.

Снибрил се зачуди колко ли време ще мине, докато някой пак забележи, че е натикал колана в торбата си? Ала той изобщо не смята да се предава - рече си наум. Ако видят колана, няма как да не си го поискат.

Бяха наклали седем огъня, близо един до друг, и край всеки от тях бяха насядали по трима уайти. Изглеждаха досущ еднакви. Че как ли се различават помежду си? - зачуди се Снибрил.

- О, забравих да ти кажа нещо - обади се Писмир, докато уайтите се суетяха около гърнетата с гозби. - Те имат страхотна памет. Мда. Всичко помнят. Точно затова им е толкоз трудно да разговарят с обикновените хора.

- Нищо не разбирам - вдигна рамене Снибрил.

- Изобщо да не се изненадваш, ако ти отговарят още преди да си ги питал. Понякога дори и те самите се объркват - продължи Писмир.

- Зарежи ги тях. Аз съм объркан.

- Помнят всичко, казвам ти. Всичко, което им се е случило и ще им се случи. Мозъците им... работят по Друг начин. Минало, бъдеще - за тях няма никаква разлика. Моля те, опитай се да схванеш какво ти казвам. Те помнят неща, които още не са станали.

Ченето на Снибрил увисна.

- Значи, можем да ги питаме...- подхвана той.

- Не! В никакъв случай! Е... ами благодаря - продължи Писмир с където по-нормален глас. - Изглежда ми, хм, вкусно.

Ядяха в мълчание. Дали пък не си казват нищо, защото вече знаят какво ще си кажат? - помисли си Снибрил. Не, тая работа не беше така - трябваше да кажат нещо, за да си спомнят, че са го казали... или...

- Аз съм Норал, Господар на Пещта - представи се Уайтът отляво.

- Казвам се...

- Да.

- Ние...

- Да.

- Имаме...

- Знам.

- Откъде?!

- Ще ми го разкажеш след вечерята.

- О... - Снибрил се опита да го проумее. Писмир бе излязъл прав. Беше почти невъзможно да поддържаш разговор с някого, който вече е чувал този разговор.

- Значи, наистина знаете всичко, което ще става? - Нищо друго не можа да измисли.

В дълбините на качулката се мярна следа от усмивка.

- Не всичко. Че може ли някой всичко да знае? Но че знам това-онова, знам.

Снибрил се озърна отчаяно. Бейн и Писмир бяха потънали в задълбочен разговор с уайтите и не му обръщаха капчица внимание.

- Ама... Ама... Да предположим, че знаеш кога ще умреш? Да предположим, че ще те нападне някой див звяр и...

- Да? - любезно кимна Норал.

- Ами не можеш ли просто да направиш тъй, че да те няма там?

- Да те няма на собствената ти смърт? - учуди се уайтът. - Ей, голям номер би било това!

- Ама не! Искам да кажа... Не можеш ли да избегнеш...

- Знам какво искаш да кажеш. Да, ама няма как... Трудно е да се обясни. Или пък е лесно да се обясни, ама е трудно да се разбере. Трябва да следваме Нишката. Единствената Нишка. Не бива да я късаме.

- Нищо никога ли не ви идва като изненада?

- Не знам. Какво е изненада?

- Можеш ли да ми кажеш какво ще стане с мен? С всички нас? Нали вече знаете какво става. Много ще ни е от полза да знаем бъдещето.

Черната качулка се обърна към него.

- Хич няма да ви е от полза. Страшно усложнява живота.

- Имаме нужда от помощ - трескаво зашепна Снибрил. - Какво е Фрей? Къде да отидем, за да сме в безопасност? Какво да правим? Не можете ли да ни кажете?

Уайтът се наведе към него.

- Можеш ли да пазиш тайна? - заговорнически прошепна той.

- Да! - кимна Снибрил.

- Ама наистина? Дори и всичко да би дал, за да я кажеш на другите?

Дори и да се чувстваш все едно държиш жив въглен в шепа? Можеш ли наистина да пазиш тайна?

- Тъж... Мда.

- Е... - Уайтът отново се дръпна назад. - И ние също.

- Ама...

- Да ти е сладко.

- Ще ми се услади ли наистина?

- И още как! - Уайтът понечи да се извърне, ала после се обърна отново към него. - Задръж колана.

- О... Ти знаеш, че коланът е у мен?

- Вече знам.

Снибрил се поколеба.

- Ей... почакай! Казах го само защото ти...

- Най-добре ще е изобщо да не се мъчиш да разбираш - любезно му рече Норал.

Снибрил почна да лапа, ала въпросите не му даваха мира.

- Виж сега - рече Норал. - Всичко се случва. Също като нишка в Килима.

Нищо не може да се промени. Дори и промените вече са... част от бъдещето. Повече не ти трябва да знаеш.

Странна вечеря беше. Никога не можеш да си сигурен дали онзи, с когото си говориш в момента, не се вслушва в онова, дето ще му го кажеш чак след десетина минути. Настроението се поразведри само когато един уайт връчи на Глърк една брадва. Беше брадвата на дядо му, макар и острието, и дръжката да бяха сменяни няколко пъти.

Докато пътешествениците се връщаха към каруците си, Бейн и Писмир през цялото време си мълчаха.

- На вас казаха ли ви нещо? - любопитства Снибрил.

- Не - отвърна Писмир. - Те на никого нищо не казват.

- Ама..

- Начинът, по който се държаха - обясни Бейн. - Там не могат да се сдържат.

- Хич не им харесва онова, дето не ни го казват - додаде Писмир.

ГЛАВА 5

Измина седмица. Каруците вървяха на север. Килимът край тях се променяше. От двете страни на тесния път се извисяваха косми - сега те бяха тъмночервени. Мъхестият храсталак и дори прахо-трънаците бяха обагрени във всички нюанси на червеното.

На Снибрил му се струваше, че върви през голям, внезапно замръзнал пожар. Но беше хладно и мирно, а нощем - за пръв път, откакто напуснаха селото - не се обаждаха никакви снаргове.

И, разбира се, на хората им се щеше да поспрат.

- Поне за някоя и друга седмица! - примоли се Кадмик Харголдер, майсторът на копия; и той бе сред неколцината селяни, дошли тази вечер при каруцата на Глърк.

- Те сигурно така и така вече са ни забравили, защо и в къщи вече да не се върнем?

- Те нищо не забравят - обади се Бейн. - Не и те. Пък и трябва да

продължим. Към Уеър.

- Вие двамата вървете, щом искате - отсече Кадмик. - Колкото до мене...

- Колкото до нас, никой няма да се цепи, Кадмик, поне докато аз съм вожд на това племе - тропна Глърк. - Не мисля, че ще сме в безопасност, докато не се уверя, че най-близкият до нас моул е по-далече от най-далече. Да тръгнем към Уеър си е много разумно нещо. Там ще ни е къде-къде по-добре, ще видите. Ако някой мисли другояче - е...

В това "е..." имаше нещо. Много дълбоко "е..." беше. И пълно с неизречени заплахи.

Ала ядното мрънкане не стихваше. И тъкмо тогава се натъкнаха на моула.

Снибрил и Бейн вървяха преди кервана - не се виждаха от каруците, ала се чуваха. Снибрил думица не обелваше. Продължаваше да си мисли за "Генерала".

Беше виждал сегиз-тогиз Думийски офицери. Не много често. Трегон Марус не беше от най-важните селища. Пък и там не им харесваше много - беше им твърде далече от дома. Бейн се движеше като войник. Хора, на които им викат "Генерале", не би трябвало да се разкарват насам-натам, облечени в подобни дрипи... А пък сега явно се бяха запътили към Уеър. Никой не го бе обсъждал. Просто някакси изведнъж си стана, и толкоз.

Ала в Уеър всичко щеше да се оправи. Уеър беше най-знаменития град в цял Килим. Там ще сме много по-добре от където и да било. Там е безопасно. И има войници, цели легиони...

Бейн сигурно го усещаше какво мисли, ала - твърде необичайно за него - не спираше безцелно да дърдори - общо взето, каквото му дойдеше на устата.

Нито един от двамата не забеляза моула чак докато насмалко не връхлетяха върху него. Яздеше своя снарг точно по средата на пътя, готов всеки момент да сграбчи меча си, приковал в тях ужасен взор.

Бейн изпръхтя, изтегли меча си и почти се строполи напред, ала ръката на Снибрил се стрелна и го докопа за рамото.

- Какви ги правиш, идиот нещастен?!

- Я го виж! - рече му Снибрил. "Преди да действаш, наблюдавай" - тъй разправяше Писмир.

Моулът не шавна. Снибрил се промъкна напред. После протегна ръка и потупа звяра по муцуната. Без думица да каже, посочи към нозете на снарга. Големите туфи прах край тях не помръдваха.

Тънък слой прах покриваше дори и моула. Седеше си там като статуя, вперил празен поглед в нищото.

- Как би могъл да... - започна Снибрил.

- Не знам. Виж, Писмир може и да знае - тръсна Бейн доста рязко, защото се чувстваше като първия глупак. - Хайде. Ти му грабваш главата, аз му мъкна краката.

Освободиха го предпазливо от седлото и го понесоха към каруците, а той все така си остана сгънат.

Снибрил затъкна ножа в пояса си - там му беше подръка, ако се наложи. Ала моулът сякаш бе направен от пясъчник.

Откриха Писмир, вече затънал в работа до уши. Глърк бе излязъл на лов и бе домъкнал диво прасе. Или поне неговата статуя.

- Цяло стадо бяха! - разправяше Глърк. Потупа прасето с копието си. Бжииии!

- "Квииниик" трябва да казва - поясни той. - А не "бжиииик!"

Писмир взе ножа на Снибрил и хръсна моула в гърдите. Дръииии!

- "Ааааааахрхрхр" трябва да казва - обади се Глърк.

- Умрели ли са? - попита Снибрил.

- Не е много ясно - отвърна Писмир. Един-двама зяпачи, от по-нервните, се дръпнаха назад. - Я ги огледай.

Снибрил се взря в очите на моула. Бяха широко отворени, матовочерни. Ала дълбоко вътре в тях имаше нещо... някакъв проблясък, мъничка искрица сред локвата мрак.

Снибрил потръпна и се отвърна. Срещна настойчивия поглед на Писмир.

- Да се чудиш и маеш. Преждевременно вкочаняване. Не знаех, че по тия краища се срещали термаганти. Довечера ще е по-добре да изберем стражи с по-остър слух.

- Че защо? - учуди се Глърк.

- Защото ще е по-добре да вардят със завързани очи.

- Че защо?

Разнесе се вик. Нахлу Ирно Бериус, понесъл на ръце една от хрътките си.

- Чух го да лае - задъха се той. - Тръгнах да го търся, и вижте как го намерих...

Писмир огледа внимателно кучето.

- Късметлия - разсеяно подхвърли той.

- Хич не мисля тъй! - тросна му се Ирно.

- Не то - поясни Писмир. - Ти.

Кучето все още седеше снишено, готово за скок, оголило зъби, подвило опашка между задните си крака.

- Какво е термагант? - любопитства Снибрил, когато най-сетне откъсна очи от него.

- Срещат се доста описания как изглеждат откъм гърба - заобяснява Писмир. - За беда обаче, никой от онези, които са ги виждали отпред, не е бил способен да каже кой знае какво по въпроса. Всичките до един са се вкаменили. И никой не знае защо. Да се смаеш. Не съм чувал за тях от години. Дори си мислех, че са изчезнал вид.

Същата вечер самият Писмир едва не изчезна от lika на Килима. Той винаги бе твърдял, че козето мляко било нещо жизненоважно за един философ и скоро след като бяха напуснали Дървената Стена, си бе купил една коза от малкото Глърково стадо.

Името ѝ беше Кристобела и тя ненавиждаше Писмир с дълбока животинска омраза. Когато не беше в настроение да я доят (а това ѝ се случваше по два пъти дневно), гледката - как тя бодро припка между каруците, а запотеният, останал без дъх Писмир я преследва с люти клетви - си беше неделима част от лагерния живот. Майките будеха децата си, да станат и да гледат. Било гледка, която ще запомнят за цял живот, тъй разправяха.

Този път въпросната козица се втурна между каруците, после се хвърли сред космите и измека подигравателно. Писмир полази подире ѝ, метна се в мрака и я затисна.

Нещо зашава припряно в сенките с леко дрънчене.

Писмир се завърна, понесъл на ръце статуя на козичка. Положи я безмълвно на земята и я щракна по муцуната.

Дрънннн!

- "Меееее" трябва да казва - рече Писмир. - Тази нощ никой да не напуска лагера!

Същата вечер на пост застанаха десетима мъже със здраво стиснати клепачи. Сред тях беше и Снибрил, редом с Роланд - бе му надянал капаци.

На следващата нощ - също. И на следващата - след като една от кравите на вдовицата Мълък почна да вика "Дръннн!" вместо "Мууууу".

Никой не искаше да потеглят. Не разтуриха лагера, ала, всъщност без никой да е издал заповед, стесниха кръга с каруците. Един-два пъти дочуха дрънчене.

А на третата нощ Снибрил, както си стоеше на пост край една каруца, почти задрямал, дочу зад гърба си тътрещи се стъпки. Нещо едро се промъкваше през храстите. Чуваше го как диша.

Тъкмо щеше да се обърне, и дочу дрънченето на жезла.

- Онова е дошло - помисли си той. - Точно зад гърба ми е. Ако се обърна, ще стана на камък. Ала ако не се обърна, дали пък няма аз да стана на... вечеря?

И тъй стоя, без да помръдне, около стотина години или нещо такова...

След малко, когато тътренето позаглъхна, той реши да рискува и метна едно оченце. Сред мътната светлина успя да съзре как нещо едро и високо поне два негови боя потъна сред космалаците.

- Трябва да извикам всички - помисли си той. - Ама те пък ще се разбягат насам-натам, ще вземат да крещят, да си нареждат един на друг и да газят разни работи, и през това време онова кой знае къде ще избяга. Но аз трябва да направя нещо. Че иначе скоро ще си имаме и статуя, дето вика "дрънннн!" вместо "здрасти".

Намери Роланд и бързо му метна юздата. За седлото нямаше време. А после, много, много тихо, подкара коня по посока на дрънченето.

ГЛАВА 6

Термагантът беше толкова стар, че сигурно не си помнеше младините. Спомняше си смътно, че някога е имало и други термаганти, ала по онова време той беше як и силен и ги бе прогонил.

По-късно се появи и някакъв народ, който му се кланяше, дори и храм му построи, та да живее в него - мислеше го за бог на нещо си там. Кланяха му се, защото беше страхотен разрушител - както често се случва; само че религиите от тоя сорт поначало не изтрайват дълго; след като обърна сума ти люде от въпросния народ на статуи, останалите живи избягаха и го зарязаха в храма.

Сега си нямаше дружинка. Дори и дивите зверове отдалеч заобикаляха храма. Напусто скиташе из южните краища на шир и дълж и зовеше народа си - отговор отникъде не идеше. Може би той бе последният термагант на Килима.

Понякога излизаше да си потърси другарче. Би се примирил с всекиго. Нужни му бяха просто някакви други живи същества. Дори и не смяташе да ги яде. Само че работата нещо не ставаше. Щом някое от тях доближеше, то, който знае защо, се спичаше, замръзваше неподвижно и изобщо започваше да проявява отявлено недружелюбие.

И тъй, той кретаеше обратно към порутения си храм, тътрейки опашка. И тъкмо бе стигнал вратата, усети мириса - забравения мирис на другар.

Снибрил бе пристигнал в разрушения храм точно преди него. Копитата на Роланд отекнаха мощно по дървения калдъръм. Навсякъде около себе си виждаше, огрени от меко сияние, рухнали стени, обсипани със статуи. Някои протягаха кутии с нисък поклон, други бяха залитнали назад, притиснали очи с длани. Имаше и дребни диви животни - те също ни мърдаха, ни шаваха.

Посред храма се извисяваха руините на олтар - точно от тях излизаше

сиянието. Върху и край олтара бяха струпани съкровища. Имаше скъпоценни камъни - сол и въглен, кутии от прозрачен лак и от червено дърво, резбовани пръстени от кост, бронзови корони - всичко това струпано на вили и мотовили.

Край съкровището стърчеше още една статуя. Беше на дребничък воин, висок едва наполовина колкото Снибрил. Великолепни мустаци се спускаха чак до кръста му. В едната си ръка бе стиснал меч и кръгъл щит, а в другата - огърлица от лъскави солни кристали. На лицето му, обърнато нагоре, бе изписана изненада. Пълзящ мъх се бе добрал до него по пода и бе увил край врата му гирлянда от живи червени цветя.

Снибрил върза Роланд за една колона и потрепера.

И друг преди него бе вързал коня си тук. Всъщност не беше точно кон: приличаше на пони, ала не беше по-голям от мунрунгско куче и имаше шест крака.

Снибрил би могъл да го вдигне и с голи ръце. Животинчето стоеше там, покрито с тънък пласт прах. Роланд сведе глава и подуши неподвижната му муцунка. Снибрил се завтече към камарата съкровища и се втренчи в нея със страхопочитание. Там имаше дори монети - не тарнерии, а големи дървени дискове, покрити със странни знаци. Имаше и тежки мечове, и ковчежета от резбован пясъчник, пълни със скъпоценности от сол. Стоеше и се звереше онемял, а с въгълчето на окото си току поглеждаше към воина. Протегнатата му ръка...

Ето, значи, защо бе дошъл. А Термагантът го бе спипал.

Нещо издрънча. В излъскания щит на статуята се мярна отражение. Беше нещо покрито с люспи и кажи-речи безформено.

- На вратата е - помисли си Снибрил. - Точно зад мен...

Но ако се обърна...

Той изкопчи щита и го вдигна пред себе си така, че да вижда в него какво става зад гърба му.

Термагантът издрънча. Около врата му, покрит с лъскава кожа, бяха праметнати огърлици от лак и червено дърво. На всеки от ноктите му сияеше пръстен. Гривните, нанизани на люспестата му опашка, дрънкаха. Щом помръднеше едрата си глава с голяма човка, из храма отекваше леко звънтене.

Проточи шия към олтара и взе да души. Дори и отразени в щита, очите му плашеха Снибрил. Бяха големи, мъглистосини и изобщо не бяха страшни. Очи, в които можеш да се изгубиш - помисли си Снибрил, - и да се обърнеш на камък...

Роланд изцвили тихо, ала цвиленето му секна рязко.

И... в хладната зала се появи нова статуя.

Сетивата на Снибрил с кръсък го призоваха да се обърне лице в лице с чудовището, ала той не помръдна. Мисълта му препускаше отчаяно. Термагантът задрънча към него.

Снибрил се обърна рязко, вдигнал пред очите си лъскавия щит. Отдолу виждаше как краката на термаганта дращят по пода към него. Бяха кокалести, с огромни нокти. И продължиха да вървят.

Уж трябваше да се вкамени! Нали се видя! Дотук бяхме с находчивите идеи - помисли си мунрунгът. - И без това тая ми беше единствената.

Заотстъпва назад. И тогава Термагантът спря - бе видял друг термагант! Там, от щита, срещу него се блещеше люспеста зеленикава физиономия. От едното му ухо се бе провесила огърлица. За миг чудовището си бе намерило другарче. А после, тъй като се тресеше от страх, Снибрил накриви щита настрани. Физиономията изчезна.

След миг смаяно мълчание Термагантът нададе гневен вой, който отекна сред космалака. Тропна тежко с крак. После създаването се строполи на пода, вдигна лапи към очите си и зариде. Сегиз-тогиз барабанеше по плочките със задни крака. Наглед риданията му започваха някъде откъм опашката, нарастваха все повече и повече и накрая избухваха навън през устата.

Гледката вдъхваше не само ужас. Вдъхваше и... неудобство. Никой не би трябвало да държи вътре в себе си чак пък толкоз много сълзи.

Снибрил се загледа в локвата сълзи, която се разля по пода и докосна статуята на рунтавото куче до стената. То сбърчи нос. Локвата се разливаше ли, разливаше. Щом докоснеше някои от статуите, те се събуждаха, ала други - от най-старите, целите в прах и лишеи - дори не помръднаха. Разни дребосъци храбро заплуваха към свободата между пищялките им.

Снибрил загреба цял щит сълзи и го блисна върху Роланд. После дойде ред на малкото пони, което зяпна в почуда насреща му. Най-накрая изтърча до воина и го обля в сълзи.

В първия миг нищо не стана. После клепачът му трепна. Ръката, която стискаше оръжието, помръдна. И изведнъж дребничкият воин оживя, ама със страшна сила. Той пусна огърлицата на пода и изгледа Снибрил напреки.

- Кокали Мокалови, ти пък откъде изникна?

После съзря термаганта сред локвата от сълзи. Плъзна ръка към врата си и напипа лишея. Вторачи се умислено в Снибрил.

- Ей, непознатия, от колко време висиш тук?

- Не знам. Сега сме третата година след Второто преброяване от възкачването на император Таргон на престола в Уеър - отвърна Снибрил.

- Ти думиец ли си? - Освободената статуя взе да отмотава лишея.

- Нещо такова.

- Аз пък не съм - вирна нос дребосъкът. - Ние не се броим. Ала за Таргон съм чувал. Преди да пристигна тук, тъкмо бяха изминали двама и две години, откакто се е възкачил на престола.

- Значи си тук от година.

- Година... цяла година! - затюхка се воинът. - Колко много време... - Той се поклони тържествено. - Хиляди извинения, непознати момко. Ти заслужаваш награда. Аз, Брокандо, син на Брок, Господар на Джеопард, Крал на дефтмените, ти го обещавам. Да. Награда.

- Изобщо не съм го направил заради някаква си награда - обясни Снибрил. - Просто ми се щеше ей онова там да спре да превръща на статуи де когото свари.

- Ами какво тогаз те е довело толкоз надалеч? - блеснаха очите на Брокандо. - Съкровището, а?

- А, не... Виж какво, не мислиш ли, че ще е по-добре да мърдаме оттук?

- Снибрил отново метна поглед към термаганта. - Че току-виж онзи се надигнал...

Брокандо размахна меч си.

- Цяла година от живота ми!!! - кресна той. - Ще си плати той за това!

Снибрил отново погледна чудовището. То си легеше и не мърдаше.

- На мене ми се чини, че не би могъл да му сториш кой знае какво...

Тъй както го гледам, той си е достатъчно нещастен.

Брокандо се поколеба.

- Абе знаеш ли, може и да си прав... Безмозъчен звяр - какво да му отмъщаваш! А пък колкото до това... - замахна той към сияйната купчина, - нещо ми се е отщяло, да ти кажа. Я по-добре да си седи тука. - Той подсмръкна. - Те тия работи май само на термаганти подхождат. Гледай я тая

огърлица, вижда ми се доста... хм...

Снибрил си бе набелязал едно-две нещица, които доста му харесваха, а Брокандо, като го погледнеш, май бе готов да зареже съкровището, само защото в къщи си има предостатъчно съкровища. Ала усети, че ще е тъпичко да тръгне да се разправя с него.

С приглушен звън Термагантът вдигна глава и отвори очи. Снибрил повдигна щита, ала той се изплъзна из ръцете му и издрънча надолу по стъпалата.

Термагантът непохватно му препречи пътя с нокът и го заподмята тромаво, докато най-накрая съзря отново своя образ. За почуда на Снибрил, той взе да гука срещу отражението, а после полегна пак, гушна в лапи огледалото. И тогава Термагантът с последен звън мирно и тихо издъхна сред храма, построен за него още в паметивека.

По-нататък трубадурите и скитащите разказвачи често разправяха, че щом съзрял в огледалото своя образ, Термагантът умрял. Никога не вярвайте на онова, което разправят в песните. Ония, дето ги измислят, тикат вътре де що дивотия им хрумне, решат ли, че така им звучи по-добре. Та, те твърдяха, че отразеният му поглед го бил вкаменил. Само че смъртта на термаганта си беше къде-къде по-сложна работа. Както и повечето работи.

Двамата го извлякоха нагоре по стъпалата и го погребяха под олтара. Снибрил си спомни за Кристобела и за другите животни в лагера, взе от купчината съкровища едно малко ковчеже и загреба сълзи от локвата. Останалите статуи си ги оставиха така.

- В миналото тези са се кланяли на термагантите като на богове, тъй гласи преданието - рече Брокандо. - Жестоко племе са си били те. Тъй да си стоят. Справедливо е.

- Всъщност... - подхвана Снибрил, щом се поотдалечиха малко, - ...не че бих имал нещо против някоя мъничка награда, ако случайно ти се намира. Някоя, дето на тебе не ти трябва.

- Естествено, че ми се намира!

- Моето племе има нужда да поостане някъде известно време, да си потегнем талигите, и тъй нататък... На някое място, дето да не се налага през цялото време да се озъртаме през рамо.

- Че какво по-лесно от това! Моят град е и твой. Народът ми ще ви посрещне като братя.

- Всичките ли са дребни като тебе? - изтърси Снибрил, без да мисли.

- Ние, дефтмените, сме правилно сложени - сопна се Брокандо. - Не ни влиза в работата това, че тези или онези са избуяли до такива абсурдни размери!

Мина малко време. Щом доближиха лагера на мунрунгите, Снибрил се обади:

- Знаеш ли, съвсем не смятам, че си изгубил година от живота си. Щом си бил статуя, значи за теб времето не е текло. Даже, като си помислиш, излиза, че си спечелил една година. Всички други са остарели с по една година, а пък ти - не.

Брокандо се замисли.

- Значи ли това, че аз все пак ти дължа наградата?

- Май че да - смънка Снибрил.

- Ами хубаво тогава.

Пристигнаха в лагера тъкмо навреме, за да спрат дружината, която аха-аха да потегли да търси Снибрил. Брокандо веднага стана център на внимание - нещо, което много му допадаше и с което очевидно беше свикнал. Снибрил, малко или повече, бе забравен. Малко или повече...

- Къде беше?! - попита го Писмир. Хем си беше отдъхнал, хем му беше ядосан. - Бива ли тъй да скитосваш! Нима не знаеш, че Моулите са плъзнали навсякъде?

- Съжалявам - отвърна Снибрил. - Просто... така стана.

- Е, карай - махна с ръка Писмир. - Ами сега, какво става? Тия твои смотльовци не знаят ли как се посреща крал?

- Май че не - отвърна Снибрил. - Той иначе си е храбър, ама е малко кибритлия и тогава изобщо не те слуша какво му приказваш.

- Тъй, както ми го описваш, точно на крал го докарва - кимна Писмир.

Брокандо в момента се намираше точно в средата на тълпа дърдорещи един през друг, ококорени Мунрунги, и раздаваше благосклонни усмивки.

- И стоя си аз, значи - разказваше той, - едвам на крачка от съкровището, и изведнъж - дръннн! - ей ти го онова право зад мене! И аз тогава...

Писмир си проби път с лакти през тълпата, свали шапка, поклони се - спря чак когато брадата му докосна пода - и там заседна, тикнал вълмо бели кичури точно под носа на смаяния Брокандо.

- Приветствам те, о, Кралю! - поде старецът. - За нас е чест, че един тъй велик син на един тъй благороден народ ни е счел за достойни да... тъъ... за достойни. Всичко, което имаме, е на твоє разположение, о, доблестни господарю. Аз съм Писмир, скромн философ. Това е...

Той бясно зашпрака с пръсти по посока на Глърк, който стоеше зяпнал встрани и гледаше какви ги върши Писмир, все още прегънат одве пред воинаджудже.

- Хайде де, ама хайде, моля ти се! Протоколът е много важно нещо! Поклони се на краля!

- Кво е туй крал? - невинно го изгледа Глърк.

- Засвидетелствай му уважение! - настоя Писмир.

- Че защо? Нали Снибрил го е отървал, а не обратното, нали така?

Снибрил забеляза Бейн, застанал зад тълпата начумерен, със скръстени ръце. В Трегон Маруското училище хич не му харесваше, ама беше понаучил някои работи. Думийците не обичат кралете. Предпочитат императорите. От един император можеш да се отървеш къде-къде по-лесно.

На връщане от храма пък бе попитал Брокандо какво иска да каже с това, че народът му не се брои. Искал бил да каже, че си нямат нищо общо с Думийците.

- Ние ги мразим - бе отсякъл Брокандо, без изобщо да увърта. - Аз се бия с тях, защото изправят пътищата, слагат номера на какво ли не и правят карти на разни места, дето няма какво да им правиш карти! Всичко гледат да обърнат в нещо, дето се брои. Да можеха, и космите на Килима щяха да накарат да растат в редишки! Пък най-лошото е, че... дай им на тях да се подчиняват на заповеди! По-скоро ще се подчинят на чиято и да било заповед, отколкото да се хванат самички да мислят! Точно върху това се гради и империята им! О, инак те са си направо свестни, в битка се бият честно и прочие, ама понятие си нямат от веселба! И накрая какво? Редишки, заповеди и никаква радост от живота!

А точно в момента го представяха на думиец.

При което Брокандо направо го шашна. Той доближи Глърк и сърдечно му разтърси ръката. Щом заговори, гласът му изобщо не звучеше както в храма. Беше от онзи тип глас, дето все едно през цялото време те тупа по гърба.

- Та значи, ти си вождът, а? Страхотно, ей! Брат ти ми е разправял за тебе. Сигурно тая твоята работа е невероятно мъчна, а? И, по всяка вероятност, се изискват многобройни умения?

- О, ами, знаеш ли... То караш, караш, пък вземеш да го налучкваш... - смутено измънка Глърк.

- О, не се и съмнявам. Изобщо даже не се съмнявам. Страшна работа! Пък и отговорността е ужасна. Ти минал ли си някаква специална подготовка?

- Ъъ... ами че не... ами то, тате умря и те ми натикаха онова копие в ръцете и ми викат "ти си вождът" ... - заобяснява Глърк.

- Наистина ли? Е, по-късно ще си проведем един по-сериозен разговор по тоя въпрос - кимна Брокандо. - А това е Писмир, нали? О, ама хайде стани, де. Сигурен съм, че от философите не се изисква да се кланят доземи... Какво?... О, екстра! А това трябва да е... генерал Бейнеус Гатрикс, ако не се лъжа.

"Генерал!" - отново мина през ума на Снибрил.

Бейн кимна.

- Колко години минаха, Ваше Величество?

- Към пет, мисля - рече кралят. - Всъщност май са си направо шест.

- Познавате ли се? - учуди се Снибрил.

- О, да - кимна Брокандо. - Думийците постоянно ни прашаха армии. Да проверят как сме и да ни предложат най-учтиво да им се подчиним и да станем част от тяхната Империя. Ние пък все им отвъряхме, че не щем. Нали щяха да ни броят...

- Според мен възразявахте най-вече срещу плащането на данъци - спокойно го пресече Бейн.

- Не виждам какво бихме получили срещу парите си - опъна се Брокандо.

- Защита.

- А, така ли? Че нас винаги ни е бивало да се защитаваме самички! - Брокандо натъртваше на всяка дума. - Срещу всеки. - Той се усмихна. - А после ни изпратиха Генерала да ни предложи пак същото, ама малко по-настойтелно... Спомням си, рече ни, че ако не се присъединим към Империята, едва ли от нас би останал някой за преброяване.

- А пък ти ми рече, че нямало да остане кой да брой - каза Бейн.

Снибрил местеше поглед от единия към другия. Усети се, че е притаил дъх. Въздъхна.

- И после какво? - обади се той.

Бейн сви рамене.

- Ами, аз не нападнах - обясни думицът. - Изобщо не проумяхах защо трябва да мрат свестни хора. Върнах се и казах на императора, че хората на Брокандо много ги бива за съюзници, ама за поданици по неволя хич не стават. Пък и без това само малоумник би нападнал онзи град.

- Аз пък винаги съм се чудил той какво ти е отговорил - обади се Брокандо.

Бейн сведе поглед към опърпаните си дрешки.

- Ами, какво. Доста повръска, де...

Последва замислено мълчание.

- Ама те все пак нападнаха, след като тебе те... отзоваха - рече накрая Брокандо.

- И победиха ли?

- Не.
- Ей на, нали това ти казвам. Малоумници.
- Съжалявам - рече Брокандо.
- А, няма защо. Това беше само едно от многобройните несъгласия между мен и Императора.
Снибрил хвана и двамата за раменете.
- Както и да е - рече той. - Като сте заклет враг, това не значи, че не можете да бъдете приятели, нали така?
Докато вечеряха, Глърк пошепна на жена си:
- Много е любезен. Пита ме всякакви работи за мене... Запознах се с крал, представяш ли си! Той е много важен човек. Май че се казва Протокол.
- Хубаво име. И звучи по кралски...
- Пък Писмир бил философ. Той тъй рече.
- Туй пък хич не го знаех. Какво е "философ"?
- Някой, дете мисли. Той тъй ми рече.
- Е, ами то и ти мислиш. Колко пъти съм те виждала - седиш си и си мислиш...
- Абе то аз не винаги мисля - най-съзнателно си призна Глърк. - Понякога само си седя. - Той въздъхна. - Ама тя работата не била само в мисленето. После трябвало и да го разкажеш, и то така, че на хората да им е забавно.

ГЛАВА 8

Керванът обърна на Запад. Пътуването към Джеопард бе весело. Брокандо яздеше до челната каруца. Отиваха на място, където само малоумник би ги нападнал.

Много от мунрунгите откровено благоговееха пред дребничкия крал, ала никой не можеше да се мери с Глърк - той бързо се превръщаше в отявлен монархист. Брокандо усещаше, че вождът е една крайно почтителна аудитория и му говореше с онзи особен тон, с който кралските особи приказват на простолюдието, и после простолюдието се чувства все едно са му поникнали крилца, без всъщност да си спомня кой знае какво от онова, което са му казали.

Снибрил подтичваше от другата страна на каруцата и с половин ухо се заслушваше за признаци на Фрей, а с другата половина попиваше дърдоренето на дефтмена.

- А после, в северното крило на двореца Брок, моят пралядо, построил храм на Мокал Основателя. Цели седем години уайтите дялали за Брок колони от дърво и лак и редяли огромната мозайка, изобразяваща Килима. Още им го изплащаме. Стените са изградени от най-чист въглен и сол, олтарът - от червено дърво, инкрустирано с бронз. Всъщност олтарът се пада точно в средата на днешния дворец, построен от моя прапралядо, Брок Седми, който, след като бил коронясан за крал, прибавил и Дървената Порта. Не бива да забравям и съкровищниците. Мисля, че на брой са поне девет. И вътре в тях може да влиза само настоящият крал. Короната е дело на самият Тарма Дърворезбаря. Тя е със седем върха и върху всеки има кристал от сол.

- В нашата колиба пък си имахме дори чердже - влезе му в тона Глърк.

И тъй продължиха - Глърк пламенно следваше дефтмена през съкровищниците и оръжейните, през банкетните зали и спалните за гости, а Джеопард бе все по-близо и по-близо.

Постепенно цветът на килима отново се смени от червено в тъмносино, което на свой ред премина в тъмносиньо. Разпънаха лагер под сините косми; имаше и лов - дребни, черупчести същества, които живееха в бърлоги сред праха. Чудеха се дали в Джеопард е толкова хубаво, колкото разправя Брокандо - защото ако беше така, то по-добре щеше да е веднага да спрат всякакво ядене и пиене, та да имат достатъчно място в стомасите - че каквито пиршества се задаваха...

Пътеката постепенно взе да преминава в главен път - не широк бял път като строените от Думийците, а прилежно настлан с дебели талпи, издигнат върху насип от прах. И от двете му страни космите ставаха все по-тънки. Снибрил забеляза и много пънове. И това не беше всичко. Никога никой Мунрунг не бе посял и едно семенце. Обичаха да си похапват зарзават, когато намерят - знаеха кое къде расте и семената на кои косми стават за ядене, ала освен личната билкова градина на Писмир, всичко, което растеше покрай тях, си растеше диво и свободно. Причината за това бе очевидна за всеки Мунрунг - посадиш ли нещо, трябва да се спреш и да го наглеждаш как расте, да го браниш от зверове и от гладни комшии, които все ще се случи да наминат, и, общо взето, да си прекарваш времето, както го рече Глърк, като му трепериш. Зеленчуците за мунрунгите бяха просто нещо, което придава по-инакъв вкус на мръвките, и толкоз.

Ала в синята земя на Джабония, около малкото градче Джеопард, дефтмените бяха превърнали Килима в същинска овощна градина. Тук растяха косми, които даже и Писмир никога преди не беше виждал - не огромните, яки стволоче, растящи навред по килима, а фини стебла с натегнали от плод клони. Прахът под тях бе натрупан внимателно, за да се осигури почва за всякакви шубраци и зеленчукови растения. Показаха на пътниците зрели пурпурни гроздове с вкус на пипер и джиджифил и огромни гъби-господарки, които можеха да се сушат и да се пазят с години, без да загубят тънкия си аромат. Дори пътят бе издигнат над градините, а край него нисък космалак оформяше жив плет. Да, подредена земя си беше това.

- Никога досега не съм забелязвал, че изглежда така! - удиви се Бейн.

- Да, със сигурност изглежда по-добре, когато не се виждат нацвъкани лагери на Думийски армии из нея! - подметка Брокандо.

- На войниците под моя команда винаги бе заповядано да се отнасят с уважение към страната!

- Да, ама имаше и други, дето не я уважаваха чак пък толкоз.

- Ами хората къде ги? - обади се Глърк. - Бас държа, че печените корени са си вкусно нещо, ама всичкото това не е избуяло така само с песни и свирни. Щом си земеделец, то все ти се налага да щъкаш насам-натам и да чоплиш земята...

Жив човек не се виждаше. Клонките на крайпътните храсти тегнеха от плод, но нямаше кой да ги обере освен мунрунжките хлапета, които се справяха особено добре със задачата. Ала иначе нямаше никой!

Снибрил стисна копие си. Тая работа приличаше на лова. Постепенно човек се научава да разпознава най-различни видове тишина.

Когато някой се е уплашил и трепери за живота си, тишината е една. Когато някое дребно създание се е стаило и не мърда, е друга. А съвсем друга е пък когато едрите се готвят да се нахвърлят върху дребните. Понякога се среща и тишина, която се поражда от това, че наоколо няма жива душа. А има и един много изострен, нажежен вид тишина - когато някой те дебне.

Бейн бе извадил меч си. "И войниците разбират от тишина" - помисли си

Снибрил.

Спогледаха се.

- Тук ли да оставим каруците? - попита Снибрил.

- По-безопасно ще е да не се делим. Не разцепвай силите без нужда - първо правилото на тактиката.

Каруците бавно се придвижваха напред. Всеки напрегнато се взираше в космите.

- Ей ония храсти там, вдясно - обади се Бейн, без дори да помръдне глава.

- И аз тъй мисля - съгласи се Снибрил.

- Там са и ни дебнат.

- Според мен е само един.

- Мога и оттук да го пронижа с копие като едното нищо - обади се Глърк.

- Не. Добре ще е и да го поразпитаме - пресече го Бейн. - Да го обкръжим!

Снибрил се промъкна към храста покрай ствола на един косъм. Виждаше как храстът лекичко помръдва. Бейн мина от другата страна, а Глърк, който за такъв мъж-канара стъпваше съвсем тихичко, изникна като по магия право срещу него, вдигнал копие.

- Готово?

- Готово.

- А така.

Бейн сграби пересто листо и го дръпна.

Едно детенце се втренчи в трите трептящи остриета.

- Хлъц - рече то.

А десет минути по-късно...

Малка групичка дефтемни се трудеше усърдно в зеленчуковите посеви сред космите. Не изглеждаха нито щастливи, нито пък - като стана дума - кой знае колко охранени. Пазеха ги неколцина стражи. Дори и оттук Снибрил различаваше издължените им муцуни. А сред космите се гушеше самият град Джеопард.

Бе построен върху парче чакъл. Самият град представляваше няколко плътно прилепени една до друга сгради, издигнати на самия му връх; около скалата се виеше спираловиден път и я опасваше на няколко пъти от града до пода. Най-отдолу пътят свършваше с порта, ала това беше само за прегледност. Никой не можеше да се изкачи по този път, ако хората горе не го искаха.

Прахът се разшава. Глърк припълзя до Снибрил.

- Момченцето излезе право. Навсякъде бъка от моули и снаргове - рече той. - Направо е завряло от тях.

- Успели ли са да завземат града?

Глърк кимна.

- Ей тъй става, като търчиш наляво-надясно да търсиш разни съкровища, вместо да си стоиш в къщи и да си управляваш - неодобрително подметна той.

- Хайде - сръчка го Снибрил. - Давай да се връщаме в лагера.

Бяха изтеглили каруците малко по-нататък, сред шубрака. Бяха поставили и постове.

Писмир, Бейн и Брокандо, насядали в полукръг, гледаха как момченцето сърба супа. Стомахът му сякаш бе бездънен, ала между хапките успяваше и да отговаря с немощен гласец на Брокандовите въпроси.

- Собственият ми брат! - изръмжа Брокандо, щом останалите се

промъкнаха в лагера. - Щом вече и на собствените си роднини не бива да хващаш вяра, то на кого? Видяха ми гърба за ден-два и...

- За година - подметна Бейн.

- На Крал ще ми се прави! Не, аз никога не съм бил като Антирок. Все клинчи, все хленчи, пък за спорт да не чуе!

- Ама как Моулите са се добрали до града? - зачуди се Снибрил.

- Онзи ги е пушал вътре! Ей, Стрефон, я разкажи на този чичко!

Момчето беше към седемгодишно и явно вцепенено от ужас.

- Аз, аз... те бяха... всичките се бяха... - запъна се то.

- Хайде, де! Ама хайде, де! Давай, младежо!

- Мисля - рече Бейн, - че май ще е добре да се поразходиш за минутка-две, а? Може пък да му поолекне и да се разбъбри.

- Ама аз съм негов крал!

- Е да, де! Точно там е работата. Когато седят право насреща ти, кралете са един вид говорна пречка. Ако обичаш, би ли, хм, проверил постове, или, такова де...

Брокандо се размърнка, ала се отдалечи заедно с Глърк и Снибрил.

- Хъм. Братя с братя! - измърмори той. - Само бели ти навличат на главата. Заговорничат, клинчат, моткат ти се из краката, узурпират ти трона...

Глърк усети, че е редно да изрази солидарност с неофициалната асоциация на по-големите братя.

- Пък тоя Снибрил никога не си подрежда стаята, да знаеш!

Когато се върнаха, Стрефон бе нахлупил на главата си шлема на Бейн и имаше къде-къде по-бодър вид. Бейн го отпрати, като му заръча да свърши нещо храбро и опасно.

- Ако искаш, да ти го обясня като за големи хора - рече Бейн. - След като ти не си се върнал, брат ти завзел трона. Народът не го обичал много-много. Последвали доста битки и когато един ден пристигнала една тайфа моули... той ги поканил да влязат.

- Как може! - хлъцна Брокандо.

- Мислел си, че може да ги хване за наемна войска, да се бият на негова страна. Е, те се били, много хубаво се били даже. Твърдят, че той все още е крал, макар отдавна никой да не го е виждал. Всъщност управляват моулите. Много от хората забегнали. Останалите са, повече или по-малко, роби. Копаят чакъл, работят насила на полето... такива работи.

- Не ми се чини Моулите да се интересуват от зарзават - подхвърли Снибрил.

- Те ядат месо.

Писмир седеше, опрял гърбина о колелото на една каруца, загърнат в одеяло. Нещо не му понасяше пътуването. Почти го бяха забравили.

Думите му потънаха като камъни във вода. Всъщност, в самите думи нямаше нищо тревожно. Че кой не ядеше месо? Ала в тях се долавяше нещо особено, нещо остро, което предполагаше, че не става въпрос за най-обикновено месо...

Брокандо стана бял-беленичък.

- Да не искаш да кажеш, че...

- Ядат животни - обясни Писмир. Снибрил никога досега не го бе виждал толкова нещастен. - За беда те смятат всички, които не са моули, за животни... Хм... Не ми се щеше да го казвам... Знаете ли какво означава думата "моул" на техния език? Значи... Истински Хора.

И това потъна като камък във вода.

- Ще нападнем довечера - рече Брокандо. - Не позволявам на никого да ми яде поданиците!

- Ъ... - рече Глърк.

- О, да - обади се Бейн. - Ама разбира се. Направо страхотно. И петхилядна войска не би могла да превземе Джеопард!

- Прав си - кимна Брокандо. - Значи ние...

- Ъ... - повтори Глърк.

На вожда явно му бе хрумнало нещо.

- Току-що чух да се споменава веднъж-дваж думичката "ние" - подзе той.

- Та, може ли само да се изясним? Не ща никого да обиждам... Значи, за награда, че сме те спасили, сега ще нападаме тоя град, дето и най-голямата думийска войска не е успяла досега да завземе, и ще се бием с цяла тумба моули? Ти искаш моето племе, което сега си няма дом, да спаси града ти вместо теб, макар че тая работа не може да я бъде? Вярно ли съм го схванал, а?

- Добър човек си ти! - извика Брокандо. - Знаех си, че на тебе може да се разчита! Сега ми трябват половин дузина мъже с храбри сърца!

- Мисля, че май бих могъл да ти предоставя само един, смаян от почуда - рече Глърк.

- Трябва да помогнем - намеси се Снибрил. - Твърде сме уморени, за да бягаме. Както и да е - ако не помогнем, какво ще стане? Рано или късно ще се наложи да се бием с тия гадове. Що пък да не е тук и сега?

- Превъзхождат ни по брой! - изтъкна Бейн. - Пък и вие не сте войници!

- Не сме, вярно - потвърди Глърк. - Ловци сме.

- Добре го каза! - обади се Брокандо.

Глърк смуши Снибрил.

- Май току-що доброволно се отправихме на практически сигурна смърт?

- Да, май точно тъй излиза.

- Това кралуването е чудна работа - рече Глърк. - Ако се измъкнем някак, ще взема да го поизуча малко.

Падна нощта. Един син язовец, подранил за лов, едва не се блъсна в редицката бъдещи нашественици и бързешком се заклатушка обратно.

Сред дефтменската войска се разнесе шепот - бе избухнала разпрания. Някои искаха да влязат в боя с песен - такава си беше традицията. Брокандо постоянно изтъкваше, че влизат в боя тайно, ала един-двама от най-твърдоглавите традиционалисти се вкопчиха в правото си да пеят мирни песни - според тях това щяло напълно да обърка врага. Най-накрая Брокандо надделя, като се направи на крал и заплаши, че ще прати на смърт всеки, несъгласен с него. Кое то направи невероятно впечатление на Глърк.

Тъкмо когато на Снибрил бе почнало да му се струва, че тоя тъмен Килим край няма, те излязоха отново на пътя, а пред тях сияеха факлите по стените на Джеопард.

ГЛАВА 9

Уайтите построили Джеопард. Докарали червено дърво и искрящ лак от Кракнастола, за да постелят улиците му; от Каминните Земи кервани докарали най-рядък въглен - от него построили куполите и корнизите, и сгур и пепел за тухли и хоросан. В далечните Земи на Високата Порта, земите на Вортгорните, те разменяли изделията си от лак за кован бронз - за портите и колоните; запотени впрягове коне влачели сред космите кристали сол и захар -

за стени и покриви. Домъкнали и разноцветни косми от всички краища на Килима. Някои използвали за талпи и мертеци, ала повечето посадили около града.

Навсякъде се ширеха градини. На вечерната светлина всичко изглеждаше мирно и тихо, но на два пъти се наложи да залегнат, когато моулската кавалерия преминаваше по пътя.

- В моя град! Виж ги ти! - възмути се Брокандо.

- Надявам се, че имаш някакъв план за действие - обади се Бейн.

- Има и друг път, който води към града.

- Това не го знаех.

- Така ли? - учуди се Брокандо. - Ама че работа! Толкова се напъвахме да построим таен път, а пък да забравим да кажем на Императора! Да ми напомниш да му пратя депеша. Завий сега в ей-оная скритата пътечка.

- Каква пътечка?

Брокандо се ухили.

- Бива си я, а?

Изглеждаше като пътечка, преправена от някакви животни. Виеше се насам-натам измежду космите. Прахсталаците тук бяха много по-гъсти.

- Ние ги посадихме - обясни Брокандо.

Почти се бе стъмнило, когато стигнаха малка полянка, сред която съзряха още един порутен храм.

- Тукашните храмове май не са от най-трайните - огледа се Снибрил сред гъстия космалак. Тук статуите бяха повече, пръснати тук-таме из развалините, до половината потънали в прах.

- Този нарочно е бил построен такъв порутен - обясни Брокандо. - От уайтите. За един от прадедите ми. Ей-онзи там, с птичето гнездо на главата и с вдигнатата ръка... - Той се поколеба. - Ей, ама ти си думиец, пък аз взех, че те доведох на тайното място! Трябваше да ти вържа очите.

- А, не - сопна се Бейн. - Щом ще искаш да се бия на твоя страна, никакви превръзки на очите!

- Ама ти може и да дойдеш тука някой ден с войска!

- Много съжалявам, че си го мислиш - каза Бейн с леден глас.

- Ама аз като аз не си го мисля! - оправда се Брокандо. - Само че като крал съм задължен да си го мисля!

- Их, че глупости! - прекъсна ги Снибрил. - Какво пък сега ви текна да се занимавате с тия вързани очи!

- Ама това е важно - намуси се Брокандо.

- Рано или късно ще трябва да се доверите един на друг. Че на кого другичко да се доверите? И двамата сте доблестни мъже, нали така? - продължаваше Снибрил.

- Ама то не е толкова просто - не отстъпваше Брокандо.

- Ами тогава го направете просто!

Осъзна, че е почнал да крещи. Даже и Глърк се бе смаял.

- Е, сега не е време за караници - поуспокои се той.

Брокандо кимна.

- Да. Много добре. Сигурно. Да, сигурен съм, че той е честен и почтен човек. Я дръпни ръката на Брок.

- Какво? - трепна Бейн.

- Ей там зад тебе. Статуята. Дръпни й ръката.

Бейн сви рамене и протегна ръка.

- За пръв път думиец се ръкува с дефтмен - рече той. - Чудя се, до какво ли ще доведе това...

Някъде изпод краката им се разнесе стържещ звук. Една плоча на пода се отмести и разкри стълбище.

- Води към двореца - ухили се Брокандо.

Взряха се в тъмния квадрат. Най-накрая Глърк продума.

- Да не искаш да кажеш... в ПОДКИЛИМИЕТО?

- Да!

- Ама... ама... ама там долу живеят разни ужасни...

- Това са само детски приказки - успокой го Брокандо. - Нищо страшно няма.

Той затропа надолу по стълбите. Бейн пое след него, после спря и погледна мунрунгите.

- Какво има?

- Ами... - започна Снибрил. Какво ли да му кажа? Че там долу живеят създанията от древните легенди: туноргите, ужасните делвери, сенки с безброй имена. Странни същества, които ръфат корените на килима. Душите на мъртвите. Всички лошотии. Всичко, от което... те е страх като малък.

Той огледа останалите. Бяха се скупчили по-нагъсто. "Във времена като тия всички трябва да забравим всичко старо" - помисли си той.

- Няма нищо - продължи, както се надяваше, с глас на роден водач. - Хайде, момчета! Последният...

- Последния хич не го мисли - измънка нечий глас нейде отзад. - Искаме да видим какво ще стане с първия!

Снибрил се затича надолу по стълбите и тупна сред купа мек прах. Брокандо тъкмо палеше една факла - имаше ги цяла камара, струпани край едната стена на пещеричката. Един по един хората се запромъкваха надолу. Брокандо бутна някакъв лост и статуята пак се изтътрузи върху дупката. Бяха се скупчили рамо до рамо в пещерата, осветена от червена светлина.

- Всички ли са тук? - попита Брокандо и, без да чака отговор, се шмугна в една цепнатина и изчезна.

Май да откриеш, че най-лошите ти страхове не се сбъдват - хрумна на Снибрил, - е почти толкова зле, колкото и да се сбъднат.

На светлината на факлите стените изглеждаха кафяви и бяха покрити с малки косъмчета, които искряха, щом светлините минеяха край тях. Отвреме навреме пресичаха входове за други тунели. Но нямаше ни чудовища, ни внезапно прещракване на зъби...

Пътеката заслиза надолу и изведнъж факлата на Брокандо като че захвана да гасне. Снибрил тръгна след него, и чак тогава осъзна, че влизат в някаква пропаст под Килима, чиито стени бяха тъй далече, че светлината не ги стигаше. Преминаваха през грамадни пещери, а пътеката се стесни и залъкатуши сред дебели космени колони - тъй че се наложи да се залепят един за друг, за да не я загубят. Понякога светлината се отразяваше в някоя далечна стена. Докато ситнеха през едно място, където пътеката толкоз се стесняваше, че почти изчезваше, а от бездните отдолу извираше мразовит въздух, Снибрил се подхлъзна. Бейн, който вървеше зад него, протегна ръка - бе запазил страхотно самообладание - и го докопа за косата тъкмо преди да политне надолу в мрака. Ала факлата се изхлузи из ръцете му. Надникнаха отвъд ръба и видяха как тя се превърна в искрица, после в точка, а накрая мигна и изчезна. В мрачните дълбини на Подкилимието нещо се размърда и го чуха как побягна с глух тропот.

- Това пък какво беше?! - настръхна Снибрил.

- Сребророба ще да е било - отвърна Брокандо. - Нали знаеш, зъбите им са по-големи от човек. И имат по няколко дузини крака.

- Пък аз си мислех, че ти рече, че тук долу нямало нищо страшно! - кресна Глърк.

- Е тъкмо де! - Брокандо изглеждаше доста изненадан. - Че кой го е страх от среброриби?

Каквото и да беше онова в дълбините, то едва ли би могло да ги види - дребни петънца, ситнещи покрай корените на космите. Брокандо им извика да спрат - бяха стигнали края на друга пропаст. През нея бе провесено тясно мостче, а на другия му край Снибрил едва различи врата.

- Сега сме точно под скалата.

Покривът на пещерата леко се бе вдлъбнал под напора на огромната тежест над него.

- Вие сте единствените, видели всичко това, освен кралете на Джеопард - продължи Брокандо. - След като тайният вход бил прокопан, Брок заповядал да умъртвят всички работници, за да не разгласят тайната.

- О? И това ли влиза в кралуването? - хлъцна Глърк.

- Едно време да. Ама вече не, разбира се.

- Ха! - възкликна Бейн.

Щом прекосиха моста, Брокандо бутна дървената портичка и тя се отвори. Зад нея нагоре се изкачваше вита стълба, огряна от зелена светлина, процеждаща се през едно кръгче високо горе. Изкачването бе дълго - стълбата беше толкоз тясна, че ботушите на тия отпред се оплитаха в ръцете на тия отзад, а факлите хвърляха по стените сенки на воини-великани. Колкото и призрачно да бе, Снибрил се зарадва. Не можеше да понася мрака под Килима.

Точно под кръгчето зелена светлина стълбата преминаваше в малка площадка, голяма точно колкото да ги побере всичките. В стената отново имаше врата.

- Къде... - почна Глърк.

Брокандо разтърси глава и докосна устни с пръст. От другата страна на вратата се чуваха гласове.

ГЛАВА 10

Гласовете бяха на трима души - чуваха се толкова силно, сякаш притежателите им едва ли се намираха на повече от метър-метър и нещо от вратата.

Снибрил се опита да си представи техните лица. Единият глас беше тънък и хленчещ и тъкмо пак бе почнал да се оплаква.

- Още сто? Ами че вие отведохте петдесет само преди дни!

- А сега ни трябва още сто - обади се мек глас, от който косите на Снибрил настръхнаха. - Съветвам ви да подпишете този документ, Ваше Величество, и тогава стражите ми ще съберат тези сто души и ще се махнат. Не ги вземаме за роби. Те са просто... помощници.

- Не знам защо просто не си ги вземете направо, без да ме питате мен! - рече кисело първият глас.

- Но нали вие сте Кралят - обади се вторият. - Щом Кралят го е наредил, значи така трябва. Всичко е подписано, както си му е редът.

- Да, ама нито един не се е върнал! - рече първият Глас.

Третият бе подобен на тътен.

- Толкова много им харесва в нашите земи, че просто не можем да ги убедим да се върнат.

- Не ти вярвам! - рече Глас Първи.

- То това всъщност няма значение - отвърна му Глас Втори. - Подписвай!

- Не! Няма! Аз съм крал...

- И ти си мислиш, че аз, дето те направих крал, не мога да те...

сваля? - ехидно рече Глас Втори. - Ваше Величество - додаде той.

- Ще докладвам за вас на Джорнарилийш! Ух, как само ще ви надокладя! - рече Глас Първи, но май не звучеше много убедено.

- На Джорнарилийш! Да не мислиш, че му пука какво става тук? - измърка Глас Втори. - Подписвай! Иначе виждаш ли го Гораш? Току-виж изнамерил някакво друго приложение за ръчичките ти!

- Тъхъ - изсумтя Глас Трети. - Ще му ги вържа на герданче.

Брокандо извърна лице към другите. Гласовете зад вратата продължаваха да заплашват и хленчат поред.

- Брат ми - рече той. - Точно такъв си е той. Слушайте сега какво ще правим: нахлуваме вътре и трепем де що видим моул.

- Мислиш ли, че ще е много умно? - обади се Бейн.

- На мене ми се вижда съвсем на място - рече Глърк.

- Ала в града Моулите са стотици, не е ли тъй? - продължаваше Бейн.

- Моите хора ще въстанат и ще ги смъкнат от власт! - изсъска Брокандо.

- Ами те оръжие имат ли?

- Не, ама Моулите имат. Тъй че първо ще почнат да им изземат оръжията - невъзмутимо обясни кралят. Бейн изпъшка.

- Всички ще умрем, до един! Никаква тактика не е това! Това твойто си е "Карай, пък ще видим"!

- Ами да почваме тогава - предложи Брокандо и тегли шут на вратата. Тя помръдна, но не се отвори.

- Какво стана? - обади се Снибрил.

- От другата страна има нещо! - изсъска Брокандо. - А пък не трябва да има нищо! Ей, я всички да помагат!

Натиснаха вратата с рамене. Известно време тя се опъваше, после рязко се разтвори. Разнесе се писък. За миг залата замръзна.

Снибрил съзря трон, съборен на пода. Точно той бе препречвал вратата. Сега се бе прекатурил посред стъпалата към него и бе захлупил един хилав дефтмен, който в момента се бореше да се измъкне и писукаше жално. Зад него стояха прави двама моули и се пулеха срещу вратата. Единият бе едър и широкоплещест, а коженият шлем почти скриваше лицето му. В огромната си лапа държеше навит камшик. "Глас Трети" - помисли си Снибрил.

Даже и като го погледнеш, му личеше, че няма как да се казва другояче освен Гораш. Онзи зад него пък беше дръглив, наметнат с дълга черна мантия, и се усмихваше като вълк, току-що приключил с обяда си. "Глас Втори - помисли си Снибрил. - Изглежда така, сякаш името му е натъпкано със "съ"-та, та да можеш по-лесно да го изсъскаш.

Двете групи се спогледаха за миг.

После Брокандо рипна като разярено пиле и размаха меч. Кльощавият моул отскочи назад и извади меча си с обезкуражаваща бързина. Гораш разпусна камшика си, но изведнъж откри, че между него и краля бе застанал Бейн.

Мунрунгите стояха и гледаха. Май че съществуваха два начина за бой с мечове. Брокандо размахваше своя като вятърна мелница и изтласкваше врага назад само със силата си. Бейн се биеше безмълвно като някаква машина - натиск, муш, контра... тик, так, тик.

- Да помагаме ли? - обади се Снибрил.

- Не. Десет срещу двама не е честно - рече Глърк.

Вратите на тронната зала се отвориха с трясък и вътре врхлетяха

дузина моулски стражи.

- О, значи сега бива, а? - погледна Снибрил брат си. Глърк метна копието си. Един от стражите изпищя.

- Бива - рече той.

Снибрил бе открил, че копието, ако не го хвърлиш, върши добра работа срещу меч. Можеше и да мушка с него, и да парира. А след като стражите връхлетяха в залата, разбра, че копията помагат и ако противникът те превъзхожда по брой. Първо, беше по-лесно да удариш врага. А тъй като те бяха много, на никого от тях не му се щеше да се включва в битката - приемаше, че няма защо да се подлага на рискове, щом толкова много хора можеха да го правят вместо него.

Дефтмените сигурно мислят - помисли си той, щом копието му се строши в главата на един моул, - че е по-добре да си избереш по-едър враг, щото е по-лесно да го улучиш.

Намери се притиснат гръб о гръб с Бейн, който продължаваше да се бие като курдисан с ключе, сякаш цял ден можеше да я откара така.

- Счупих си копието!

- Давай с меч! - отвърна му Бейн и отби отчаяния удар на някакъв стражник. - Я ги гледай колко се въргалят по пода!

- Ама аз не знам как да се бия с меч!

- Нищо по-лесно от това! Тъпия край го държиш в ръката, пък с острия мушкаш врага!

- Ама сигурно има и друго!

- Има! Да помниш кой край за какво е!

А после изведнъж всичко свърши. Неколцината останали стражи се скупчиха пред вратата и всеки се мъчеше да излезе. Гораш бе мъртъв. Дръгливият отскочи за последен път от бесния меч на Брокандо и се метна през отворената врата на тайния вход. Чуха го как препуска по стълбите.

Снибрил погледна меча си. По него имаше кръв - и той се надяваше да не е неговата.

- Е, не беше кой знае какво... - обади се Глърк.

- Навън има още стотици от тях - мрачно рече Бейн.

Брокандо излезе на балкона. Светлината на ранното утро се разливаше над космите. Той сви шепи край устата си.

- Върнах сеееее! Брокандооооо!

Вдигна един умрял моул, замъкна го на балкона и го бутна долу.

Неколцина дефтмени вече бяха излезли на площада пред двореца. Надигна се врява.

Кралят потри ръце.

- Я сега ми помогнете да оправим трона.

Нужни бяха трима души, за да го изправят. Под него беше Антирок, който увисна като дрипа в хватката на Глърк. Мунрунгът го тръшна в нозете на Брокандо, без да го пуска.

- Подай ми короната. - Тонът на Брокандо бе направо смъртоносен. - Говоря за ей онова нещо на главата ти. Дето не е твое.

- Мислехме те за мъртъв...

- Тъй както те гледам, страшно се радваш, че се завърнах - продължи Брокандо. Изразът на лицето му бе страховит.

- Все някой трябваше да стане крал... Трябваше да сторя за народа най-доброто, което мога...

Навън настъпи раздвижване. Влезе един моул - от него стърчеше стрела. Половин дузина дефтмени връхлетяха след него. Едвам погледнаха Брокандо и

се отправиха с мрачна решителност към Антирок. Измъкнаха го от хватката на Глърк и го затикаха към балкона.

- Не можеш да им позволиш да го направят! - обади се Снибрил.

Четирима дефтмени вече бяха уловили Антирок за ръцете и краката и го люлееха напред-назад високо над покривите на Джеопард.

- Еднооо... Двеее... Триии...

Люлееха го все по-силно.

- Че защо да не мога? - учуди се Брокандо.

- Той ти е брат!

- Хммм. О, добре де, щом казваш. Ей, хора, оставете го - подвижна им Брокандо. - Хайде де! Пуснете го. Не ви казвам "Пуснете го да си ходи", ако някой ме е разбрал погрешно. Ама не може така вие, поданиците, да хвърляте моите роднини през балкона! Не, няма да стане.

- Така е добре - кимна Снибрил.

- Аз самичък ще си го хвърля.

- Недей! - гракна цял хор гласове. Всеки се бе присъединил към хора, и най-вече Антирок - той се присъединяваше най-усърдно от всички.

- Майтап си правя - рече Брокандо, ала съвсем нямаше такъв вид. - Да го зарежем това... макар че го дължа на народа си. Сега пък ще ме накарате да се чувствам виновен, задето хвърлям предателите от скалата! Ами че това е кралска традиция! Ама хайде, от мен да мине. Да се маха.

Антирок падна на четири крака.

- Не можеш да постъпваш с мен така! Ще ме убият!

- Кой - всички онези хора, чиито роднини си продал на Моулите? Олеле, мамо - рече Брокандо. - Разбира се, можеш да последваш приятеля си...

Той махна с ръка към тайния вход. Антирок замръзна от ужас.

- Ама той Гормалийш слезе там долу...- жално изви той.

- А, той така ли се казвал? Много му отива името - кимна Брокандо. - Тъкмо ще си поприказвате за доброто старо време. - Той кимна на четиримата, който преди малко за две бройки не дебалконираха узурпатора. - Ако не ще да тръгне, помогнете му малко, а?

Дефтмените занастъпваха към Антирок. В погледите им проблясваха убийствени помисли. Антирок погледна умолително Брокандо, поколеба се за миг и се метна към вратата. Тя се затръшна зад гърба му.

- Или той ще убие Гормалийш, или Гормалийш ще убие него. Дреме ми на мен! Пък току-виж дори успял да се измъкне навън - въздъхна Брокандо. - А сега... дайте да ги довършим! До последния моул! Сигурно няма да ни се дадат чак толкоз лесно...

- Ами какво да правим, ако пленим някого жив, Ваше Величество?

Брокандо изглеждаше уморен.

- Е, не разполагаме с достатъчно тъмници - рече той. - Та сигурно ще ни е от помощ, ако избягвате да ги пленявате живи.

- Не трябва да убиваш врага, ако е захвърлил оръжието си - обади се Бейн.

- А, тъй ли било? Човек се учи, докато е жив... Винаги съм си мислил, че точно тогава е най-удобният момент!

ГЛАВА 11

Снибрил седеше пред дворцовия обор и гледаше как Роланд изследва с муцуна съдържанието на една торба. Обширните ясли, строени за дребничките

шестокраки жребчета на дефтмените, бяха твърде тесни за него и се наложи да го вържат в двора при каруците. Стоеше там и търпеливо предъвкваше - светла сянка сред тъмата.

Снибрил дочуваше глъчката от главната зала, където се вихреше пир. Ако се съсредоточеше, можеше да долови свирнята на Писмир - свиреше на флейтарфа. Лесно беше да я разпознаеш, дори сред всички други инструменти на дефтменския оркестър - само Писмир можеше да накара нотите така да плъзват навсякъде, без нито веднъж да уцелят мелодията. Писмир постоянно разправяше, че имало неща, които вършиш зле, понеже се притесняваш.

Когато Снибрил излезе, Глърк тъкмо забавляваше народа - бе вдигнал една пейка, на която бяха насядали двайсет ситни дефтмена, и я разнасяше насам-натам из залата. Огньовете ревяха, чиниите бързо се омиаха и пак се пълнеха, и никой не се и сещаше за тъмния космалак навън, който въздишаше на нощния вятър, и за малките отряди от дефтмени, преследващи последните моули.

Снибрил си потърка главата. Пак го болеше, а пък свирнята на Писмир изобщо не помагаше да му мине. Той потупа разсеяно Роланд и насочи поглед отвъд града, към тъмната синя нощ, стаила се сред космите.

- Е, ето ни тук - рече си той. - И не можем да си спомним дори и в коя посока е нашето село. Брокандо разправя, че сме можели да останем тук колкото си искаме. Завинаги, ако щем. Здрави-прави. Разправя, че изобщо нямало да му пречи, ако из града се мотае някой и друг дългуч. Ала Бейн пък каза, че утре заминава за Уеър - ей тъй, за всеки случай. Мене пък ме болят ушите.

Голям е този Килим - помисли си той. - И Брокандо, и Бейн са... ами, много хубави хора, но гледат на света от двата противоположни края. Виж го думиеца. През половината време си личи защо дефтмените не ги харесват. Все вършат каквото трябва и всичко вършат както трябва - без да проявяват и капчица въображение! И така, без да проявяват и капчица въображение, са построили огромна Империя. Бейн пък мрази идеята за крале. Ала дефтмените се бият, все едно го правят за удоволствие, и в живота я карат както им дойде, а за своя крал са готови на всичко. Не можеш да очакваш от тези двамата да се разбират...

Роланд се размърда неспокойно. Снибрил вдигна глава и се вслуша в утихващия нощен бриз. Космалакът замлъкна.

Усети бодези в краката. В момента в главата му сякаш бушуваше пожар. Килимът сякаш бе замлъкнал в очакване...

Роланд изцвили и опъна въжето. Долу в обора понитата се мятаха и риташа из яслите. Из града лаеха кучета.

Снибрил си спомняше това усещане. Ала си помисли: Не и тук, със сигурност не и тук, та тук е толкова безопасно...

Да - рече си накрая той. - Дори и тук. Фрей може да бъде навсякъде.

Врътна се и се затича по стъпалата към двореца.

- Фрей! - кресна той. Сред шума и врявата никой не го чу. Неколцина весело му помахаша.

Той се втурна към оркестъра и сграбчи тромпета на един дефтмен. Онзи се шашардиса. Снибрил не знаеше как се свири на такова нещо, но едно много лошо и доста силно изсвирване се оказа достатъчно, за да въдвори нещо, приблизително наподобяващо тишина.

- Не усещате ли? Фрей иде! - кресна той.

- Тук?! - учуди се Писмир.

- Не го ли усещате? Не го ли усещате? - Снибрил бе отчаян от болка и

безпокойство. Гледаха го, все едно е откачил.

- Бързо в каруците! - ревна Писмир.

- Аз нищо не усещам - обади се Брокандо. - Както и да е, в Джеопард не може да проникне никакъв вра...

Писмир посочи нагоре. От тавана висяха големи полилеи със свещи. Бяха започнали лекичко да се люлеят.

На кралете им е необходимо време, за да схванат дадена идея - ама като я хванат веднъж, не я пускат.

- Бягайте! Всички - вълн! - изкрещя Брокандо.

Мунрунгите вече се измъкваха през вратата. Настана суматоха, маси се преобръщаха, хората грабваха тичешком децата си. Писмир прегърна една колона, за да успее да се задържи на едно място, докато край него се блъскаха, и се помъчи да надвика шумотевицата:

- Понитата! Впрягайте ги в каруците!

Сега лампите се люлееха съвсем забележимо. Една кана подрипна върху масата и тропна на пода. Чифт свещи изскочиха от свещниците, които вече се клатеха като пошурели.

Нейде далече се разнесе "ТУП!". Цялата скала се разтресе.

Тежкият трегер над вратата потрепера и хлътна. Глърк си проправи път сред паникьосаната тълпа, подпря го с рамене и застана на вратата, опрял длани о касата, докато хората се блъскаха под мишниците и между краката му.

Снибрил вече бе започнал да извежда цвилещите понита от обора. Не след дълго всички каруци вече се изтегляха една след друга, натоварени с хора. И още хора прииждаха, понесли дечица и ценна покъщнина. Залата вече пламтеше.

Той вдигна четирима дефтмени на гърба на Роланд и прати коня подир каруците, после си запроправя път срещу течението към залата. Глърк бе почти коленичил, лицето му бе станало лилаво, а вените на врата му пулсираха. Снибрил го сграбчи за ръката.

- Хайде! Цялата сграда всеки момент ще рухне!

- Не - изръмжа дебело Глърк. - Писмир и другите още са вътре!

Залата отново се разтресе. Една от колоните изпраця. Глърк изсумтя.

- Дръпни се от изхода - излезе дълбоко из гърлото му дрезгав шепот. - Ей-сегичка ще се срути!

Скалата под краката им се разтресе.

- Аз... Ще докарам хора с разни греди и други работи! - рече Снибрил. - След мъничко ще те измъкнем! Не мърдай оттук!

Глърк отново изсумтя. Снибрил се отдалечи забързано.

Сред пушека изникна Писмир. Бе вързал на лицето си парцал, откъснат от мантията му. Пред себе си караше неколцина объркани гости на пира. Подбутна ги да минат под ръката на Глърк.

- Ти какво правиш още тук?

- Ставам легенда - отвърна Глърк.

Бейн вървеше пипнешком сред хорските вълни, притиснал до устата си парцал.

- Хайде! - извика той. - Брокандо отвори тайния вход!

- Помогни ми да се оправя с тоя смахнатия - рече му Писмир.

- Заклешил се е, тъй като го гледам.

- Герой ще стана! - тросна се Глърк.

- Я млъквай! - сръза го Писмир. - Тъй става то, като слушаш легенди на празна глава. Както и да е, що за тъпа идея - да се заклешиш така на вратата...

Глърк с усилие извърна глава.

- Какво?

- Глава-тиква, тъй му викам аз - додаде Писмир. Таванът в другия край на залата рухна.

- Абе, ти... тъп... дърт... - подхвана Глърк. Вдигна се на едно коляно, после на две, после бавно изтика гредата над главата си. Пристъпи напред и размаха пръст под носа на Писмир.

- Спасих много...- започна той пак. После се катурна.

- Добре де, свършил си работа, вярно. Я го хващайте - рече Писмир. - Че оная стена ей-сега ще се срути навътре.

Сграбиха го под мишниците. Трегерът тупна на пода и го разцепи. Залитнаха настрани. Писмир метна поглед към тавана.

- Бързо!

Брокандо стоеше до тайната врата.

- Давайте!

Глърк се закашля. Писмир бутна в ръката му парцал.

- Покрий си устата и носа - рече той. - Влажен парцал. Помага срещу дима. Важна предпазна информация.

- Че то туй вино, бе! - смотолеви Глърк, докато хем го бутаха, хем го дърпаха да мине през вратата.

- Само това имаше - оправда се Писмир. - А сега... надолу!

Целият покрив се срути.

Изтичаха надолу по стълбите - влачеха Глърк като стенобойно оръдие. Ревът заглъхна и се чуваше единствено тропането на краката им по камъните.

- Още сме на снарга в устата! - изсумтя Писмир.

- Кво казваш? - изхъхри Глърк.

- Факли няма!

На Глърк му стигна дъх само колкото да изсумти. Струпаха се до вратичката в дъното на стъбището и се проснаха в мрака. Дишаха тежко.

- Е, вече няма връщане - рече Брокандо. - Отломките затрупаха вратата.

- Мислиш ли, че ще можеш да намериш пътя до статуята в тъмното? - обади се Бейн.

- Че аз тогава за пръв път слизах тука! - писна Брокандо.

- Ама то трябва да има и други входове! - сети се Писмир.

Помисли си за дълбоките проломи и за ветровитите пещери на Подкилимието, и за преданията, разказващи за чудовища, дето живеели там. Разбира се, не вярваше в тях. Беше ги разказвал, защото препредаването на устното митологично творчество е много важно за една развиваща се култура, ала не вярваше в свръхестествени чудовища. Потръпна. Надяваше се, че и те не вярват в него.

В тъмното изскърца врата.

- Ако се държим плътно един за друг и проверяваме всяка стъпка, нищо няма да ни се случи - чу се разтрепераният глас на Брокандо. - Четири сме. Кой ще дръзне да ни нападне?

- Кой ли не.

- Е, освен тях.

С всеки изминал час Глърк ставаше все по-тежък и потежък. Влачеха го по тесните пътеки в тъмното, мъкнеха го през - ако се съди по промяната във въздуха - грамадни пещери. Носеха го и с главата напред, и с краката напред, понякога го подпираха на някой космен корен, и напредваха инч по инч, ръка за ръка, по непознати пътеки. Промъкваша се през гъсталаци от корени и пълзяха край дупки, толкоз дълбоки, че от тях се надигаше топъл въздух.

Най-накрая седнаха да си починат. Бяха вървели безкрайно дълго. Не че бяха стигнали някъде.

- Какво има под Подкилимието? - попита Брокандо.

- Там е Подът.

- Ами под него?

- Под него нищо няма. Все трябва да има нещо под всичко останало. Та това нещо е подът. По-далече от туй няма. Можеш да ме попиташ и над Килима какво има, ако щеш...

- Ами, какво има над...

- Откъде да знам? В момента си имаме достатъчно поводи за притеснение тук долу, че да се чудим и какво имало там горе.

- Ама Килимът не е безкраен, я!

- На мен пък той ми стига! - сопна се Писмир.

Брокандо усети, че пред лицето му въздухът се раздвижи. Беше странно да си приказваш с хората в тая непрогледна тъмница. Знаеше само, че може да са седнали и точно на ръба на поредната дупка. Всичко трябваше да вършат пипнешком.

- Писмир?

- Сега пък какво?

- Ами Моулите? Те слизат ли тук?

- Тоя тунел си е ваш. Би трябвало ти да го знаеш. Ама хич не ми идва наум за какво ще им притрябва да слизат тук. Не ми се вярва да им харесва повече, отколкото на нас.

- Позна.

Последва мълчание.

- Ти ли каза това?

- Аз пък мислех, че си ти.

- Брокандо?

- Писмир?

- Бейн?

- Кво?

- Ами, нали разбирате - рече гласът на Гормалийш току до ухото на Писмир, - ние виждаме и в тъмното.

* * *

Не се сбиха. Че как да се биеш, като можеш като нищо да удариш приятел вместо враг?

Мракът - това беше най-лошото. После ноктите ги сграбчиха, както дете сграбчва играчка.

- Е де, е де - рече Гормалийш някъде наблизо. - Месото само у дома дошло. Брей че неочаквана гощавка.

- Брат ми с тебе ли е? - обади се Брокандо.

След малко Гормалийш се обади.

- Е, можеш да го кажеш и така. Сега ще правите каквото аз ви казвам. Кралчето да се хване за опашката на Пургиш. Дъртият - за колана на краля. Думийският войник - за пояса на дъртия. Ха някой е стъпил накриво, ха някой се опита да избяга - и е готов умрял.

Брокандо, който за крал броеше доста бързо, се обади:

- Ами... ох!

- Извинявай - рече му Писмир. Той броеше още по-бързо. - Да не би да те ритнах случайно? Е, той е прав. Хвана ни всички - и тримата.

- Ама не можем да оставим Гл... ох! О, ами да, че то ясно. Да, да, разбрах. Прав си. - Гласът на Брокандо изведнъж придоби онзи развълнуван конспираторски тон, който би накарал всеки да подуши нещо - или поне всеки с обоняние на моул. - И тримата. Да. Хванал си ни, дума да няма. И тримата. Да те питам, вие всъщност добре ли виждате в тъмното? Ама сигурно не стопроцентово, а?

О, не - помисли си Писмир. - Че как да не заподозрат нещо след това?

- Ооох! - рече Гормалийш.

- Моулска измет! - разпени се Бейн. - Само да излезе оттук, и ще те...

В мрака прокътят шамар.

- Като излезеш оттук - рече Гормалийш, - ще правиш точно каквото ти казвам. Водете ги.

Добре изиграно, помисли си Писмир. И Бейн броеше бързо.

Потъриха се в индийска нишка - ала не задълго. Явно бяха наближили някакъв изход към повърхността. Писмир усети, че подбутват ръцете му към някаква стълба. Сега нагоре - и излизаме, помисли си той. Ако Глърк се събуди - как ще се справи?

- Олеле! Кракът ми! Олеле! - отекна вик из пещерите на Подкилимието.

- Какво ти е на крака, дърто? - попита Гормалийш.

- Нищо му няма - отвърна Писмир и продължи да се катери по стълбата.

А пък ако Глърк и това не е чул, край с нас.

Навън бе вече нощ.

Бяха излезли на някаква полянка, далече-далече от Джеопард. Тук май бе сборният пункт на оцелелите моули от града. Овързаха пленниците с кожени ремъци и ги захвърлиха край един храст. Тайфа снаргове наблизо ги изяждаше с очи.

Моулите си говореха на своя си език, като сегиз-тогиз се обръщаха и поглеждаха пленниците.

- Разбираш ли ги? - попита Писмир.

- Отгоре-отгоре - отвърна Бейн. - Щели да ни карат някъде. В... Гаргатас, ако това значи нещо.

- Те наричат така Земята на Високата Порта, мисля - поясни Писмир. - Там живеят Вортгорните.

- Тъй ли? Че те са ни смъртни врагове! - обади се Брокандо.

- Мислех, че Думийците са ви смъртни врагове - рече Писмир.

- Ние обичаме да си имаме по няколко смъртни врага наведнъж - обясни Брокандо. - Че току-виж взели, че ни свършили.

Писмир не му обърна внимание. Лежеше малко встрани от другите двама и виждаше какво става зад стадото снаргове. В отблясъците на моулския лагерен огън забелязваше само един страж, който обикаляше малкия, обрасъл вход към Подкилимието, а Снаргът му бе вързан за един прахохраст.

Зад нищо неподозиращия моул от храста бавно изникваше ръка. Спря на няколко инча над главата му и внимателно махна шлема. Моулът се обърна и от другата страна веднага го пресрещна юмрук. Ръката го подхвана, преди да тупне на земята, и го завлече в храста...

Миг по-късно ръката се появи до снарга и започна да го отвързва. Звярът вдигна поглед и Писмир с ужас забеляза присвитите му очи. Ала миг преди да изръмжи, ръката се сви във възлест юмрук и му тресна един право между очите. Чу как звярът въздъхна леко и видя как бавно се строполи. Преди да достигне земята, въжето, с което бе вързан, се напрегна и се шмугна в храста.

Писмир, незнайно защо, се почувства сигурен, че всичко ще бъде наред.

Или поне по-наред от сега.

ГЛАВА 12

Цяла нощ пътуваха на юг. Повечето моули язدهа снарговете си, ала пленниците и техните стражи трябваше да търчат сред блъскащите се тела. Зората се пукна. Космите край тях отново бяха преминали от тъмнопурпурни в червени.

Следващите няколко дни се сляха за пленниците в едно размазано петно от препускащи крака и гласове на моули. Космите от алени станаха оранжеви, а от оранжеви - черни. Краката им се покриха с пришки и започнаха да кървят, а постоянния тътен размътваше ума им. На два пъти пресичаха бели Думийски пътища - късно нощем, когато наоколо нямаше никой - и преминаваха като сенки край заспалите села.

А после стигнаха до едно място... над Килима.

Космите се бяха прегънали почти одве под тежестта на Земята на Високата Порта - земята на Вортгорните.

Отначало тя бе само проблясък сред космите. Час по-късно надвисна над тях - най-голямото нещо, което Писмир бе виждал някога. Беше чел за нея отдавна-отдавна, но описанията в книгите изобщо не смогваха да я опишат.

Тук бяха необходими по-големи думи от "голям".

Изглеждаше като най-голямото нещо, което би могло изобщо да съществува. Килимът бе голям, ала килимът бе... всичко. Той не се броеше. Беше твърде голям, че да има размери. Ала земята на Високата порта бе достатъчно малка, за да бъде огромна.

Изглеждаше съвсем близо, макар и да бе далеч. И сияеше. Беше направена от бронз. Всичкият метал по Килима идваше оттам. Това знаеше Писмир. Вортгорните го продаваха на уайтите срещу храна. Нищо не растеше върху Земята на Високата Порта.

- Ед Нопе Ни - рече Писмир, стаил дъх, когато конвойт спря за кратка почивка току под самите стени на Земята. Брокандо бе заспал на мига. Краката му бяха по-къси от краката на останалите.

- Какво? - сепна се кралят.

- Това е бойният вик на Вортгорните - обясни Писмир. - Много хора го помнят, но не за твърде дълго. Често това са последните думи, които чуват. Ед Нопе Ни. Изписано е върху Земята им. С огромни метални букви. Виждал съм го на рисунки. За да обиколиш само една от буквите, ти трябва цял ден.

- Кой ги е изписал? - Брокандо се огледа към стражите.

- Вортгорните смятат, че е бил Фрей - рече Писмир. - Суеверия, разбира се. Вероятно има някакво естествено обяснение. Вортгорните разправят, че и отдолу имало букви. Прокопали тунели и ги открили. Пишело... - Той напрегна памет. - ...Изабет II. Вортгорните очевидно смятат това за много важно.

- Огромните букви не растат ей-така от само себе си - рече Брокандо.

- Може пък и да растат. Знае ли човек?

Погледнаха нагоре към Земята. Покрай основата ѝ минаваше път. Беше по-широк от Думийските пътища, ала в сенките на надвисналата стена изглеждаше по-тъничък от конец.

- Някой да знае нещо повече за Вортгорните? - попита Писмир. - Чел съм за тях, но не си спомням дали съм ги срещал.

- Същите са като Думийците, ала без техните всеизвестни нюх и страст - рече Брокандо.

- Благодаря - сериозно кимна Бейн.

- А, ако живееш през цялото време върху метал, сигурно придобиваш доста мрачни и мистични възгледи за живота - обади се Писмир.

- Те на чия страна са? - заинтересува се Брокандо.

- На чия страна са ли? Ами на собствената си, предполагам, също като всички други.

Моулите се мотаеха наоколо без цел и посока - явно чакаха нещо.

- Предполагам, че чакаме да се качим там горе - рече Брокандо. - Ама как?

- Думийски патрули са обиколили цялата Земя и не са открили никакви пътища за нагоре - рече Бейн.

Писмир, който от известно време се взираше нагоре, се обади:

- А, така ли? Аз пък мисля, че тайната е в онзи забележителен механизъм.

Високо над тях край стената се виждаше някакво петънце. То бавно порасна и се превърна в широка платформа, която се плъзгаше надолу по бронза. Видяха и глави да се подават над нея.

Щом се приземи зад групата, Писмир забеляза, че това е прост квадрат, направен от космени трупи, и ограден с парапет. Четири бронзови вериги - по една на всеки ъгъл - се губеха нагоре в мъглите. На всеки от ъглите бе застанал по един човек. Всички бяха високи колкото Бейн. Бяха облечени в шлемове и ризници от кован бронз, а отстрани им висяха дълги бронзови мечове. Щитовете им също бяха бронзови и кръгли като самата Земя на Високата Порта, а и косите им бяха с цвета на метала. Имаха къси, квадратни бради и сиви очи, взрени безстрастно напред. Твърде много метал - помисли си Писмир. - Той влиза в душата.

- Ъъ... - замънка Брокандо, когато ги заблъскаха към платформата. - Да си видял, ъъ, или да си чул някой, тъй де, да ни следва? Някой, като например вашия вожд? Онзи едрият?

- Ни вест, ни кост от него, откакто напуснахме Подкилимие - рече Писмир. - Много внимателно слухтах и наблюдавах.

- Ох, мале...

- О, не. Това е добра новина. Значи, че е някъде навън. Ако съм видял или чул нещо, знам, че не е било Глърк. Бил е някой ловец, нали разбираш.

- Добре го рече. Ох! - Един камшик изплющя през нозете на Брокандо, докато Моулите вкарваха бесните си зверове на платформата.

Когато и последният се качи, един от бронзовите стражи извади от пояса си тропет и свирна. Веригите се разклатиха и задрънкаха, опънаха се, и после платформата се заклати със скърцане, отлепи се от мястото си и се заиздига.

Животните бяха притиснали Писмир към парапета и той съзря някаква сянка, която се отдели от прахсталака край основата на стената и се метна към издигащата се платформа. После затърси къде да се залови отдолу.

Видя я как подскочи: ала в този миг платформата се олюля и той изгуби сянката от поглед.

Високо горе, сред вихрещите се мъгли, се възправи входът към Земята - и тогава той осъзна, че гледа Килима отвисоко. Върхарите на космите под него блестяха в рехавата омара. Зави му се свят, и той се опита да се разсее с изнасянето на кратка лекция пред останалите.

- Дефтмените разказват, че тази Земя била паднала отгоре преди много, много години. А Вортгорните са били просто малко племе, което живеело в съседство. Изкатерили се горе, и оттогава вече почти не слизат долу.

- Ами Моулите какво търсят там?

- Не ми се мисли - рече Писмир. - Вярно, Вортгорните не са най-големите умници на тоя свят, ала никога не съм ги смятал за зли.

Платформата продължи да стърже стената и най-накрая рязко спря. Пред тях изникна бронзова порта - бе издигната отгоре върху стената. Точно над нея тежки подпори крепяха скрипците, които вдигаха и сваляха платформата. Бяха облицовани с бронз и обковани с шипове. Портата бе също цялата в шипове, а решетката ѝ - даже още повече. А под тях - далече, далече под тях - бе Килимът.

- На тях май им харесва да са си самички - рече Бейн.

Гормалийш просъска отзад:

- Хвърлете сетен поглед към свидния ви Килим. Не ще го видите нивга веч.

- Ах, че мелодраматично - обади се Писмир.

- Така си мислиш... - рече Гормалийш.

Последната дума премина в скимтене. Брокандо бе забил зъби в крака на моула.

Хленчейки от гняв и болка, Гормалийш вдигна дефтменския крал над главата си и се втурна към парапета. После го смъкна долу и се ухили.

- Неее - проточи той. - Не. Защо? Много скоро ще ти се прииска да съм те хвърлил. Ако те изхвърля сега, това би било милост от моя страна. Пък нещо хич не съм милостиво настроен...

Той пусна разтреперания Брокандо и точно тогава решетката се издигна.

Моулите замаршируваха към Земята на Високата Порта. Писмир съзря обширно метално плато, покрито с неща, които отдалеч приличаха на хълмове. Докато вървяха, и от двете им страни се точеха клетки с решетки от дебели пръти. Вътре имаше снаргове. Дребни кафяви снаргове от земите край Дървената Стена, червени снаргове от западните краища, черни снаргове с дълги-дълги зъби. Без значение на цвета, в ума на всичките се въртеше едно-единичко нещо. Когато пленниците минаваха край тях, те се хвърляха към решетките.

Вървяха ли, вървяха. Имаше и зали за обуздаване и обучение на снаргове. А по-нататък се заредиха пак клетки - по-големи от снарговите. А вътре имаше... странни-престранни същества.

Бяха огромни. Телата им бяха тлъсти като бъчви, а отгоре им стърчаха нелепи крилца; имаха тънки, дълги шии, върху които бавно се поклащаха глави и ги следяха с поглед. На отсрещния край стърчаха опашчици. Краката им като че не бяха достатъчно дебели, че да ги държат. О, не че не бяха дебели - ала такова огромно нещо би трябвало да има крака, дебели като косми.

Едно от съществата промуши глава през прътите и погледна надолу към Писмир. Очите му бяха огромни, ала ясни и по странен начин интелигентни, а над тях се въсеха огромни рошави вежди.

- Поун! - възкликна шаманът. - Това е поун! От далечния изток, чак оттам, където ресните докосват Пода. Най-едрите същества на Килима. О, ако си имахме няколко такива под наша команда...

- Тия май са под моулска команда, като гледам - обади се Бейн.

Поунът го проследи с поглед.

Стигнаха ръбестите метални хълмове и влязоха под тъмен свод. Вътре ги поеа други, по-мургави моули.

Навлязоха в лабиринт от тунели. "Дум! Дум!" - отекнаха чукове. Подминаха ги, навлязоха по-навътре и най-накрая стигнаха до слабоосветена зала с многобройни врати по стените. Отвориха една и ги блъснаха вътре.

Докато се търкаляха по влажния под, зад решетките се появи ухилената физиономия на Гормалийш, осветена от червената светлина на факлите.

- Насладете се на гостоприемството на нашите зандани, докато все още имате възможност. Скоро ще се отправите към мините. А там не ще има сън за вас. Ала и Фрей няма да ви застрашава!

- Ама те защо говорят така? - зачуди се Писмир. - Мелодрама и половина. Направо се шашнах, че не добави накрая и "хррр-хррр-хррр".

- Гормалийш! - викна Бейн.

Моулът се появи.

- Да, низка измет?

- Низка измет! - тросна се Писмир. - Тоя има въображение колкото самун хляб!

- Когато се измъкнем оттук, ще те открия и ще те убия - рече Бейн със съвсем нормален тон, сякаш си бърбеха. - Смятах, че е редно още сега да ти го кажа. Не ми се ще да ми разправяш после, че не съм те бил предупредил.

Гормалийш отстъпи назад.

- Заплахата ти ме изпълва единствено с презрение. Хррр-хррр-хррр!

Писмир кимна ухилен.

- Знаех си, че рано или късно ще си го каже! - измърмори той под носа си.

Лежаха сред мрака и се вслушваха в далечния трясък на чуковете.

- Значи, това били мините - обади се Брокандо. - Значи, тук са докарвали моите хора. Метал да копаят.

- Тъй като слушам, не ще да са били само твоите - подметна Писмир.

Той легеше вторачен в тъмното и се чудеше какво ли прави Глърк. Онази сянка може и да му се беше привидяла. А пък Снибрил...е, може пък наистина да е успял да изскочи, преди да рухне покривът...

Събуди ги грубо ръчкане с пика.

На вратата стояха двама моули и се хилеха срещу тях.

- Тия тримата са за мините, а?

- Тъй! - изръмжа някой отвън. Писмир наостри уши.

- Тоя е малко дребничък, а пък онзи, другият - изкуфял дъртак. Ама хайде да употребим първо дъртите, а?

- Я ги дайте да ги видим - чу се глас отвън.

Моулите сграбчиха пленниците и ги вдигнаха на крака. Огледаха ремъците, с които бяха вързани, а после ги избутах в мрачната стая. Там стоеше вортгорн в бронзова броня - страховита гледка сред полумрака.

- Ей, вие, тъпоумни изроди! - изръмжа той на моулите. - Я вижте как са вързани! Ремъците ей-сега ще им паднат! - Той пристъпи напред и сграбчи Писмир за ръцете. Старецът се вгледа в кафявите очи - определено му бяха познати отнякъде. Едното око му намигна.

- Ама ние специално ги свързахме! - възмути се единият моул.

- Тъй ли? Я го огледайте тоя тогава!

Двамата моули се плъзнаха напред и застанаха от двете страни на вортгорна.

- Стегнати са като... - започна единият.

Вортгорнът протегна възлестите си ръце и сграбчи и двамата за косматите вратове. Гласът на моула премина в сподадено квичене. Вортгорнът събра ръце - те изпращаха доволно - и пусна шашардисаните зверове на пода.

Глърк свали шлема си.

- Е, ето ни и нас.

Не устоя и изтропа кратка джига пред обещените им зъркели. После

отново нахлуи шлема.

- Ама нали те оставихме в Подкилимието!

- Ти как така си тук?

- Ама аз тебе ли съм видял? - възкликна Писмир. - Онова си бил ти, нали?

- Първо - безопасността. Занимателните разкази ще ги оставим за после!

- рече Глърк.

Извади от пояса си нож и разреза въжетата. Поразтриха и съживиха изтръпналите си китки, а през това време вождът завлече стражите в килията и им тури ключа - макар че Брокандо не пропусна да посочи, че най-удобният момент да ликвидираш врага бил, докато той е в безсъзнание.

Глърк се върна с мечовете им.

- Гадни са, ама все е по-добре от нищо, опре ли до бой - рече той. - Я се опитайте да си докарате пленнически вид, че някой може и да ви види. Тука ги има всякакви. Може и изобщо да не ви забележат.

Глърк ги поведе, внушителен във вортгорнските си доспехи. На два пъти засякоха стражи-моули, които изобщо не им обръщаха внимание, докато не станеше твърде късно.

- Къде отиваме? - попита Писмир.

- Намерих приятели тук.

- Трябва да освободим пленниците! - обади се Брокандо.

- Те са хиляди. А и Моулите са хиляди - поклати Глърк глава. - Множко ще ни дойдат.

- Прав си - подкрепи го Бейн. - Трябва да се махаме оттук. По-нататък можем да доведем и помощ. И хич не ми разправяй, че щом сред пленниците има много дефтмени, то разполагаме с цяла армия сред техните редици.

- И аз видях някои от пленниците - рече Глърк. - Мене ако питаш, хич не стават за битки.

- Ей, говориш за дефтмени! - сопна се Брокандо.

Глърк надникна иззад един ъгъл и им кимна да го последват.

- Знам - обади се той. - И все пак това, дето го казвам, си е тъй.

Искам да кажа, не е като да свиеш връзка ключове, да отключиш някоя и друга врата и да креснеш "Хррр-хррр-хррр, хей, мои хора, хвърляйте булаките!" Това тука става. Наистина! Пък и подочух това-онова. Знаеш ли защо Моулите са нападнали Джеопард?

- Да покорят и да поробят горд народ - предположи Брокандо.

- Заради пясъчника.

- Пясъчник ли?

- Та нали Джеопард е построен върху пясъчник? За каменни резци, нали разбирате. Докато къртят метала, ги халят с дузини.

- Моят прекрасен град...

- Пясъчник - повтори Глърк.

- Дворецът ми...

- И той е от пясъчник.

- Метал - обади се Бейн. - Искат да добиват колкото се може повече метал. Металните оръжия бият отвсякъде и дървените, и лаковите.

- Ама защо ли толкоз се напъват, да им се неначуди човек? - вдигна рамене Писмир.

- Уеър е само на няколко дни път оттук - отвърна му Бейн. - Ето защо. Трябва да предупредим хората.

- Хайде, влизайте тук - кимна им Глърк.

"Тук" излезе дълъг тунел, издълбан в бронза. През дупките в тавана се

процеждаше светлина и хвърляше мътни сенки покрай стените. Въздухът бе топъл и миришеше на животни. Пленниците дочуха тътренето на огромните крака и мощното им дишане. Нещо се размърда и в полумрака пред тях светнаха чифт зелени очи.

- Какво търсите тук? - попита моулският стражник.

- Ами - обади се Глърк, - водя пленниците! Хррр-хррр-хррр!

Стражът ги изглежда подозрително.

- И за какво?

Глърк премига.

- Стига сме си приказвали, хррр-хррр-хррр - каза той най-накрая и с все сила фрасна стражника по главата.

Зелените очи угаснаха.

- Чат-пат хваща мене липса на идеи - рече Глърк.

Очите на Писмир бяха привикнали към тъмното. Пещерата бе голяма, ала не изглеждаше чак толкова голяма, колкото бе всъщност, защото гъмжеше от едни такива огромни...

- Поуни, нали? - позна ги Брокандо.

- Можеш ли ги сбърка тях. А какво правят тук? - попита Писмир.

- Въртят колелата на издигаща се платформа - обясни Глърк. - Използва тях да вършат тежка работа. И знаеш ли кво? Разумни са!

- Ами, ами, само така разправят - подхвърли Писмир. - Умнички изглеждат, тъй де, ама главите им са съвсем мънички в сравнение с тялото! Мозъкът им е колкото сушено зрънце грах!

- Да, ама много умно зрънце грах - опъна се Глърк.

- Снощи бях се скатал тук. Те си имат език. Тропат и тръбят през носа.

Я гледайте сега.

Една малка главица изникна от сенките и се наведе към него. Две умни очи мигнаха.

- Ъ... Ако ме разбираш какво ти говоря, тропни два пъти - дрезгаво изрече вонгсът.

- Туп. Туп.

Чак и Глърк се изненада.

- Тези тук са ни приятели. Хайде да ни помогнеш, става ли?

- Туп. Туп.

- Туй ще рече "да" - обясни Глърк.

- Ами? - възкликна Писмир.

- Седлото му е ей-там до яслата.

Беше по-скоро малък замък. Имаше широки препаски от червен плат, инкрустирани с бронз, и покрив отгоре - от него висяха завески и бе окичен със звънчета. Вътре имаше седалки с възглавнички, а върху богато украсения хамут бе изписана с патинирани бронзови букви думата "Акретонг".

Писмир пристъпи плахо към поуна, докато останалите се занимаваха със седлото, и вдигна разтворена длан.

- Колко пръста съм вдигнал? - попита той подозрително.

- Туп. Туп. Туп. Туп.

- Аха. Значи, дотука беше със...

- Туп.

- Чист късмет. Просто го уцели.

Поунът коленичи и им позволи да закрепят седлото на гърба му. После отвори уста и протръби. Прозвуча като скърцане на врата, увеличено хилядократно - само че се къдреше и извиваше, а вътре в звука бръмчаха какви ли не други звукчета. Език, помисли си Писмир. Език без думи - ала

все пак език.

Чудя се, дали и него са го измислили уайтите? И хората едно време са си говорили без думи. Че то ние и сега си говорим. Нали казваме например "Хммм", и "Уффф" и "Уааа"... Ама... какви си ги мисля аз? Че те са животни! Само че вероятно са доста схватливи. Много схватливи, наистина. Останалите поуни вдигнаха глави и му отвърнаха с най-различни гърмящи и трептящи звуци.

- Моулите няма как да не са ги чули - рече Писмир.

- А, няма значение - отвърна Глърк. - Поуните са решили да си ходят.

- Искаш да кажеш, че са могли да си тръгнат оттук, когато си искат? -

Брокандо гледаше как огромните животни се изнизват от яслите в спретната колонка.

- Когато Вортгорните управлявали това място, на тях тук им харесвало - заразправя Глърк. - Те харесва работи, дето намира интересни. Моули вече не им интересни. Те тях не харесва. Аз мисля те мисли ние интересни.

- Виж сега, Глърк - сопна му се Писмир. - Не че искам да ти кажа, такова де, че си падаш тъпичък, ала не мисля, че би могъл да научиш толкоз бързо цял език, и че всичкото това си е...

- Ама аз не съм го научил - ухили се самодоволно Глърк. - Аз си знаех предварително какво да очаквам тука.

- Ама как...

- Стига дрънкали сме, хррр-хррр-хррр - рече Глърк. - Ще ти кажа по-късно. Между другото, дръж себе си учтиво. Тя ми каза, че много добре разбирали хората.

- Не ми се вярва - заинати се Писмир.

- Прррр! - рече един поун право в ухото му.

- Това значи, че те смятат за интересен - обясни Глърк.

- А пък коя е тая "тя"? - настоя Писмир.

- Скоро ще ти кажа - отвърна му Глърк. Тайничко се радваше на самия себе си. Цял живот все Писмир всичко знаеше по-добре от него. Беше страшно приятно и ти поне веднъж да си господин Всезнайко.

В края на пещерата имаше дебела бронзова врата. Първите два поуна минаха направо през нея, както си беше затворена, и я изтръгнаха от пантите. Стадото се изниза навън и препусна в тръс. Акретонг дръпна напред и застана начело.

Той протръби сигнал и Поуните минаха в галоп. Бяха тромави и смешни - до момента, в който се усетиш, че тия грамадански подрипващи топки биха минали и през къща, без изобщо да я забележат.

На гърба на Акретонг и четиримата се кандилкаха като грахови зрънца в огромно гърне. Писмир забеляза, че ги преследва галопираща моулска потеря. Към тях всеки миг щяха да полетят копия. И Акретонг май ги бе видял, защото изрева като стреснат тропет.

Три поуна се отделиха от стадото и се обърнаха. Моулите изведнъж осъзнаха, че не преследват избягало стадо добитък, а...

Писмир се изправи на крака в седлото.

- Стазиха ги!

- Какво? Скочили са отгоре им? - вдигна глава Брокандо.

- Не, просто... минаха през тях.

- Те мразят Моулите - обади се Глърк. - Мразят ги повече от всички други. Смятат ги за крайно безинтересни.

Пред тях се виждаше сводът, обкръжен от развълнувана тълпа моули и вортгорни.

- Ама те само да пуснат тая платформа, и край с нас! - завайка се Писмир.

- Няма да я пуснат! - ревна Глърк. - Той я задвижва.

И чак тогава забелязаха огромния механизъм с въртящо се колело зад портата. В него беше впрегнат поун. Неколцина моули го шибаха с камшици и го ръчкаха с остени. Ала той не помръдваше и тръбеше ли, тръбеше. Акретонг ревна в отговор.

- Сега ще го измъкнат оттам - продължи Глърк. - Между другото, въ... какво беше... а, да. Те мразят острите неща повече и от Моулите, тъй че трябва да внимаваме с тия копия и разните му там...

Няколко поуна се метнаха към колелото и разпиляха Моулите като шикалки. Тежките им челюсти щракнаха край решетките. Поунът в клетката се измъкна на свобода, поспря се да стъпче двата моула, дето го бодяха най-усърдно от всички, и скочи през портата.

- Те са луди! - възкликна Писмир. - Платформата няма да ги издържи!

- Ще видим - рече Глърк, щом под тях заскърца.

Останалите поуни се струпаха зад тях и Писмир забеляза, че макар и постоянно да кривваха, за да стъпчат някой моул, избягваха търчащите вортгорни. Вортгорните явно все още им бяха поне мъничко интересни.

Очакваше платформата да се разцепи под тежестта на Поуните. Не че се разцепи, ала нещо над тях рече "Дрънн!" и останките от колелото се завъртяха бясно, докато накрая то се превърна в размазано петно. Веригите изпищяха върху скрипците. Стената се втурна презглава край тях. Само Глърк си седеше най-спокойно. Даже и Писмир се бе сгърчил на седлото. Веднага щом удареха земята, щяха да се размажат на пихтия - знаеше си го. Брокандо се просна и захленчи, стиснал клепачи. Дори и Бейн бе оклюмал и се беше подпрял, готов да посрещне шока от удара.

Тъй че само Глърк видя как Поуните взеха да скачат от платформата един по един. Разпериха крилца. Те бяха твърде малки, че да задържат Поуните във въздуха, ала вършеха работа. Поуните пляскаха бясно с тях и се спускаха леко надолу сред космите.

Щом на платформата остана да тежи само Акретонг, тя забави ход и накрая тежко тупна върху праха. Акретонг се затътрузи встрани, а останалите поуни взеха да тупат между космите като зрели круши.

Останалите извърнаха погледи към Глърк.

- Ти знаеше, че няма да се размажем! - обвинително рече Писмир.

- Надявах се - отвърна Глърк. - Не бях чак толкоз сигурен, даже и след като Кулейна ми каза всичко онова...

- Кой е Кулейна? Да не би той да е оная "тя"? - Писмир бе доста зле поразтърсен. Беше доста учтив по свой си начин, ала това, че знае повече от Глърк за почти всичко, бе едно от малкото неща, в които вярваше, че е наистина добър. Не беше свикнал на такива работи.

В праха край тях тупна още един поун. По-схватливи са, отколкото изглеждат - помисли си той. Балони с крилца! Нищо чудно, че не обичат остри предмети...

- Трудно е да се опише Кулейна - подхвана Глърк. - Мисля, че е нещо като уайт, ама не съвсем.

- Уайт? Ама не съвсем?

- Ще ти се наложи сам да я попиташ - рече Глърк. - Сега отиваме при нея. - Акретонг сгуши глава в плещи и тромаво се запромъква сред космите.

- Не, не отиваме при нея - опъна се Бейн. - Трябва да тръгнем за Уеър!

- Да се връщаме в Джеопард, искаш да кажеш!

- Уеър е само на няколко дни път. Трябва да разкажа на всички за това!
- Те може и да са научили вече - мрачно рече Писмир.
- Не са го научили - обади се Глърк.
- Ти пък откъде го знаеш?
- Ние сме единствените, които знаят за моулската войска. Затова и трябва да отидем в Уеър и да предупредим хората. Но първо трябва да се върнем и да говорим с Кулейна.
- С онази уайтка ли? Ама защо?
- За да й кажем какво сме видели - усмихна се Глърк доста озадачено.
Почеса се по главата. - Така, че да може да запомни какво ще й разкажем сега и да ми го разкаже преди два дни. Когато я срещнах.
Брокандо зяпна, ала Писмир му махна да мълчи.
- Уайтите помнят и бъдеще, и минало - рече той. - Но... виж какво, те никога на никого не го разказват, Глърк.
- Да, ама тази го казва - рече Глърк. - И не ме гледай така. Да не си мислиш, че мога да си измисля такова нещо?!

ГЛАВА 13

- Доста лесно си беше да ви проследя - заразва Глърк. - Искam да кажа, след двайсет души остава не диря, ами цяла пътека, проблемът не беше никакъв. През половината време трябваше да внимавам да не се блъсна във вас. После си помислих... ами, те вървят на юг по права линия, та аз мога и да ги изпреваря, да поогледам къде какво има, да видя къде какво става. Един човек върви много по-бързо от двайсет, тъй че защо не? Намерих си и снарг за яздене. Като се отнесеш малко по-мило с тях, и те се държат добре с теб. Е, да ви кажа, налага се покрай това да приложиш и жестокост. Та, тъй срещнах Кулейна. Много е странна.

Последва пауза. После Писмир се обади:

- Май нещо ни се губи...

- Ще я видите къде живее - рече Глърк. - Аз, такова... тъ, мисля, че никой не може да я зърне, освен ако тя не иска. Никога не съм виждал нищо подобно. Та значи, тя... тя беше там и ми каза накъде сте тръгнали и как да се закача отдолу на оная каруца, и как да отмъкна бронята на вортгорна, и как да пусна Поуните, и че те могат да летят... всичко.

- Тя пък откъде го знае? - не отстъпваше Брокандо.

- Ами сега ще й го разкажем - обясни Глърк. - Не ме питай как точно става.

- Те помнят и напред, и назад - обади се Бейн.

- Но те никога на никого не трябва да го казват! - настоя Писмир. - Иначе могат да станат големи ужасии!

- За ужасиите не знам - отбранително рече Глърк - Тъй, както аз го виждам, ти беше освободен... а това не прилича много на ужасия!

- Но ние трябва да се връщаме при племето! - опъна се Писмир.

- Ами моя народ? - викна Брокандо. - Ние сме му нужни!

- Мислих си за всичко това - рече Глърк. - Там са двеста души Мунрунги и три хиляди дефтмени, те са заедно, и всичките са добре въоръжени, и... от НАС имали нужда, казваш? В племето имаме доста свестни момчета... А и Снибрил е с тях... не е ли?

- Тъ... Надяваме се - рече Брокандо.

- Добре тогава. А и твоите хора знаят да се бият. Тук сме четирима,

сред непозната земя, а наоколо гъмжи от врагове... Май те ни трябва на нас. Както и да е, трябва да се срещнем с Кулейна.

- Ама тя нали ти го е разказала. И точно тъй си стана - обади се Брокандо. - Можем да й кажем "благодаря" и някой друг път...

- Не - прекъсна го Писмир. - Ако Глърк е прав и тя му е разказала нещо, което си спомня от бъдещето, и ние не отидем...тогава, де да знам, може да се случи какво ли не. Цялата тъкан на Килима ще се навие на руло, или пък кой го знае. Ще е най-лошото, дето би могло да се случи където и да било.

- По-лошо от... - понечи да се намеси Брокандо.

- По-лошо от всичко, дето изобщо можеш да си го представиш!

Всички се замислиха над това.

- В такъв случай, тя трябва да ти има голямо доверие - рече Бейн.

През останалата част на деня Поуните продължиха да вървят. Четиримата на гърба на Акретонг или дремеха, или безмълвно надничаха към удължаващите се сенки. Но през повечето време всеки бе зает със собствените си мисли.

Под краката им избуяваше все по-изобилен прах, сред който бръмчаха и щракаха невидими малки създанийца. а сред ябълковозеления мъх, стелещ се на щедри волани високо горе, растяха цветя, мъхови цветя, по-големи от човек, с венчелистчета, проблясващи в хиляди нюанси на зеленото - от маслинено до бледорезедаво, и мирисът им изпълваше въздуха и имаше вкус на зелено.

- Ей-това е много интересно, вижте - рече Писмир и се надигна. От един час насам някой за пръв път проговаряше.

Той млъкна и впери поглед отвъд полянката. Всички поуни обърнаха глави натам.

- Такова нещо не можеш често да видиш - додаде той. И другите погледнаха натам, накъдето сочеше.

Сред зеленината в далечния край на просеката в тях бе втренчило угрижен поглед едно диво прасе. Щом всички го зяпнаха, то припряно се дръпна в храстите. Космите запукаха като съчки.

- Че какво му е интересното? Прасе като прасе! - изсумтя Бейн.

- Да, ама кафяво - отбеляза Писмир. - А трябва да е зелено. Почти всички диви животни в Килима приемат цвета на космите, сред които са родени. Защитна окраска.

- Може пък да се е заблудило... - рече Бейн.

- Не е - ухили се Глърк. - Нещо го е довело тук. Почти стигнахме. Направо ще се шашнете. Ама наистина!

Поуните завиха и си запроправяха своя пътечка. Докато си пробиваха път през гъстата папрат, цели стада дребосъчета бързо се разбягваха пред тях. Бяха с всички цветове на Килима. А после Поуните навлязоха във...

Космите се бяха сбили нагъсто покрай една широка поляна и отразяваха мекото сияние на онова нещо в средата ѝ.

Това бе един недокоснат от никакво сечиво захарен кристал. Висок колкото Кристалния Дворец в Джеопард, по-бял от кост, кристалът хвърляше студени отблясъци сред зеления полумрак. Събираше всичката светлина, която се процеждаше през гъстия прахталак, а вътре в прекрасния му куб танцуваше бяло пламъче. На места сияеше като лак и отразяваше муцуните на скупчилите се край него същества.

Там имаше прахозайци и нишковръти от всякакви цветове, цяло стадо прасета, дълговрати сорати, търпеливи тлъсти тромпи, громпайпъри, шуращи се насам-натам кози с вити рога и същества, които дори и Писмир не можеше да разпознае: нещо люспесто с шипове по гърба и дългнеста твар, която май

освен крака нищо друго си нямаше. Полянката ехтеше от звука на... хиляди ближещи езици.

Акретонг и стадото му се втурнаха напред и почти изхвърлиха Глърк и останалите от седлото. По-ситните същества бързо се замятаха встрани, за да им направят място.

- Това е... прекрасно! - прошепна най-сетне Брокандо. Бейн стоеше зяпнал и опулен. Дори и Писмир бе смаян.

Те се смъкнаха долу на земята и плахо доближиха гладката повърхност. Животните си ближеха захарта и хич не им обръщаха внимание.

Глърк откърти с ножа си парченце и взе замислено да го гризе.

- Близни си - подхвърли го той на Бейн. Бейн отхапа предпазливо.

- Захар... - рече той. - Само веднъж съм я вкусвал досега. Долу край Земите на Черджето имаше един кристал. Императорът я приемаше в много малки дози.

- Като меда е, ама по-различно - рече Брокандо. - Ами откъде се е взела тук?

- Също оттам, откъдето и Пясъчникът, и Солта, и Пепелта. Отгоре - поясни Писмир. - Толкова знаем, и нищо повече.

Те инстинктивно вдигнаха поглед към разстлалите се косми.

- Е, както и да е, поне обядят ни ни чака - наруши тишината гласът на Брокандо. - Само си избирайте - пържен троп или печен громер. Нищо чудно, че са от всякакви цветове. Това нещо тук ги привлича отвсякъде. Ама да ви кажа - добави той, - май не е много редно да ги убиваш, като не те гледат.

- Тогава пусни ножа си - обади се нов глас.

Писмир се задави със захарта.

Малко по-надалеч се бе появила фигура. С висок ръст и с изящно уайтско лице, тя изглеждаше призрачна в светлината на кристала. Имаше дълга и гъста бяла коса - трудно беше да се каже къде свършва косата и къде започва дългата безформена роба. Беше млада, но помръднеше ли, изглеждаше ту стара, ту на средна възраст. Времето преминаваше като сянка през лицето ѝ. В едната от ръцете си държеше за нашийника бял снарг, който заплашително размахваше опашка.

- Хъм - рече Глърк. - Това е Кулейна.

Уайтката се доближи до тях и потупа Акретонг по хълбока. Поунът изви дълъг врат и впери очички в Кулейна. После коленичи непохватно и положи глава на земята.

Кулейна се обърна и се усмихна. Сякаш цялата поляна се усмихваше заедно с нея. Промяната беше много рязка и драматична.

- Та, ето ви и вас - рече тя. - А сега трябва да ми разкажете приключенията си. Знам, че точно така и ще направите, защото си спомням, че го направихте. Елате с мен. Там има ядене.

Домът на Кулейна се намираще на другия край на полянката - или един от нейните домове. Не беше нищо повече от изтъкан от прах навес, опнат върху няколко пръта. Нямаше ни стени, ни врати, нито пък ров или ограда да я пазят нощем; нито се виждаха следи от огън. Над навеса висеше огромно гнездо на Химетори. Тварите кротко събираха прашец и дремеха наоколо.

Щом Глърк и останалите ги доближиха, те зажузаха ядно и се издигнаха над гнездото в бесен рояк. Четиримата приклекнаха и закриха лица с ръце; най-накрая Кулейна подсвири.

Създанията послушно се втурнаха над главите им към дома си сред космите. Глърк мерна дългите им остри жила.

- Изпрати ги обратно! - прошепна припряно Брокандо. - Само им свирна,

и веднага я послушаха!

На пода под навеса имаше купчина плодове и няколко паници, пълни със зелена течност.

- Това и преди съм го ял - обади се Глърк. - Мъзга от зелени косми. Веднага те оправя!

Седнаха. Писмир се размърда неспокойно и Кулейна му се усмихна.

- Я си кажи какво мислиш - подкани го тя. - Спомням си, че го направи. Няма как да не го кажеш.

- Уайтите не трябва да разкриват на хората бъдещето! - изстреля Писмир. - Това всеки го знае! Те никога не го разкриват! За хората е твърде опасно да знаят какво ги чака! Всичко това е...

- Спомням си, че точно тук те прекъснах - обади се уайтката. - Да, знам правилата. Те са точно това - правила и нищо повече. Чисто и просто правила. Писмир, аз не съм досущ като останалите уайти. Да си чувал някога думата... тунорг? Знам, че си я чувал.

- О, да - това са такива уайти, които могат да помнят и неща, дето... Ох! Да си призная честно - Писмир изглеждаше потресен, - аз си мислех, че това е само легенда. Мислех си, че туноргите са чудовища.

- Да, това си е само легенда. Кое то не означава, че тя не е вярна. Правилата не важат за мен. Те са си правила и нищо повече. Не е задължително правилата винаги да важат... те не винаги важат. Не че ме е много грижа за градовете. Ала всички тези катастрофи и разрушения навред по Килима... Това коване на бронз, потъпкване на праха...

Тя разгърси глава.

- Не. Това не бива да става. Утре ще отидете в Уеър преди Моулите да са напуснали Джеопард. Ще има битка. Вие трябва да победите. Няма да ви кажа как. Ала трябва да победите. Междувременно, тази нощ можете да преспите тук. Не се страхувайте. В моя дом не идва никой, когото не очаквам.

- Не - обади се Бейн. - Аз трябва да знам: ти защо ни помагаш? Уайтите помнят всичко, което се е случило и ще се случи. Ала не го казват. Ти с какво си по-различна?

Кулейна наклони глава на една страна.

- Чуваш ли ме? - настоя Бейн.

- Чувам те. В момента си спомням какво ти отговарям. Да, сега си го спомних. Съществуват толкова много, нали разбираш, толкова... - тя се изправи и се поотдалечи от тях. После се обърна. - Писмир трябва да го знае. Понякога, много, много рядко, толкова рядко, колкото се срещат и снарговете-албиноси като моя, се ражда уайт, който е различен, толкова различен от другите уайти, колкото те от вас. Нали разбирате, ние помним... всичко.

- Всеки уайт го помни - подхвърли Бейн.

- Не - възрази Кулейна. - Те помнят само онези неща, които ще станат. Ние помним и нещата, които биха могли да станат. Аз помня и какво ще стане, ако не победите. Знаем всички вероятности. Когато едно нещо стане, не стават милион неща. Аз ги изживявам всичките. Помня и как побеждавате, и как губите. Помня ликуването на Моулите, помня и вашето. И двете за мен са истина. За мен и двете са се случили. Уайтите, моите братя и сестри, помнят само нишката на историята. Ала аз помня и всички онези нишки, които никога не се втъкават в нея. За мен всички възможности са истински. Аз живея във всичките.

- Ама защо? - упорстваше Бейн.

- Все някой трябва да го прави. Инак те никога не биха могли да се случат.

Тя пристъпи в сянката. Чуха гласа ѝ. Сякаш идваше нейде много, много отдалеч.

- Нищо не се случва задължително. Историята не е нещо, което изживявате. Тя е нещо, което вие създавате. Едно решение. Една личност. В нужния момент. И най-най дребното нещо може да промени нещата. Всичко може да се промени.

Гласът заглъхна. След малко Бейн се вдигна на крака - чувстваше се много по-тромав - и надникна в сенките.

- Отиде си.

- Чудя се дали изобщо може да се намира само на едно място - рече Писмир. - А сега какво ще правим?

- Лично аз смятам да спя - рече Глърк. - Не знам за тебе, ама за мене беше тежък ден.

Бейн се буди на няколко пъти с мисълта, че чува крясъци и трясъци във вятъра, ала щом наостреше уши, те заглъхваха.

Писмир сънува сън. Видя косми, прекършени и наведени, все едно клатени от силен вятър, и сиянието на десет хиляди очи - зелени, червени и бели, и силуета на Кулейна - вятърът дърпаше косата ѝ, а тя скиташе сред изпълнения с шум мрак и изживяваше всичко, което би могло да бъде, и ще бъде, и е било.

Глърк сънува стройни тела, промъкващи се пъргаво през шубраците. Преминаха и след тях Килимът сякаш оживя. Като цопване в чаша - вълничките се разбягваха все по-надалеч и ставаха все по-големи. Дълбоко в подземните пещери се будеха с вой спящи чудовища. Съзря Тимбрул, простиращ се далеч зад Лакоолм - огромен сребърен купол. Видя сиянието край уайтите - копаеха лак в Лакоолм, а из пещта им извираха пламъци.

В съня си той се носеше сред нощните косми като дух, и най-накрая стигна Безкрайната Плоскост. Килимът изведнъж свърши, а от бреговете му нататък се простираха безкраят и безначалието на Плоскостта. Огледа се за косми, ала нямаше - само плоскост без начало и без край, а самотният вятър подмяташе вълма прах. Кулейна стоеше до последния косъм, а робата ѝ плющеше във вихъра.

Глърк се сепна и се надигна. Бе утро. Жълтата светлина изпъстряше полянката и космите сияеха под нея като бронз. Брокандо още спеше. Останалите тихо си приказваха.

Само един поглед му бе достатъчен.

- Не са точно сънища - обясняваше Писмир. - Онова, дето сме го сънували, не са точно сънища. Тя живее всичките си животи наведнъж, а ние сме уловили тяхното ехо...

- Аз видях как Кулейна върви през килима - обади се Глърк. - Май и Снибрил видях.

- Аз пък - Земята на Черджето пред Камината и огъня в небето - сподели Писмир.

- Какви ли не същества имаше... - додаде Глърк.

Брокандо се преобърна и отвори очи. Вслуша се за миг и кимна.

- Аз пък бях отново в Земята на Високата Порта. Там имаше една пещера с купол, а под купола - бронзов трон, на който седеше един вортгорн. Беше с жълта брада и с корона. А пред него стояха два моула, и, кълна ви се, единият беше Гормалийш! Смееха се! После единият сграбчи короната, ала онзи вортгорн си седеше и си подпираше брадичката - ни мръдна, ни гъкна.

- Стагбат ще да е бил, техният крал - рече Глърк. - Подслушах какво си говореха вортгорнските стражи. Моулите се появили един ден след като Фрей ударил наблизко и рекли, че Фрей бил някакво думийско оръжие. Казали и че ще им бъдат съюзници. Сега, естествено, те командват.

- Фрей не можеш го обузда - рече Писмир. - Ама пак ви повтарям, той е природно явление!

- Те винаги ни напипват слабите места! - изсумтя Глърк. Погледна мълчащия Бейн.

- Ами ти какво сънува?

- Сънувах... Сънувах... - подхвана Бейн и сякаш изведнъж се събуди. - Нищо не сънувах. Спах добре. Нямаше и помен от Кулейна. Поуните си бяха там.

- Мислят си, че животът ще стане интересен - рече Глърк. - Докато Поуните работели за Вортгорните, разни хора идвали да им четат разни истории и тям подобни. Колко ли ще да е мъчно - да имаш мозък, пък да нямаш ръце да правиш разни работи...

- Я по-добре да потегляме за Уеър - намеси се Бейн.

- Мисля, че нямаме друг избор.

- Избори да искаш - обади се Писмир. - Само дето ни се налага да изберем именно да тръгнем за Уеър.

Глърк оседла Акретонг.

- Интересни времена се задават - мрачно промърмори той.

Бейн огледа за последен път захарната поляна.

- Тя... тя е тук някъде.

- Тя е навсякъде - обади се Писмир. - Навсякъде, където трябва да се направи някакъв избор.

Погледът на Бейн бе абсолютно отнесен.

- Какво ли е... да знаеш всичко, което би могло да се случи?

- Ужасно - отвърна Писмир. - Давайте сега да тръгваме. Ей, Бейн? Казах, давай да...

ГЛАВА 14

След бурята Снибрил поведе група за издирване. Пресяха развалините като през сито. Слязоха в Подкилимието, навързани един за друг, и крещяха имената на загубилите се. Нищо не откриха.

Ала, както би изтъкнал Писмир, да не откриеш нищо е по-добре, отколкото да откриеш... нещо си.

После се натъкнаха на следите през онази отдалечена полянка. Много животни бяха минали оттам. На Снибрил му се струваше, че и някой друг ги е следил - ето, тук си беше полегнал за малко в шубраките... ала всичко бе застлано с прах и разбутано от бурята, та беше трудно човек да е сигурен. Следите, както се оказа, водеха на юг.

Мунрунгите бяха помогнали на Брокандовия народ да построи наново стените и всичко останало, макар самата скала да се бе килнала забележимо настрани. И, както някой посочи, и да се върнеше Фрей, те поне бяха научили как се слиза в Подкилимието. Там нищо не би могло да ги докопа.

За това мислеше Снибрил, докато яздеше Роланд сред космите и се оглеждаше за още следи.

В Подкилимието винаги можем да слезем - помисли си той. - И тогава... ще престанем да бъдем хора. И ще си ровим ли, ровим в тъмното...

Дефтмените си мислят, че няма враг, толкова голям, че да не можеш да влезеш в битка с него, ала те не са и виждали Фрей.

Думийците пък мислят иначе. Те мислят, че ако врагът е твърде голям, трябва да си намериш по-малък.

Сигурно Писмир е прав. Фрей не можем да го спрем. Ала поне можем да спрем да се страхуваме от него.

- Отивам в Уеър - съобщи той същата вечер на племето. Обзе ги ужас. На практика Глърк все още беше вожд... ако все още беше жив. Не искаха да губят още един вожд.

- Не можеш да ни зарежеш така - обади се Додор Плинт, общарят. - Ти си ни водачът.

- Уеър е много важен - възрази Снибрил. - Ако не беше Империята, щяхме да сме си прости ловци.

- Ние сме си прости ловци - рече Плинт.

- Да, ама поне си го знаем - опъна се Снибрил. Както и да е, вече се понаучихме на това-онова...

- Вярно е - обади се старият Крули Вулф, който беше почти набор на Писмир. - Хората вече не се млатят толкоз често по тиквите с боздугани, колкото като бях малък. Повече се карат.

- Това не значи, че сме станали по-добри! - сопна се Плинт.

Крули Вулф се почеса по главата.

- Де да знам. Ама сегашните са и по-височки. Пък и не охкат и не пъшкат чак толкоз.

- Хъ! Ами дефтмените, те пък нищо общо нямат с Думийската империя - не отстъпваше Плинт. - Пък се оправят.

- Те се бият с Думийците - протичко отвърна Снибрил. - Направо да не повярваш как се ошлайфват нещата, даже и като се биеш с някого постоянно! Почват да ти идват разни идеи... като например да не трепеш хора непрекъснато и тям подобни.

Един дефтмен вдигна ръка.

- Вярно е - потвърди той. - Едно време кралят току буташе някого от скалата.

- Още си го прави - добави друг дефтмен.

- Да, ама като го прави, поне не се радва чак толкоз. И разправя, че го правел за тяхно собствено добро.

- Видяхте ли? - Снибрил направо се бе отчаял. - Значи от Думийците има някаква полза. Дори и ако си им враг. Аз тръгвам на юг. Може би ще открия и другите. Може би Империята ще ни помогне.

- Да, ама ти си нашия водач... - поде пак Плинт.

- Ами като съм водач, ще вода тогава! - сопна се Снибрил. - Кой идва с мен?

Някои от по-младите Мунрунги вдигнаха ръце.

Един дефтмен се надигна.

- Ще се борим ли с непреодолими препятствия?

- Сигурно.

- Ура! Брой ни и нас! - заявиха мнозина дефтьмени.

Друг дефтмен добави:

- А ще имаме ли възможност да се борим до смърт?

- Ще имате възможност да се борите до вража смърт - кимна Снибрил.

- Това също толкова добро ли е като другото?

- Даже още по-добро.

- Тогава става. С теб сме!

Най-накрая доброволците наброяваха триста и петдесет дефтмени и петдесет Мунрунги. На Скалата семействата им щяха да бъдат също толкова в безопасност, колкото и навсякъде другаде по Килима, съгласиха се те, но нали все някой трябваше да остане. Можеше да се случи какво ли не. Четиристотин - помисли си Снибрил. - Кой знае колко ще тръгнат срещу нас?

От друга страна, тъй като не знаем колко ще тръгнат, четиристотин може и да стигнат...

Винаги си избирай по-едър враг. По-лесно се улучва. Трябва да стигнем в Уеър. Като си помислиш, оттам тръгва всичко. Там хората за пръв път са разбрали, че има и по-добър начин на действие от това да се млатят един друг по тиквите.

ГЛАВА 15

Изминаха два дни. В една долина, покрита с червени косми, на границата със сините земи, седмина уайти се биеха с моули. Беше нещо нечувано някой да нападне уайти.

Те никога не носеха оръжие, освен онова, което правеха за продаж.

Тази моулска глутница беше голяма, а водачът ѝ - по-хитър и по-лукав от останалите. Вече започваше да съжалява за решението си.

Уайтите не носеха оръжие, но пък си носеха сечива. А един чук е оръжие, ако с него удриш по глави вместо по пирони. Бяха обкръжили своя огромен котел за топене на лак и се бранеха - с чукове; използваха черпаците за боздугани, а горящи космени главни - за копия.

Ала Моулите ги превъзхождаха по чет. И уайтите щяха да изгинат до един. Знаеха го. А онази, която наблюдаваше битката, също го знаеше.

Кулейна ги гледеше, спотаила се дълбоко сред космите. Невъзможно е да се опише как точно виждат туноргите. Ще е все едно да обясняваш на някоя риба какво представляват звездите. Как да го кажем, че тя гледеше битката милиони пъти - и всичките наведнъж, в един и същи миг, ала винаги уайтите губеха?

Това описание е крайно неточно. Но се налага да се примирим с него.

Ала сред всички изходи на битката имаше и един-единствен - самичък като перла върху покрит с черен пясък морски бряг - който бе различен.

Тя се обърна без да мръдне и се съсредоточи...

От космите изригнаха хора. Моулите се обърнаха, за да се отбраняват, ала изведнъж се оказаха между два врага.

Дефтмените и мунрунгите бяха открили безотказен боен метод. Високите Мунрунги заставаха зад дребничките дефтмени и се биеха над главите им; нито един враг не би могъл да се справи с тях, щом му се налага да се бие на две нива едновременно.

Беше кратка схватка. Ала страшно резултатна.

След няколко минути останалите живи моули си плюха на петите. Някои от новопристигналите нападатели се откъснаха и се втурнаха след тях.

И после всичко свърши - в онзи миг, единствен като перла на брега, когато някой, чийто цял живот бе резултат на един-единствен избор, почти се реши да направи избор сам.

Атан, майсторът на пещта, водачът на тази група уайти, изгледа с ужас белия кон, който изтрополи между редиците на техните спасители. Носеше на гръб дребничък ездач.

- Ама как е възможно! Та ние трябваше да умрем! - възкликна той. - До

един!

- Да не би да го искахте? - Снибрил скочи от коня.

- Да го искаме? Да го искаме?! Не става въпрос за нищо подобно! - Атан метна своя чук. Сред космите изквича моул.

- Ти промени всичко - завайка се Атан. - Сега ще почнат да стават ужасни неща...

- Не е задължително - спокойно му отвърна Снибрил. - Нищо не е длъжно да се случи. Можеш да позволиш на нещо да се случи. Ама то не е същото. Ние сме тръгнали за Уеър. Мунрунги, дефтмени и неколцина други бегълци, които подбрахме по пътя. Защо не дойдете и вие с нас?

Атан изглеждаше стреснат и ядосан.

- Ние? Уайтите? Да се бием?!

- Че нали току-що това правехте.

- Да, ама знаехме, че ще загубим...

- А какво ще кажете пак да се биете, ала с надеждата да победите? -

Снибрил се обърна към приближаващия ги Мунрунг, понесъл на ръце уайтско момиче.

- От нашите е мъртъв Гердиан, също и един дефтмен - рече мунрунгът. - И един уайт. Ала тя е жива... все още.

- Това е Дерна - изхриптя Атан. - Тя ми е... дъщеря. Май е мъртва. Всъщност... Трябва да е мъртва...

- Имаме разни лекарства - тихо говореше Снибрил. - Пък, ако искаш, можем още сега да я погребем...

Той погледна изчаквателно майстора на пещта. Беше бял-пребледнял.

- Не... - почти прошепна той.

- Хубаво. Щото и без това нямаше да го направим - оживи се Снибрил. - А после идвате с нас!

- Ала аз не... не знам... не знам какво ще стане по-нататък - затюхка се уайтът. - Не го помня!

- Вие се присъединявате към нас и заедно отиваме в Уеър - подсказа му Снибрил.

- Не мога да си спомня какво ще се случи по-нататък!

- Присъединявате се към нас - повтори Снибрил.

По лицето на Атан се разля облекчение. Изведнъж той сякаш полудя от щастие - като дете, току-що получило нова играчка.

- Така ли?

- Че защо не? - рече Снибрил. - Все ще е по-добре от това да си умрял...

- Ама това е... Туноргите така мислят - рече Атан. - Бъдещето е бъдеще, а не... не... - той се поколеба, объркан - ама... ама то май не е така, а? Бъдещето би могло да бъде всякакво и най-различно.

- Избери си едно за тебе - рече му Снибрил.

- Но Съдбата...

- Съдбата е нещо, дето си го правиш самичък, ей така, докато си живееш - рече Снибрил. - От собствен опит го знам.

Той се послуша - бе доловил плах звук, достатъчно плах, че да не може да го долови никой друг освен ловец, чийто живот зависи от това дали долавя леките шумове. За миг му се стори, че съзря сред сенките някаква бяла фигура, която му се усмихваше. После тя изчезна.

Гердиан бе погребан сред космите заедно с храбрия дефтмен Парлеон, син на Леондо, убит от снарг, и с мъртвия уайт.

Останалите уайти се скупчиха встрани и Снибрил дочу, че се карат. Ала

знаеше, че е спечелил. Те вече си нямаха бъдеще. Трябваше да приемат онова бъдеще, което той бе дал на Атан. Не бяха свикнали самички да си го създават.

От последния горещ лак отляха мечове и накрайници за копия и ги струпаха така, че опърпаната войска да може да си избере оръжие; и щом тя потегли, тръгнаха и те, зарязали каруцата си самичка и студена.

Милиони пъти уайтите губеха и ги изтребваха. Но това ставаше някъде другаде, в някакъв свят, който можеше и да съществува някъде. А сега те бяха живи. А това нещо е известно като Историята и тя се пише само от живите.

ГЛАВА 16

Поеха по тесни пътечки, лъкатушещи сред разрасналия се гъстак. На места огромни паднали косми бяха препречили пътя. Прахолякът и мъховете растяха нагъсто, задушили пространството между космите, така че можеха да се придвижват само като правеха просеки сред дерящите и бодящи шубраци.

Веднъж сред една гъста туфа оранжеви косми нещо изфуча от заплетения гъсталак и се заби в ствола на един косъм, досами главата на Снибрил. Беше копие.

Някаква сянка профуча сред космите над тях и се гмурна сред лишеите, а дефтменските стрели свистяха покрай нея като Химетори. Никога не разбраха какво беше това, макар че би могло да има нещо общо с факта, че малко по-нататък попаднаха на град.

Този град го нямаше на никоя карта на Килима. Бяха вървели известно време по обраслите му улици, без да осъзнават, че това са улици, докато най-накрая не се натъкнаха на статуите. Ситни цветчета от син прах ги покриваха, а навсякъде край тях бе плъзнал мъх, ала те все още стояха, възправени сред своя изгубен град. Бяха четирима крале; дървени корони кичеха дървените им глави, и всеки от тях сочеше с ръка четирите различни посоки на компаса. Нозете им тънеха в папрат, а сред сгърчените им ръце и дървените гънки на одеждите им се бяха заселили дребни гадинки.

Покрай тях - ако знаеш какво да търсиш, то си личеше по начина, по който растяха космите и бяха натрупани могили от прах - се бе ширнал градът. Вековете бяха надвиснали над него като дим. Гъсти косми бяха избуяли сред развалините, прах застилаше улиците. Мъховете и ластарите си бяха свършили работата - бяха порутили зидовете и проникнали във вътрешните стени. Бубулечките чоплеха съборените порти. Прашецът от цветовете на космите блестеше.

- Познавате ли това място? - попита Снибрил.

Никой не го знаеше. Дори и Атан никога не бе и чувал за него.

- Градовете понякога се изгубват - рече той. - Хората ги напускат. Израстват косми. Обрастват пътищата.

- Като гледам тези статуи, май са мислели, че тоя град ще е вечен - рече Снибрил.

- Ама не е - отсече Атан.

А сега тях ги няма - помисли си Снибрил. - Или са останали само неколцина и ловуват около руините на своя град. Никой не знае нито кои са били те, нито с какво са се занимавали. Никой не помни името им дори. С нас това не трябва да се случва.

Уайтите сега не бяха много приказливи. Сигурно за тях е също като да

си сляп - помисли си Снибрил. - Ние сме си свикнали да не знаем какво ще ни се случи, ама те...

Два-три часа по-късно стигнаха един Думийски път. Той беше бял, настлан с разцепени косми, наредени ръб до ръб. На всеки неколкостотин ярда бе забучен косъм с изрязан върху него пръст. Всички пръсти сочеха към Уеър.

Известно време яздиha по този път. Тук-там той се бе разместил - където Килимът бе мръднал - и се наложи да заобикалят през космалака.

Точно така се натъкнаха на легиона - или поне на останките от него. Покрай пътя бяха насядали и налягали Думийски войници. Някои спяха. Други бяха ранени.

В Трегон Марус той беше виждал много войници, ала те просто стояха на пост. Тези изглеждаха напълно разбити, униформите им бяха разпарцаливени, нередко покрити с кървави петна.

Когато Снибрил мина покрай тях, повечето не си направиха труда да го погледнат. Ала онези, които си направиха този труд, съзряха дефтмените и взеха да ръчат колегите си. Един-двама дори се протегнаха за мечовете си.

И дефтмените се размърмориха. Стъстиха редици и замятаха към Думийците подозрителни погледи.

Снибрил се извърна на седлото си.

- Да не сторите някоя беля, ей! - скара им се той.

- Че защо не? - обади се кисел глас сред дефтменските редици. - Тия са думийци!

- По би ви харесало да са моули, а?

Той подкара Роланд към група войници, насядали върху един повален косъм.

- Къде е вашият водач?

Думиецът го изгледа отгоре додолу.

- Нямаме си - отвърна той. - Генерала го убиха.

Мълчание.

- Предполагам, че ни се чудите кои сме - наруши мълчанието Снибрил.

- Много съм уморен, та да се чудя - рече войникът и се облегна на един косъм.

- Мирр-но! Вед-на-га!

За миг Снибрил се зачуди кой ли пък каза това. После осъзна, че е бил самият той.

За негова изненада войникът скочи на крака.

- А сега ме заведи при офицера с най-висок чин! - изкомандва Снибрил. -

Не е нужно да добавям и "моля", помисли си той. Не бива да му давам възможност да мисли. Свикнал е на заповеди. По-лесно му е да се подчинява на заповеди, отколкото да мисли.

- Ъъ... ами това ще да е сержант Кареус. Ако е още жив.

- Заведи ме веднага при него!

Войникът погледна разпасаната войска зад Снибрил. Набърчи чело.

- Ще говоря със сержанта! - настоя Снибрил. Войникът се сепна.

- Тъйвярносьр! Оттук!

Той поведе Снибрил покрай групичка навъсени войници и накрая го заведе при един набит боец, седнал на земята. Едната му ръка висеше превързана на врата, а лицето му бе пребледняло. Май не му пукаше много кой всъщност е Снибрил.

- Сержант Кареус от Петнайсти легион - представи се той. - Или поне от остатъците му. Извикаха ни спешно в Уеър от Ултима Марус, но по пътя...

- ...ви пресрещна буря... - механично додаде Снибрил.

- А после...

- ...ви нападнаха моули, възседнали снаргове - довърши Снибрил.

- Да. Точно така. Ти пък откъде знаеш?

- Много ме бива да отгатвам. Вие тука колко сте?

- Около триста души, дето се крепим що-годе, и мнозина ранени.

- Знам един град, където вашите ранени ще бъдат в безопасност. Можем да ги отведем там. Той е само на два дни път оттук, и теренът е лек. Ще ви предоставим няколко войника да ги придружават.

- Много войници са ни нужни - рече сержантът. - Моулите са плъзнали навсякъде.

- Не и там, където сме минали ние - тихо рече Снибрил. - Там вече ги няма. А останалите ще дойдем с вас в Уеър.

Сержантът се втрени замислено в праха под краката си.

- Ами то всъщност ни е нужен всеки, който би могъл да дойде с нас... Та, къде, казваш, е този рай?

- В Джеопард.

- Ти да не си луд!

Точно в този миг откъм пътя се разнесе рев. И двамата се завтекоха натам - към мястото, където сега се блъскаше огромна тълпа от думийци и дефтмени, а мунрунгите се мъчеха да ги разтърват. Снибрил си проправи път с лакти и стигна до един дефтмен и един войник, които се въргаляха на пътя и се млатеха с юмруци.

Снибрил ги погледа, погледа и захвърли копието си.

- Престанете веднага! - кресна им той. - Та вие сте войници! Как така ще се биете!

Дори и двамата противници спряха, за да обмислят последното.

- Не ви разбирам! - продължи Снибрил. Гласът му отека сред космите. - Около нас е пълно с врагове, пък вие налитате един на друг! Защо?

- Те са ни по-близо - чу се глас от Думийските редици.

- Той ми каза "мърльо"! - оплака се дефтменът.

- Е, ами че не си ли - вдигна рамене Снибрил. - И той също е мърльо. Всичките сме мърляви! А сега се вдигайте и...

Той млъкна. Всичките думийци бяха вперили поглед зад гърба му, към Атан и уайтите. Снибрил ги чу как си шепнат.

- И уайти има с тях. И уайтите се бият!

Погледна Атан - стори му се много нещастен. Снибрил мълком го доближи.

- Не им се издавай, че не помниш това бъдеще! - прошепна му той.

- Те знаят бъдещето. И сега са с тях!

- Че защо да се бием за тях, щом се държат така с нас? - нацупи се един дефтмен. Снибрил се въртна и докопа смаяния войник за яката.

- Не се биете за тях! За себе си се биете!

Дефтменът бе потресен, но не и уплашен.

- Винаги сме се били за себе си - рече той. - И никога не са ни Броили!

- Не са, ама Империята ви обграждаше отвсякъде, нали така? И ви пазеше! Думийците пазеха мира по половината Килим! Навсякъде край вас! И вас пазеха!

- Никога не са ни пазили!

- Я си помисли! Вашият град е заобиколен изцяло с Думийски градове! Когато те са се защищавали, са защищавали и вас! Били са се наистина, та вие после да можете да се биете с тях на майтап!

Снибрил се тресеше от гняв.

Всички млъкнаха.

Той пусна дефтмена и онзи тупна на земята.

- Аз отивам в Уеър... Ако някой иска да дойде с мен - той си решава...

Никой не се отцепи освен малката групичка, която щеше да придружи ранените до Джеопард. С тях потеглиха и двама уайти. Думийците се чувстваха много по-добре в присъствието на уайти. Май си мислеха, че уайтите ходят само там, където няма опасност. Точно това и бяха направили, ала...

Останалите поеха по пътя. Снибрил откри, че тук командва той. Мунрунгите искаха да го следват, дефтмените бяха почнали да си мислят, че който може чак толкоз да си изтървава нервите, най-вероятно е крал, а пък Думийците... е, ами Думийците следваха сержант Кареус, а сержант Кареус яздеше редом със Снибрил. Повечето армии всъщност се командват от сержантите - офицерите ги има само за да придават известен цвят на картината да пречат войната да се обърне в проста махленска свада.

Сержантът се извърна на седлото си и хвърли поглед към дефтмените отзад.

- Хубаво е, че пак си имаме кавалерия - рече той. - Нищо, че са по-дребни от пехотата. Бил съм се срещу тях един-два пъти. Яки са и са упорити, макар и да са дребни, тия ситни... момчета. По времето на Бейнеус беше. Уважаваше ги той тях. И затова ги остави на мира. На онези в Уеър това не им се хареса, ама той все си повтаряше, че си струвало да си държим покрай нас по някой и друг враг - за тренировка, нали разбираш. Според мен Бейнеус доста ги харесваше. Ама че са шантави, тия дребни, ситни... приятелчета.

- Бейнеус... - предпазливо изрече Снибрил. - Да. Тъ... Ама какво е станало с него? Нещо ужасно ли е извършил?

- Ти да не би да го познаваш?

- Ами... чувал съм за него.

- Убил човек. Един убиец. Тъй, както аз съм чувал, някой се опитал да убие младия император по време на коронацията му. Скрил се зад една колона с лък. Бейнеус го забелязал и метнал меч си по него. Тъкмо навреме го спипал. И го утрепал на място. Оня паднал студен като пясъчник. Стрелата минала на педя от Таргон. Смешното е, че Бейнеус мразеше Таргон! Постоянно си докарваше бели на главата - разправяше, че императорите не трябвало да получават титлата по наследство, ами да ги избират, като едно време. Генералът страшно много държеше на честността, направо си беше педант. А крамолите си бяха нещо обичайно. Ама след този случай се наложи да го разжалват, разбира се.

- Е как така да се разбира?!

- Никой няма право да вади меч на разстояние петдесет крачки от императора - обясни сержантът.

- Но той му е спасил живота!

- Да, ама правилата трябва да се спазват - че иначе докъде ще стигнем?

- Но...

- После Императорът промени закона и пратиха хора да издирват генерала.

- Намериха ли го?

- Май че да. Докарали го, вързан за коня си и с натикана ябълка в устата. Генералът май се бил поразстроил.

Дефтмените са луди, а пък Думийците са разумни - помисли си Снибрил. - А пък то е горе-долу същото като да си луд, само че по-кротичко състояние. Ако можеха някак си да се омешат, накрая биха излезли нормални хора. Също

като мене.

- Ако сега той беше с нас, щяхме ние да надвием. Факт - рече сержантът.

- Да - кимна Снибрил. - Мда. Ами сега какво да правя? Налага се довечера да лагеруваме. Искam да кажа, не знам каква точно заповед се предполага, че трябва да дам...

Сержантът го погледна любезно.

- Казва се "Опъвайте лагера тука" - подсказа му той.

ГЛАВА 17

Разпръснатите лагерни огньове блещукаха сред мрака. Втора нощ поред всичките четири раси пътуваха заедно. Все още никой не бе убил никого.

Снибрил и сержантът подсигуриха по един мунрунг арбитър край всеки огън.

- Щеше ми се да придумаме и други уайти да се бият - обади се Кареус. - Одеве, по време на тренировката, гледах как един от тях се справя с лъка. Че те, такова де, кога са имали работа с лъкове? А той само го погледа, погледа, и прати стрелата право в центъра на мишената! Като на шега!

- Сигурно точно затова не се бият - предположи Снибрил. - Сигурно смятат, че е по-добре да оставят това на тия хора, дето не ги бива чак толкова. Какъв е планът?

- План ли? Нямам представа. Аз просто си се бия. Цял живот съм се бил. Войник съм откак се помня. Всичко, което знам, е онова, дето ми го каза вестовоят... всички легиони да се връщат в Уеър.

- Всичките петнайсет? - Снибрил се почеса по главата. Чувстваше я... малко нещо сплескана. Сержантът явно се изненада.

- Петнайсет ли? Че те не са петнайсет. А, да, наричаме се "Петнайсти легион". Но много легиони ги разпуснаха. Нямахше нужда от тях, нали разбираш? Останаха само колкото да има някой да се бие. То с империите е така. Един ден се биеш с всички, а на следващия всички вече са се кротнали, подчиняват се на закона и войска почти не ти трябва.

- Та колко са сега легионите, казваш?

- Три.

- Три? Това колко души прави?

- Към три хиляди.

- И това са всичките?

Кареус сви рамене.

- Ами в момента сигурно са даже и по-малко. И са разпръснати къде ли не.

- Но това не е достатъчно, за да... - Снибрил млъкна, после бавно вдигна ръце към главата си. - Кажи на всички да залегнат! - смотолеви той. - Да гасят огньовете и да залягат!

На коневръза един от конете се разцвили.

- Защо да залягат? - учуди се сержантът. - Какъв е про...

- И да са готови за бой! - Сякаш някой газеше по главата на Снибрил. Едва смогваше да мисли. Някъде сред космите изквича животно.

Кареус го гледаше, все едно да бе превъртял.

- Какъв е про... - понечи да запита той пак.

- Моля те! Не мога да ти обясня сега. Само го направи!

Кареус хукна. Снибрил го чу как крещи заповеди на ефрейторите. На

дефтмените и на мунрунгите нямаше нужда да им се повтаря.

След миг Фрей врхълета.

Налягането толкова се покачи, че дори и Думийците го усетиха. Космите се приведоха, после заплющяха бясно, а вихърът подкара облаци прах през килима. Вятърът подбра онези войници, които не бяха успели достатъчно бързо да се подчинят на заповедта, и ги запремята сред праха.

После нещо тупна.

Последва една от онези дълги, напрегнати паузи, когато всеки решава, че макар и да е разтърсен из основи и по всяка вероятност краката му да стърчат нагоре, за негова собствена голяма изненада е все още жив.

Кареус припъзля и успя да открие шлема си. После, без да става, се затътри към Снибрил.

- Ти го усети! - рече той. - Още преди и животните да го усетят!

- И Моулите го усещат - обясни Снибрил. - По-добри са и от мен! Те не призовават Фрей! Те усещат кога идва! И после, докато всички още треперят, нападат...

Двамата с Кареус се втренчиха в космите.

- Всички на оръжие! - изкрещя сержантът.

Един дефтмен вдигна ръка.

- Какво ще рече това? - попита той. - Да се покатерим на мечовете като на кокили, или какво?

- Означава, че ще се биете!

- О, това ли било. Добре.

Само мигове по-късно Моулите нападناха. Но миговете бяха достатъчни. Сто моула нахлуха в галоп сред онова, което преди малко бе лагерът на група объркани, ранени и неподготвени жертви. Вместо на тях обаче се натъкнаха на група объркани, ранени и изключително подготвени, че и побеснели от гняв на туй отгоре, бойци.

Изненадаха се. Ала изненадата им не трая дълго. Беше най-голямата изненада в живота им. Друга и без това нямаше да има.

Нападението на Моулите промени нещата. Дефтмените и Думийците открай време си се биеха заедно, но все един срещу друг. Но трудно би могъл да мразиш някого с всички сили, когато въпросният някой снощи е попречил на други хора да те млатят с брадви и тям подобни сечива.

Малката армия лъкатушеше по пътя за Уеър с песен на уста. По-точно с три различни марша с три различни мелодии на уста едновременно, ала общото впечатление бе доста хармонично - ако нямате нищо против да не можете да хванете и думица от текста.

- Понякога момчетата пеят и една песен за мене - обади се сержантът. - Със седем стиха. Някои от тях са много груби, а пък един си е направо невъзможен. Налага се да се преструвам, че не го чувам... Забелязал ли си, че уайтите избягаха нощес?

- Не са избягали - рече Снибрил. - Не вярвам да са избягали. Не им прилича. Мисля, че... че са решили да правят нещо друго.

- След битката се скупчиха и...

- Сигурно са крояли някакъв план - подхвана Снибрил. И млъкна.

Тъкмо минаваха през област, където бе профучал Фрей. Космите навред бяха прекършени и изтръгнати. А над пътя се извисяваше порта. Едно време се беше извисявала порта.

Наблизо лежаха няколко войнишки трупа и един мъртъв моул.

Легионът се пръсна в мълчание и започна внимателно да оглежда космалака. Изпратиха отряд да погребее мъртвите.

- Ако не беше ти, можехме да сме и ние - въздъхна Кареус. - Кога го усещаш?

- Минута-две преди да връхлети, толкоз - отвърна Снибрил. - Ако е тихо, може и малко по-рано.

- И като как е?

- Все едно някой ми газе по главата! Къде сме сега?

- Това е една от портите към Уеърските Земи. Градът е малко по-нататък.

- Винаги съм се чудил как ли изглежда... - въздъхна Снибрил.

- И аз - додаде сержантът.

- Да не би да ми казваш, че никога не си го виждал?!

- Не съм. Роден съм в гарнизонно селище, нали разбираш. Службата все по гарнизоните съм я изкарал. А в Уеър никога не съм ходил. Ама съм чувал, че бил невероятна гледка. Би било добре да го посетим... След няколко часа сме там.

- Уеър! - възкликна Снибрил.

ГЛАВА 18

Уеър бе построен покрай пет гигантски косъма. Всъщност това бяха три града, построени един около друг. Дебела стена опасваше Имперския Уеър - град с широки булеварди, застлани с дърво и сол и украсени със статуи, град с китни алеи и величествени здания, а на всеки завой се извисяваха паметници в чест на отколешни битки и славни победи, че и на едно-две от по-славните поражения.

Всъщност в Имперския Уеър живееха малцина - някой и друг пазач и градинар, и една тайфа скулптори. Това беше град за разглеждане, а не за живеене.

Около него, ограден със стена от остри космени колове, се простираше Уеър на Търговците - градът, който повечето хора смятаха за истинския Уеър. Обикновено тесните му улички бяха претъпкани със сергии и хора от целия Килим, и всички до един се опитваха да се преметнат един друг по онзи открит и честен начин, известен като "правене на бизнес". Тук можеше да чуеш какви ли не езици, най-често на много висок глас. Уеър бе мястото, където хората идваха, за да търгуват.

Думийците бяха построили своята Империя с меч, ала я крепяха с пари. Те ги бяха измислили. Преди да се появят парите, хората си купуваха разни неща срещу крави и прасета, които не бяха много удобни за тази цел, тъй като се налагаше през цялото време да ги храниш и къткаш, пък се случваше и да опънат петалата. И тогава изведнъж ти излизат Думийците с туй нещо, наречено пари, а пък то беше дребно и лесно за кътане - можеше да си го пхнеш в някой чорап и да си го скриеш под дюшека, а я се опитай да направиш същото с някоя крава или прасе! А пък то можеше да се превръща в крава или прасе. Освен това отгоре му бяха изрисувани императори и разни други картинки, които бяха интересни за Гледане. Или поне по-интересни от прасетата и кравите.

И - поне Писмир така разправяше - точно с това думийците укрепиха империята си. Защото почнеш ли да използваш Думийските пари - толкоз лесни и толкоз удобни за употреба, да не говорим че не ти мучат по цяла нощ - почваш и да пестиш за това-онова и да продаваш в най-близкия пазарен град едно-друго, и да не налиташ на съседните племена чак толкоз често като едно

време. А можеше и да си купиш от пазара невиджани досега неща - шарени платове, най-различни плодове, книги... И съвсем скоро почваш всичко да вършиш като Думийците, защото така се живее по-добре. О, по-нататък почваш и да се тюхкаш колко по-хубав бил животът едно време, преди да се появят всичките тия пари, мир, покой и тям подобни, и колко по-забавно е било, когато вечер хората се изтупвали с най-новите си оръжия и излизали да си правят веселото - но всъщност никой не си пада чак толкоз по идеята ония времена да се върнат.

"Икономически империализъм!" - бе рекъл веднъж Писмир и бе наградил шепа монети. - Прекрасна идея. Такава една чистичка и простичка. Веднъж като я пуснеш, самичка си работи. Нали разбирате, Императорът е онзи, който ви гарантира, че с тия пари можете да си купите нещо. Всеки път, когато някой даде някому монета или протегне ръка да вземе тази монета, се превръща в мънищък войник, защитник на Империята. Да се смаеш!

Никой нищо не разбра от всичко това, но пък си пролича, че той самият го смята за особено важно.

А най-накрая, встрани от трескавия град, имаше едно малко оградено местенце, горе-долу колкото махала.

Това бе Уеър. Малкото селце, откъдето бе започнала Думийската Империя. Всъщност никой не знаеше нито как, нито защо Съдбата е избрала това мънищко племе, а после го е опънала като голяма гумена прашка и го е запратила да покори света. В днешно време почти никой не ходеше в стария Уеър. Сигурно скоро щяха да го разбутат, та да се отвори място за още статуи.

Снибрил забеляза стария Уеър много по-късно. Първо съзря зидовете на града, ширнали се надалеч и в двете посоки. Виждаше и блясъка на брони върху стените - караулът ги обикаляше с бавна крачка. Всичко изглеждаше мирно и спокойно, все едно Фрей никога не е съществувал.

Кареус свали шлема си и тайничко го поизлъска.

- Може и да си навлечем неприятности, ако се опитаме да вкараме дефтмените вътре - прошепна той на Снибрил.

- Не само че "може" - съгласи се той, - ами "ще".

- Значи, засега опъваме лагера отвън. А ти по-добре ела с мен в града.

Снибрил внимателно огледа стените.

- Толкоз е тихо и мирно... А аз си мислех, че тук бушува война! Инак защо ще ви привикват?

- Тъкмо това отивам да разбера. - Кареус плюна на ръцете си и се опита да си поприглади косата. - Има нещо гнило тука... Нали се сещаш ти как предугаждаш кога ще връхлети Фрей?

- Да.

- Е, аз пък така усещам кога се е задала някоя неприятност. Точно това ни чака. Ух, как го усещам! Давай да вървим.

Снибрил яздеше подир сержанта по уеърските улици. Наглед всичко си беше нормално. Или поне изглеждаше така, както според него би трябвало да изглежда, когато всичко е нормално. Беше същото като в Трегон Марус, ама по-голямо. Много по-голямо. Опитваше се да не изостава заради изпълнителата улиците тълпа и да си дава вид, че всичко туй му е познато.

Като по-малък, когато и да си помислеше за Уеър, си представяше, че той излъчва нещо като сияние. Точно така говореха за него хората. Бе си представял Уеър по какви ли не странни начини, ала такова нещо не му бе идвало наум - че ще е просто по-едра версия на най-обикновен град, с повече хора и с повече статуи.

Кареус го заведе в една казарма точно зад стената на Имперския Град, а

после спряха до една маса на открито, където зад камара хартии се бе сгушил дребничък, хилав думиец. Постоянно пристигаха вестовой и грабваха по някой лист от масата, а други постоянно носеха нови. Думиецът изглеждаше изнервен.

- Да? - вдигна поглед той.

- Аз съм... - отвори уста сержантът.

- Ох, знам ли вече, тука само ми се мъкнат какви ли не, а ти сигурно никакви документи не си носиш, а? НЕ? Не носиш, как ще носиш... - Дребосъкът взе нервно да ровичка в собствения си куп бумаги. - Очакват все аз всичко да следя, пък мога ли да го следя?! Така ли се управлява армия?! Е, хайде, име и чин, име и чин...

Сержантът вдигна ръка. За миг Снибрил си помисли, че се гласи да цапардоса хилчото, но излезе че е тръгнал да козирува.

- Сержант Кареус, Петнайсти легион! - представи се той. - Ние сме пред града - онези от нас, които останаха живи! Разбирате ли? Молим за разрешение да бъдем допуснати в казармата! Ние се бихме...

- Петнайсти легион, Петнайсти легион... - продължи да ровичка хилчото из бумагите.

- Бяхме призвани - продължи Кареус. - Пристигна вестовой. "Върнете се веднага в Уеър". Наложил се да се бием почти през це...

- Много промени станаха - обади се най-после бумагоровецът.

Нещо в тона му поразил Снибрил почти колкото приближаването на Фрей.

- Що за промени? - обади се бързо Снибрил. Човечецът го погледнал.

- Този пък кой е? - изгледа го той подозрително. - Нещо на туземец ми прилича...

- Вижте - търпеливо подхвана Кареус, - ние се върнахме толкова отдалече, защото...

- А, онази работа с Фрей ли? - прекъсна го хилавият. - Всичко е уредено. Сключихме договор.

- Договор?! С Фрей?! - изуми се Снибрил.

- Мирен договор с Моулите, естествено. Ама вие нищо ли не знаете?!

Снибрил зяпнал. Кареус се вкопчил в ръката му.

- О... - намеси се той високо и отчетливо. - Добре. Не е ли чудесно, а? Няма да ви отнемаме повече време. Хайде, Снибрил.

- Ама...!

- Сигурен съм, че този господин има много важна работа с тези документи - посочи сержантът.

- Защо го направи?! - изстреля Снибрил веднага щом сержантът припряно го изтика навън.

- Защото ако искаме нещо да разберем, няма да го разберем, ако ще и да накараме онзи чиновник да си изяде всичките хартийки! - сопнал му се Кареус.

- А сега ще пошпионираме мъничко, ще схванем къде е измамата, ще поогледаме какво става - пък по-късно можем и да се върнем и да го накараме да си изяде хартийките до шушка!

- Дори и войници не видях! Никакви!

- Само неколцина стражници - съгласил се Кареус и двамата изтичаха на улицата.

- Другите легиони едва ли са пристигнали - рече Снибрил.

- Мислиш ли, че изобщо ще пристигнат?

- Какво искаш да ми кажеш?

- Ние срещнахме вас и дребните хора. Ако не бяхме ви срещнали, сега едва ли щяхме да сме тук - мрачно обяснил Кареус.

- Искаш да кажеш, че... няма други освен нас?!

- Нищо чудно.

А ние не наброяваме и хиляда - помисли си Снибрил. - И как така се подписва мирен договор с Моулите? Те само рушат и убиват! Какво търсят тук с тия договори?!

Войската бе опънала лагер сред космите. Както бе казал един от дефтмените, трудно бе да се отпуснеш, щом си заобиколен от врагове, особено пък ако тия врагове са на твоя страна. Но поне се усмихна хитро, като го каза.

Откриха Поуните, докато събираха сред космалака съчки за огъня. Бяха дузина. Поуните успяваха да се скрият доста лесно сред килима. Че нали бяха толкоз големи! Хората си мислят, че най-лесно се крият ситните неща. Но е почти толкова лесно да скриеш и твърде едрите на вид неща. Поуните приличаха досущ на могили - само дето преживяха и сегиз-тогиз се оригнаха. Всички до един извърнаха глави към откривателите си, оригнаха се и пак се зазяпаха разсеяно нанякъде.

Изглеждаха, сякаш някой им бе наредил да го чакат. На табелата пишеше "Фармацевт", което означаваше, че собственикът на магазина е един вид древен химик, който би могъл да ти дава билки и тям подобни докато ти стане по-добре или поне докато престане да ти става все по-зле.

Името на фармацевта беше Ухльо Бухлоу. В момента бъркаше нещо в задната стаичка и си тананикаше. Беше открил нов вид син мъх и сега тъкмо го стриваше в хаванчето. Сигурно все нещо череше. Трябваше да го опита върху този-онзи, за да разбере какво именно.

Някаква ръка го докосна по рамото.

- Хм? - рече той и се обърна. Надникна над очилата си, направени от две грижливо изрязани кръгчета лак.

- Писмир?!

- По-тихо! Вмъкнахме се през задната порта! - сгълча го Писмир.

- Точно тъй сте направили, не се и съмнявам - кимна Ухльо Бухлоу. - Спокойно, няма никой в магазина. - Той погледна Глърк, Бейн и Брокандо, които се бяха скупчили зад гърба на стареца. - Гледай ти! След толкоз време, а? Ами... добре дошли. Моят дом е и ваш дом - изведнъж свъси чело и придоби угрижен вид. - Само в преносен смисъл, нали ме разбирате, тъй като аз, макар и винаги да съм питаел такова възхищение към твоя пряк подход и доблестната ти осанка, не бих ти дал всъщност моя дом, понеже е единственият дом, притежаван от мен, и ето защо гореспоменатият термин е разширил значението си по, както се казва, необоснован начин...

Ухльо Бухлоу май срещаше сериозни пречки да стигне края на изречението. Глърк потупа Писмир по рамото.

- И той ли е философ?

- Веднага се познава, нали? - ухили се Писмир. - Хм, Ухльо... Много съм ти задължен.

Фармацевтът се отказа да се бори с изречението и се усмихна.

- Нужна ни е храна - рече Писмир. - А и повечето от нас...

- Искаме информация - прекъсна го Бейн. - Какво става тук?

- Кое ще искате първо?

- Манджата! - отсече Глърк. Останалите го изгледаха на кръв.

- Ами той като попита, мене гледаше - оправда се вождът.

- Чувствайте се като у дома си - рече Ухльо Бухлоу. - Макар че като казвам "у дома", нямам предвид конкретно...

- Да, да, много ти благодаря - побърза да каже Писмир. Ухльо Бухлоу се

втурна към един бюфет. Глърк впи очи в бурканчетата и гърненцата, с които бе осеяна цялата стая. Няколко бурканчета също впиха очички в него.

- С Ухльо сме съученици - заобяснява Писмир. - После той реши да изучава Килима. От какво е направен, свойствата на различните видове косми, разни редки и необикновени животни, и прочие...

- А пък Писмир реши да изучава хората. - Ухльо измъкна самун хляб и буца масло. - А после го осъдиха на смърт, задето нарекъл императора... ха де, как беше?

- Е, ами той си го заслужаваше - вдигна рамене Писмир. - Не щеше да ми даде пари за Библиотеката. А книгите бяха почнали да се разпадат!!! Пък нали и се предполагаше, че аз трябва да се грижа за нея! Та това са знания! И той да ми каже, че не му трябвали една камара вехти книги, щото онова, дето трябвало да го знаем, ние сме си го знаели! Просто се опитах да изтъкна, че една цивилизация има нужда от книги, за да тече обоснован, добре аргументиран обмен на мнения!

- Аз се опитвам да си спомня него как го нарече...

- Невеж сибарит, който има по-малко мозък от една баница с тиква - любезно му подсказа Писмир.

- Много гадно ми се струва да осъдиш жив човек на смърт заради такъв дреболія! - Глърк сложи самуна в чинията си. Продължаваше сегиз-тогиз да се обръща към буркана зад него. Вътре имаше нещо рошаво.

- Всъщност го осъдиха на смърт, защото се извини - додаде Ухльо Бухлоу.

- Как така - осъждат те на смърт, задето си се извинил?!

- Ами той каза, че се извинява, защото след като размислил, стигнал до извода, че не бил прав - императорът имал мозък точно колкото една баница с тиква, а не по-малко - обясни Ухльо. - А пък докато се извиняваше, бягаше.

- Понякога чак и краката ми мислят - гордо рече Писмир.

- Ти си обидил императора?! - смая се Брокандо. - Ама защо не го каза? Не знаех, че си знаменит!

- И много правилно си постъпил! - добави Бейн. - Бащата на Таргон бе позор за Империята!

- И къде се беше покрил толкова години? - попита Ухльо Бухлоу и придърпа един стол. - Разбира се, като казах покрил, няхах предвид...

- О, ами в едно забутано селце, дето никой не го е чувал.

- Имаш ли нещо против да го обърна този буркан? - обади се Глърк. - Много мразя да ме зяпат като ям.

- Какво става тук, в Уеър? - настоя да разбере Бейн.

- На портата няма пукнат стражник. Отвратително! Хората не знаят ли какво става? Империята е в опасност! Моята Империя!

- Ако никой не го иска онова сирене, дайте го насам... - обади се Глърк.

- Чухме - кимна Ухльо Бухлоу. - Ала императорът твърди, че Уеър бил в пълна безопасност. А очевидно и онези, новите му съветници, твърдят същото.

- Туршийка да ти се намира? Нямаш, а?

- Съветници значи - натърти Бейн. - А някой тях да ги е... виждал?

- Мисля, че не - отвърна Ухльо. - Чух, че генерал Вагерус бил разжалван, задето свикал легионите. Императорът решил, че разпространява излишна тревога сред войската. Пък и стражите пред Двореца не пускат никого вътре.

- Има ли още от тия краставици?

- Те така правят - кимна Бейн. - Знаете ги. Отвътре. Също като в

Джеопард. И в Земята на Високата Порта също.

- Кой, краставиците ли?

- Да, ама не и в Уеър - възрази Писмир. - Не и тук. Не мога да го повярвам! Не и в столицата! Със сигурност не!

- Че кой ще ти се сети да проверява какво става в столицата? - парира го Бейн.

- Като си говорим за това, аз да не би да съм ги очаквал в Джеопард! - подкрепи го Брокандо.

- Ама ние за краставиците ли си говорим?

- Да, но не и в... Уеър - отрони Писмир.

- Така ли мислиш? Аз пък си го мислех същото за Джеопард.

- Напоследък не пускат почти никого в града - обади се Ухльо Бухлоу.

- Абе вие май не говорите за краставици, а?

- Какво да ги правим?! - попита Писмир.

- Накълцайте ги! - Глърк размаха войнствено една краставица.

Бейн сложи ръка на меча си.

- Да... знаех си аз, че така ще стане. Уеър навремето бе велик град!

Ние се борехме за всичко. И като го получихме, просто му отпуснахме края.

Никакви усилия... Нито гордост. Нито чест. Само тлъсти млади императори и тъпите им придворни. Е, аз това не го искам. Не и в Уеър. Да вървим - надигна се той.

- О, не - спря го Писмир. - Ти как я смяташ? Да нахлуеш в Двореца, размахал меч, и да трепеш де що видиш моул?

И Брокандо се надигна.

- Каква умна мисъл! Какъв прекрасен план! Много се радвам, че най-накрая го догодохме. Напред...

- Ама това е нелепо! - избухна Писмир. - Че какъв план е това! Кажим, Глърк! Ти поне можеш да погледнеш отвисоко!

- Да, че е нелепо - нелепо е - съгласи се едрият вожд.

- Точно така! - кимна Писмир.

- Първо ще си допием чайчето - продължи Глърк, - пък тогава ще нападаме Двореца. Не е хубаво да се напада на гладно.

- Тия са откачили! - ревна Писмир.

- Чуй сега - надигна се Бейн. - Нали знаеш тя какво каза. Няма толкова дребно нещо, че да не може да промени всичко останало. Един човек, в нужния момент...

- Ама ние сме трима - обади се Брокандо.

- Още по-добре!

- Ох, да му се не види! Май ще е по-добре и аз да дойда! - възкликна Писмир. - Ако ще и заради това да ви вардя да не свършите някоя още по-голяма глупост!

- Може ли и аз да дойда? - обади се Ухльо Бухлоу.

- Видя ли? - рече Бейн. - Я си представи, щом един може да промени всичко, петима пък как биха могли да го променят! А и да сбъркаме, няма да има никакво значение. Но ако сме прави... Че какво друго ни е останало? Да търчим насам-натам? Да крещим? Да се опитаме да вдигнем войската на крак? Я сега да видим...

- Както и да е, стените на двореца са твърде високи. И много дебели - напомни Писмир.

- Нищо не може да спре един поун, щом е тръгнал нанякъде - рече Бейн. - Нито пък мен!

- Винаги съм се чудил... - наруши Брокандо внезапната тишина. - И сега

най-после го разбрах.

- Сега пък какво си разбрал? - Писмир вече бе изпаднал в пълен потрес.

- Защо Думийците са завладели Килима - рече Кралят. - Защото всеки път, когато са тръгвали нанякъде, са мислели по този начин.

След малко Глърк се обади.

- Някой да има представа как ще влезем?

ГЛАВА 19

И Снибрил разбра нещо. Разбра с каква власт разполагат сержантите.

Кареус бе открил дворцовата кухня - сержантите винаги надушват къде са кухните. Тя представляваше дълго схлупено помещение с дузина печки и почернял от сажиди таван.

После бе намерил и главния готвач - негов стар приятел.

- Това е Брашнян - той представи Снибрил на един шишко с червендалесто лице, белег на носа, превръзка на окото и една-единствена ръка. - Навремето служехме заедно.

- И той ли беше сержант? - поинтересува се Снибрил.

- Позна! - ухили се Брашнян. И белегът му чак се ухили. Излезе извън масата и Снибрил забеляза, че единият му крак е дървен.

- Десетки кампании съм преживял - улови погледа му Брашнян. - А после един ден Кареус ме награби и ме изнесе от боя, и ми вика ей, Брашняне, чуй ме, мойто момче, по-добре веднага да се уволняваш, докато все нещо е останало от тебе, та да има какво да изпратим у вас. Радвам се, че пак те виждам, друже.

- Ама че странни работи стават напоследък, Брашняне - рече сержантът.

- Хич не си сбъркал. Уволниха де що имаше висше началство. Императора никой не го е виждал вече цели две седмици. Все в покоите си стои. Яденето всичкото му го пращаме там.

- Ами тия съветници - обади се Снибрил. - Те пък какви са?

- Никой не ги е виждал - почеса се Брашнян по гърба с черпака. - Ама аз веднъж се качих там с подноса. Та, да ти кажа, смърдят на...

- На моули?!

Неколцина готвачи се бяха примъкнали по-наблизо и бяха наострили уши. Всичките досущ приличаха на Брашнян. Бяха около половин дузина, но имаха ръце, крака, очи и уши кажи-речи колкото за четирима. А повечето имаха толкова белези по кожата си, че на морски шах да играеш върху нея.

- А така - кимна Брашнян. - Пък аз доста пъти съм приближавал моул, знам ги как смърдят! На нас тука тая работа хич не ни харесва. Ама сме само шепа народ! Да имаше още някой с нас...

Кареус и Снибрил се спогледаха.

- Ами че тоя някой е тук, в двореца - рече Снибрил.

Огледа готвачите. На ръст всичките бяха мъже и половина.

- Всичките сте били сержанти, а? Личи си ви!

- Е, нали разбираш - обясни Брашнян, - като си сержант, се научаваш да се вреждаш - как, като се уволниш, да гепиш на баницата мекото. Цял ден на топличко, манджа три пъти дневно... Стар сержант навсякъде се врежда.

- Хайде да отидем да... - поде Снибрил. Млъкна и се взря в тъмния отсрещен край на задимената кухня.

- Тази пък коя е?

- Кой? - извърнаха глави сержантите.

Снибрил се поколеба.

- Там имаше жена - смънка той. - В бяло. И с някакво бяло животно. И разправяше, че...

Млъкна.

- Никакви жени не се допускат в кухнята! - рече Брашмян. - По причина, че за сержанти не ги бива.

Снибрил разтърси глава. Сигурно му се е привидяло - рече си той. Напоследък много се напругаше...

- Сержант Кареус, ще се върнеш ли да доведеш войската?

- И ще нападнем Уеър?

- Ще го защитаваме...

- С кого ще се бием?

- Надявам се, че като се върнеш, и враг ще се е намерил... Ей, готвачите, да имате някакво оръжие?

Брашмян се ухили. Измъкна изпод една голяма дървена маса огромен касапски сатър, размахна го с единствената си ръка и го стовари върху един дръвник. Дръвникът се сцепи на две.

- Кой, ние ли? - вдигна вежди той.

Стражите при дворцовата порта и без това си бяха изнервени. Не си харесваха професията. Ала заповедите са си заповеди, дори когато не си сигурен откъде идат. Или поне за думийците е така. Че къде щяхме да стигнем, ако не се подчинявахме на заповеди? И още повече се изнервиха, когато четирима уайти, загърнати в тежки наметала, се появиха на портала, тикайки количка. Единият от стражите пристъпи напред.

- Спри! - заповяда той.

Колегата му го сръга.

- Ама това са уайти! Според мене на уайти не може да се казва "Спри". Те трябва да си имат причина, щом искат да влязат.

- Прав си - обади се един от уайтите.

- Ама единият яде краставица... - неуверено проточи първият страж.

- Предполагам, че и уайтите ядат.

- Пък и са само четирима. Седем трябва да са - упорстваше първият.

- Ние бяхме се разболели - обясни друг уайт.

- Макар че, естествено, като казваме "ние", то нямаме предвид... - подхвана трети.

Онзи до него го сръга в ребрата.

Първият страж май наистина си беше наумил да не се предава толкоз лесно.

- Според мене вие не сте никакви уайти! - отсече той. Уайтът, който нагъваше краставица, обърна качулка към него.

- Мога да ти го докажа - измляска той. - Мога да ти кажа какво ще те сполети в бъдеще.

- Ами?!

Уайтът взе един боздуган от каручката.

- Ще бъдеш цапардосан - обяви Глърк.

- Недей много силно! - бутна Бейн качулката си. - Той просто ни се изпречи на пътя. Не ни е враг.

Глърк тресна стражника по възможно най-дружелюбния начин. Вторият посегна към меча си и отвори уста да закрещи, ала усети, че в гърба му опря нещо остро.

- Пусни меча! - заповяда Писмир.

- А като казваме "пусни", имаме предвид "позволи му да поеме в посока надолу" - уточни Ухльо Бухлоу, който подскачаше като на пружинки. - Колко вълнуващо!

Брашният почука на голямата резбована порта. Двамата готвачи зад него бутаха количка. Беше голяма, а бялата покривка се спускаше доземи и от четирите ѝ страни.

След малко един придворен отвори портата.

- Вечерята - обяви Брашният. - Да я внасяме ли?

- О, готвачът. Много добре - кимна придворният.

Вкараха количката. В стаята имаше двама стражи - седяха на една пейка. Не изглеждаше да цъфтят от щастие.

Имаше и още една врата. Придворният я отвори.

И зад нея имаше стая. Празна. На отсрещната стена пак се виждаше затворена врата.

- Оставете яденето тук - нареди придворният. - И се омитайте.

- Веднага, веднага - закима Брашният. Готвачите избутаха количката в стаята. После послушно се изнизиха навън. Придворният хлопна вратата.

- Никога ли не си се чудил какво става по-нататък? - попита го Брашният.

- Не ми е работа да се чудя на императорските работи - изфуча придворният. - Пък да ги бистря с готвача - съвсем не!

- Всъщност - Брашният смъкна високото си бяло боне - аз съм сержант. Ей, вие там - мирно!

Двамата стражи застанаха мирно, още преди да осъзнаят какво правят. В стаята нахлуха още неколцина готвачи. Всички мъкнеха по нещо остро.

- Вие... - задъха се придворният и чак тогава му стигна до ума, че се намира в една стая с половин дузина едри въоръжени мъжаги, които май никак не желаят да им се крещи. - Вие престъпникте всички заповеди! - довърши той.

- Внесохме храната където трябва. Това беше заповедта - рече му Брашният. Закуцука към вратата и долепи ухо до нея. - А сега просто си чакаме да видим какво ще стане по-нататък.

Дългата покривка представляваше един вид подвижна палатка.

Той чу как вратата се хлопна зад него. След минутка-две се отвори друга врата.

Замириса на моул. Всъщност, миризмата не беше особено противна: моулите миришеха на кожено палто, което е било четкано за последен път твърде отдавна.

Количката се задвижи. Вратата хлопна - този път зад него, недвусмислено обявявайки финала.

Миризмата на моул едвам се издържаше. И чак сега той чу гласове.

- Вечерята ви, сир. - Беше моулски глас.

- Не съм гладен - обади се човешки глас, но с една такава капризна, хленчеща нотка, която предполагаше, че собственикът му като малък е получавал твърде много бонбони и твърде малко конски евангелия. Беше от онези гласове, дето цял живот са яли само мекото на баницата.

- Сир трябва да похапне. - Моулски глас. - Инак нищичко няма да остане от сир.

- Какво става навън? Няма ли най-после да ме осветлите какво става навън? Защо никой не прави каквото му казвам? - На Снибрил му се стори, че

чу тропане с крак. Нито за миг не бе повярвал, че онова, което му разправят за навън, е измислица.

- Гражданската война бушува с пълна сила! - Пак моулски глас. - Вие сте обкръжен от врагове! Само ние можем да ви опазим. Трябва да ни позволите, сир.

- Извикайте Фрей да ги разгроми! - Императорът, помисли си Снибрил с ужас. Само добре гледаните хора могат да са толкоз нахални.

- Скоро, скоро ще го извикаме, точно както направихме и в Джеопард. - Трети моулски глас. - Междувременно, моите войски се бият храбро на ваша страна! Може би ще се наложи да извикаме и Фрей, като му дойде времето.

- Обкръжен съм от врагове! - изциври императорът.

- Да, да - обади се моулски глас. Все едно приказваше на бебе.

- И всеки трябва да прави онова, което аз му кажа!

- Да, да. - Моулски глас. - В границите на разумното.

- Нали знаете какво се прави с враговете? - обади се императорът. -

Изпращат ги на някое забутано и много гадно място!

Че нашето село не беше чак толкоз гадно, помисли си Снибрил. Писмир разправяше, че било пропито с домашен уют. Пък аз си мислех, че императорът е храбър и благороден!

- Вече огладнях. Свършихте ли да опитвате храната ми?

- Не съвсем, сир.

- Ама то почти нищичко не е останало!

- Отровата може да се крие дори и в последната хапка, сир - обади се моулски глас и на Снибрил му просветна, че онзи говори с пълна уста.

- Да. Да, разбира се, вие сте прави - несигурно рече императорът. - Никога не съм имал доверие на ония готвачи. Твърде много неща им липсват. Ама... хайде поне една коричка, а?

- О, защо не, разбира се, сир. Мисля, че и на ей този сос можем да се доверим донякъде...

- И сме били толкова път, за да защитим този?! - ужаси се Снибрил.

А после си помисли: А какво би казал Бейн? Ето какво би казал: какъвто ще да е, но той е нашият император. Трябва нещо да се направи.

Добре, ами Писмир какво би казал? Би казал: слушай и наблюдавай, а после предприеми действия, които да не са прибързани и да се основават на получената информация. Е, това не е кой знае каква помощ.

Брокандо би казал... не, би изкрещял: Атакаааа!!!

Глърк нямаше и да изкрещи.

Ох, стига вече. Само се надявам Брашмян още да е там отвън.

Бейн надникна иззад един ъгъл и махна на останалите.

- И гледайте да не приличате много на конспиратори - посъветва ги Писмир. - Ако си се разхождаме, все едно по право ни се полага, стражите изобщо няма и да ни забележат.

- Писна ми да се спотайвам - изхленчи един много дребничък уайт най-отзад. - Така ли трябва да се държи един крал?!

Бейн захвърли наметалото си.

- Според мен тези стражи го приеха много добре, като се има предвид, че...

- Като се има предвид какво? - обади се Глърк.

- Че изядоха по някой и друг тупаник. Те определено искаха да ги овържем, според мен. Не им харесваше онова, което се налагаше да вършат.

- Да, ама го вършеха - обади се Брокандо. - Подчиняваха се на заповед. Ама че глупаво. Че ако ние, дефтмените, през цялото време се подчинявахме на заповеди, докъде щяхме да стигнем?

- Сигурно щяхте да владеее Килима - обади се Писмир.

- Ха! - смая се Брокандо. - Да, ама проблемът с подчиняването на заповеди е, че по някое време ти става навик. Пък и всичко зависи от това кой ти ги дава.

Стигнаха до нова порта. Там също имаше двама стражи. Глърк стисна тоягата си.

- Не - пресече го Бейн. - Нека аз.

Пристъпи напред.

- Хей, вие - миррррно! За пооооочест! Чудесно, чудесно. Хайде, наште.

Единият войник май нещо се усъмни.

- Имаме заповед да не пускаме вътре когото и да е! - осмели се да каже той.

- Ние не сме кои да е - сръза го Бейн. - И това е заповед!

Стражникът застана мирно.

- Дасър! Тъйвярносьр!

- Не ми приказвай, мене тук ме няма - рече Бейн.

Стражът тъкмо понечи да му каже нещо, и кимна безмълвно.

- Добро момче. Хайде!

Минавайки, Ухльо Бухлоу потупа войника по рамото.

- Разбира се, като казваме "тук ме няма", го употребяваме само в преносен сми...

Писмир го сграбчи за яката.

- Мърдай!

В стаята имаше четирима моули, оцъклили се в почуда срещу Снибрил. Имаше и един младеж, горе-долу на неговите години, който, странно, реагира по-бързо от моулите. До момента, в който проговори, почудата вече му беше минала и го бе прихванал гневът. Императорът вдигна пухкава длан, цяла в пръстени.

- Тоя не е готвач! - зави той. - Всичко си има! Какво търси тука?

Снибрил пусна копието си и го сграбчи за ръката.

- Идваш с мен - нареди той, и добави, - сир.

Размаха меч към моулите.

- Четирима на един сме. Това значи, че има четири пъти по-голяма вероятност аз да посека някой от вас, пък казва ли ви някой кой ще бъде?

Моулите не бяха и шавнали. После единият се усмихна. Императорът се бореше с желязната хватка на Снибрил.

- Много мъдро, сир - рече моулът, който се бе усмихнал.

- Тук съм, за да те спася! - обърна се Снибрил към императора. - Това са моули! Те ще унищожат Империята!

- Империята си е наред и е в пълна безопасност - самодоволно заяви императорът.

Снибрил се смая.

- Ами Фрей?

- Джорнарилийш и неговите хора могат да командват Фрей! Фрей напада само моите врагове. Не е ли така?

- Точно така е, сир - обади се онзи, когото бяха нарекли Джорнарилийш. Беше висок, едър моул.

Тоя не е като Гормалийш - помисли си Снибрил. - Изглежда умен.

- Той връхлита навсякъде! - изкрещя Снибрил.

- Това доказва, че имам много врагове - сериозно заяви императорът.

Моулите пристъпваха все по-напред, и изведнъж дефтенският начин за оценка на препятствията взе да му се струва далеч по-непривлекателен.

- Пусни меча и остави императора на мира - обади се Джорнарилийш. -

Инак ще повикам Фрей!

- Кога, сега ли? - рече Снибрил.

- Да!

- Ами хайде де!

- Не! - изциври императорът.

Мисълта на Снибрил бе свършено ясна.

- Не можете - усмихна се той. - Те не могат, сир. Само заплашват. Те не го могат. Те не са поразлични от мен!

Едва сега успя да се огледа и забеляза в единия от ъглите дупка с полепнала по ръба й козина.

- Дошли сте от Подкилимие - рече той. - Хитро измислено. Думийците се подчиняват на заповеди, значи на вас ви е оставало само да попаднете в центъра, там, където те се издават. Трябвало е само да уплашите тоя... тоя идиот!

Императорът почервения от гняв.

- Ще наредя да те екзе...

- Ох, я млък! - сръза го Снибрил.

Моулите извадиха мечове и се нахвърлиха върху му. Но четири на един си е неизгодно съотношение: означава, че всеки от четиримата чака някой от останалите да удари пръв единия.

Нямаше ни удари, ни атаки, ни отбивания - това го има, когато хората се бият с мечове за кеф и разнообразие. Когато се бият наистина, то все едно гледаш две вятърни мелници с наточени крила. Идеята е да съсечеш другия, и то много зле, а не да правиш прекрасно впечатление.

Снибрил заотстъпва към вратата, като отбиваше ударите, доколкото можеше. Един моул изкрещя нещо на своя си език и на ръба на дупката цъфнаха още две глави.

Снибрил ритна вратата.

- Брашняне! Отваряй!

Вратата се отвори изведнъж. Стаята отзад бе празна. Снибрил набута вътре императора.

А моулите направиха грешката да тръгнат да ги преследват. Готвачите бяха се скрили зад вратите. Пристъпиха - или по-скоро скокнаха - навън.

Брашнян цапна един моул по главата с черпака.

- Ние сме седем, а те са само четирима - каза той. - Не е честно.

Трима от нас няма кого да удрят! Хванете ги, момчета!

- От дупката на пода идват още! - изрева Снибрил, все още вкопчен в императора.

- Добре!

- Ама какво става? Защо е всичко това? - Императорът вече не изглеждаше ядосан. Изглеждаше уплашен и доста по-млад. На Снибрил почти му дожаля за него.

Готвачите бяха разочаровани. Повечето моули се втурнаха назад към покоите на императора и взеха да се мятат един по един в дупката, като се блъскаха един в друг на върха в отчаян опит да избягат.

Кухненската армия на Брашнян избута една тежка маса през стаята,

прекатури я и запречи с нея дупката.

Брашният избърса ръце в престилката си.

- Ей ти на - рече той. - Готово. Свърши.

- Боя се, че тъкмо се започва - обади се Снибрил. - В момента под нас може и да има хиляди от тях...

- Всички трябва да правят онова, което аз кажа! - разкрещя се императорът. - Аз командвам тук!

Сержантите се извърнаха и го погледнаха.

- Трябва да защитаваме императора - рече един.

- Можем да го бутнем в дупката при неговите приятелчета - рече Брашният. - Те да си го защитават.

Мъничките свински очички на императора засноваха между Брашният, масата и Снибрил.

После той извика:

- Стража!

Вратите на коридора се отвориха с трясък и в стаята пристъпиха двама въоръжени мъже.

- Хвърлете ги в тъмница! - ревно императорът.

- Така ли? - рече Бейн. - Ама защо?

За един час нещата могат много да се променят.

Вкараха войската вътре. За да се избегнат многото обяснения, направиха го със заповед, подписана от императора.

Тя беше подписана от него по собствена добра воля, след като Глърк търпеливо му обясни, че ако не я подпише по собствена добра воля, ще си докара беля на главата.

После се състоя военен съвет.

- Винаги съм знаел, че така ще стане - рече Бейн. - Едно време императорът е бил избран. После Таргон направи титлата наследствена, та тъпоумното му синче да я поеме от него. И никой не се осмели да протестира! Че то е също толкова лошо, като да имаш крал!

- Ей, мери си думите! - кипна Брокандо.

- Извинявай. Прав си. Дефтмените поне открай време си имате крал - свикнали сте си. И вас поне ви бива за крале.

- Без караници - намеси се Снибрил. - По-добре да се замислим какво ли правят в момента моулите.

- Правят, каквото винаги си правят - рече Бейн. - Чакат Фрей, та да нападнат, докато всички са в паника. Ама тука нещо са станали нетърпеливи.

- Можем пък да имаме късмет - обади се Ухльо Бухлоу. - Разбира се, под "късмет" аз имам предвид...

- Неизбежно е! - рече Писмир отчаяно и размаха една карта под носа му.

- Виж, селото, Джеопард и Уеър са разположени горе-долу по права линия!

- Това значи ли нещо? - сепна се Снибрил.

- Не значи нищо добро. - мрачно кимна Писмир, - къде е императорът?

- Глърк и готвачите го заключиха в кухнята - махна с ръка Бейн. - Тъй е най-добре. Не може хем да яде, хем да крещи. - Той погледна късчето хартия пред себе си.

- Като вземем под внимание всички бойци, с които разполагаме, пак сме по-малко от петнайсет хиляди - продължи той.

- Още по-малко сме даже - обади се Писмир. - Не можем да зарежем жените, децата и старците в града, Я си спомни Трегон Марус! Сградите ще

рухнат. Трябва да ги заведем на безопасно място и да ги охраняваме.

- Не. Въръжете жените - обади се Брокандо.

- Я не ставай глупак! - сръза го Бейн. - Жените не могат да се бият.

- Дефтменките могат! - не отстъпваше Брокандо.

- О, нима? И с кого?

- Брокандо има право - обади се Писмир. - Мойта баба беше същинска фурия. Истински боец. Сигурно щеше да мине през моулите като горещ нож през масло!

- Абсолютно го забранявам! - твърдо заяви Бейн. - Жени да се бият? Че това война ли е? Това е просто вулгарна махленска патаклама! Не. Сериозно го казвам. Искam това напълно да се разбере, Ваше Величество. Да ги заведем на безопасно място - да, но повече никакви такива измишльотини! Освен това, те представя си нямат от военна тактика.

- Чудесно - обади се Брокандо. - Прекрасно. Жените няма да се бият. - Снибрил забеляза, че нещо се подсмива под мустак.

- Освен това - продължи Бейн, - така и така оръжието не стига.

- В двореца има цяла оръжейна! - обади се Ухльо Бухлоу.

- Отключихме я, само че вътре не намерихме нищо, освен дупка на пода - отбеляза Бейн. - Моулите всичко са отмъкнали.

- Е, ами тогава... - подхвана Брокандо.

- Сега ще предложиш да нападнем моулите и да си вземем от тях оръжието, нали? - сръза го студено Бейн.

- Ами...

- Недей - прекъсна го Бейн и удари шумно по масата. - Те са навън. Те са и долу. Знам. Просто чакат. След като Фрей връхлети, ще нападнат и те. Точно така ще стане. Така правят, щом не могат да завземат отвътре.

Снибрил изслуша всичко това внимателно. Когато най-накрая се обади, чувстваше, че все едно чете думите по книга. Точно това трябваше да каже сега.

- Аз мога да помогна. - Всички обърнаха очи към него.

- Аз усещам приближаването на Фрей. Не толкова добре, колкото моулите, но по-добре от повечето животни.

- Вярно е - обади се сержант Кареус. - Виждал съм го.

- Е, това все ще ни е от помощ - съгласи се Бейн.

- Не, не ме разбрахте - подскочи Снибрил. - Какво правят моулите, преди да връхлети Фрей?

- Че откъде да знам - вдигна рамене Бейн. - Залягат и закриват очи с ръце, ако са достатъчно разумни. И после веднага нападат.

Май се позамисли.

- Когато очакват, че ще намерят врага си вече разгромен... - довърши той.

Снибрил кимна.

Писмир се обади:

- Знаеш ли, може и да свърши работа. Който занапред си знае, той е два пъти въръжен.

Настъпи тишина. А после Брокандо се обади:

- Два пъти въръжен? Това да не значи, че ще си носим двойно повече мечове?

Те победиха.

С това горе-долу се изчерпва написаното по-късно в книгите по история, след като над развалините бе издигнат Новият Уеър. Много повече внимание се отдели на избирането на Бейн за президент - тъй като хората го смятаха за честен, храбър и без капка въображение. Думийците нямаха вяра на въображението - според тях то правеше хората неблагонадеждни.

Хората, които са писали историческите книги обаче, не са били там. Не са знаели кое как е станало.

Нито пък са им били известни всички други пътища, по които е можело да се тръгне.

На първо място стоеше въпросът за оръжията. С него се зае Брашмян. Копията например. Връзваш един кухненски нож на пръчка - и готово, досущ като истинско! Особено пък ако те намуши. А като набиеш шепа пирони по една космена цепеница, ставаше боздуган, който хич не придиряше - всекиго можеше да цапнеш с него. Сержантите строиха де що имаше здрав-прав мъж или момче и проведоха пред тях кратко показно.

Глърк отдели доста време да им помага. Брашмян се изказа, че Глърк си бил роден сержант, каквото и да означаваше това.

На Брокандо повериха задачата да пази жените и децата. Според Снибрил той нещо много се усмихваше, като се съгласи. А Бейн беше навсякъде и раздаваше ли, раздаваше заповеди. Кроеше ли, кроеше планове. Надзираваше специалните строителни работи, спешно провеждани извън стените.

Писмир и Ухльо Бухлоу играеха на една игра. Тя се състоеше в местене на мънички фигурки на войници по дъска на черни и бели квадратчета. Писмир твърдеше, че играел, защото тази игра съсредоточавала мисълта, а освен това и защото Ухльо залагал много на едро и не бил от най-добрите.

Снибрил се моташе като муха без глава. Най-накрая намери Бейн, облегнал се на бойниците на една от главните порти - взираше се напрегнато в отсрещния космалак. Тук постоянно пазеха стражи с ловджийски рогове - да предупредят града, ако някой нападне.

- Нищо не виждам - заприказва Снибрил. - Изпратихме патрули. И те нищо не са открили.

- Не търся моули - осведоми го Бейн.

- Ами какво търсиш тогава?

- Хммм? А, нищо, никого...

- Една дама в бяло - усмихна се Снибрил. - И аз я видях.

- Тя трябва да гледа, за да накара нещата да се случват... - Бейн явно се постегна. - Нищо не ми харесва тая работа. Много е тихо.

- По-добре е от "много шумно"...

- Как ти е главата?

- Нищо й няма.

- Сигурен ли си?

- Много си ми е добре!

- О...

Бейн хвърли поглед към специалните укрепления. Всеки, който можеше да се включи, се бе включил в работата по тях - бе копал окопи в прахта и бе я трупал в нисък вал отпред. Като погледнеш откъм космите, нищо не се виждаше.

- Едно време и Уеър е представлявал само това - рече той. - Само една канавка и една стена, и навсякъде край него е гъмжало от врагове...

- Глърк мисли, че всички моули до един са си отишли. Трябва да са ни чули. Ама те всъщност защо само ни нападат?

- Всеки все нещо трябва да върши. - Бейн все още беше кисел.

- Виж - заговори Снибрил. - Всички са готови! Бездруго по-готови не могат и да бъдат. Завардили сме всички дупки! Ами какво ще стане по-нататък? Ти хвърли императора в затвора, ами по-нататък?

- Мислиш ли, че ще има по-нататък?

- Винаги има по-нататък - рече Снибрил. - Глърк ми каза, че ти го е казала Кулейна. Работата е в това да получиш онова "по-нататък", което искаш.

Той се почеса по главата. Нещо го засърбя зад ухото.

- Ама то това доколко можем да поддържаме готовност си има граница! - забеляза Бейн.

Снибрил пак се почеса по ухото.

- Бейн!!!

- Ако изобщо сме готови. Като ми го каза онова, си помислих, че уайтите могат и да ни помогнат, ама те просто офейкаха...

- Бейн!!!

Снибрил усещаше как някой сякаш се опитва да му завре ушите вътре в главата, и то чак по средата.

- Фрей? - вдигна вежди Бейн.

Снибрил кимна - дори и от това го заболя.

- Колко време имаме?

Снибрил протегна ръка, разперил пръсти. Бейн изтича при най-близкия страж, надигна рога и го наду. От рога изригна прах.

То си е смешно: когато съществува даден сигнал "тревога" - и хората открай време си знаят, че такъв съществува, и въпросната "тревога" прозвучи за пръв път... хората изобщо не реагират както трябва. Мотаят се като изтървани и си приказват ей-такива неща: "Някой си прави бъзик с тревогата май" и "Кой е тоя, дето свири тревога, бе? Че с това майтап бива ли!"

Та точно това стана и сега. Бейн погледна надолу към улиците, препълнени с объркани хора, и изохка.

- Почва се! - изкрещя той. - Ей-сега!!!

Един думиец колебливо вдигна ръка.

- И тая тревога ли е учебна? - попита той. - Тия дни имаше много учебни тревоги.

- Не!

- О, така ли. Ами добре.

Миг по-късно във въздуха екнаха заповеди. Снибрил залитна и падна на колене. Уеър бързо опустяваше.

- ...трети отряд! На централния площад! По-далече от сградите!

- ...бинтовете, бинтовете, у кого са бинтовете?

- ...помнете, могат да нахлуят изотдолу!

На Снибрил му се искаше единствено да се завре в някоя дупка и да я запуши след себе си. Усещаше главата си като сплескана.

- Добре, стройте поуните в редица!

Е, все пак можеше да върви. Със залитане, без никой да му обръща внимание, той почти се изтърколи надолу по стълбата и взе да си проправя пипнешком път към коневръза, където бе завързал Роланд. Изкатери се върху гърба на коня и се вля в потока от хора, напускащи Уеър.

И точно тогава животните усетиха Фрей. Поуните, вече отвъд портата, затръбиха. Конете се разцвилиха, а някои търтиха към космалака край градските стени. Между краката на хората се стрелкаха кучета и котки.

Искат да се махнат оттук - унило си помисли Снибрил.

Къщите затрепериha - много леко.

После - все още беззвучно - надвесилите се над града косми взеха да се превиват.

А после се разнесе и скърцането - дълго и протяжно, все едно грамадна тежест притискаше хиляди косми.

- Точно над главата ми е! - помисли си Снибрил.

Хората, които напускаха Уеър, вече хич нямаха нужда от увещания. Космите над града все повече и повече се накланяха един към друг, пъшкаха и скърцаха, а тежестта ги притискаше...

Никога нищо не сме успели да свършим навреме...

Роланд прелетя през портата в галоп.

Зидовете рухнаха. Земята шаваше като кожата на някакво животно. Къщите се срутвaха. Уеър самичък се рушеше.

Ушите на Снибрил изпрацяха и главата го отпусна. Едва не заплака.

Обърна поглед към града отзад. Килимът се бе вдлъбнал под Фрей, зидовете продължаваха да падат, ала почти всички се бяха измъкнали навреме. Двойка войници се изтърколи през портала, тъкмо преди той да се строполи.

Точно над нас е - помисли си Снибрил. - Все едно някой иска да ни убие. Ала Писмир смята, че Фрей е просто някаква непонятна природна сила. Това дали е по-добре? Хиляди от нас - убити от нещо, което дори и не подозира, че ни има?

Край града все още се виждаха неколцина души. Поуните нищо не можеше да ги скрие. Взря се в космите край Уеър. И оттам изригнаха моули. Имаше време колкото да обърне Роланд и да препусне обратно към града. Конят прескочи една канавка и от нея щръкна главата на Бейн.

- Те са хиляди!

- Чакай ги да дойдат по-близо - рече Бейн.

Моулите и снарговете продължаваха да извират от гората.

Снибрил погледна в канавката. Повечето защитници тук бяха думийски стрелци - лежаха си спокойно и гледаха как приижда черната стена.

- Още ли не са достатъчно близко?

- Още не... Сержант Кареус, дайте сигнал за готовност.

- Тъйвярносьр!

Снибрил вече успяваше да различи отделни моули.

Бейн се почеса по брадичката.

- Още не. Още не. Първият удар е най-важният.

Върху праховата могила зад тях нещо проблесна.

Снибрил и Бейн се обърнаха и мярнаха бял силует, съсредоточено вперил взор в прииждащите орди. После той се стопи.

- Сержант Кареус? - тихо повика Бейн.

- Сър?

- Сега! - Сержант Кареус изпъчи рамене и се усмихна под мустак.

- Тъйвярносьр! Първи отряд... чакайте, чакайте... пъъъърви'тряд!

Огън, бий! Първи'тряд - назад! Втори'тряд - напред! Втооооори'тряд! Огън, бий! Първи'тряд - зареееееди! Първи'тряд - напред! Пъъъърви'тряд! Огън, бий!

Малцина са видели как боравят с лъковете си думийските стрелци - поточно мнозина са ги видели, но тъй като стрелите са били прицелени право в тях, не са имали кой знае каква възможност да си водят подробни записки. Техниката им беше проста - внимаваха само стрелите да летят право към враговете. Не се налагаше стрелците да са добри. Просто трябваше да са бързи. Все едно гледаш машина в действие.

Нападателите нададоха вой. И това беше думийски урок - "удряй предната линия на връхлитащия нападател". В този случай на врага му се налагаше да губи доста време в опити да не се стъпче самичък. Стрелците се втурнаха по канавката и в двете посоки и оставиха само един малък отряд да държи фронта.

Снибрил тръгна с тях.

Стрелци с лъкове имаше по целия кръг, който канавката описваше около града. Само на едно място моулите бяха успели да се доберат до окопа и там вървяха две битки едновременно - Дефтмените се биеха с моулите, а пък други дефтмени се биеха с първите дефтмени, за да се докопат и те до битката с моулите.

Дефтмените си имаха собствена техника за бой с три пъти по-висок от тях противник - те се изкатерваха по него, и като му стигнеха горе-долу до плешките, с едната ръка се крепяха, а пък с другата се биеха. Кое то значи, че половината моули улучваха с мечовете собствените си глави.

Последваха още две атаки, преди на моулите да им просветне, че работата отива на зле.

Те се скупчиха край космите - и все още бяха твърде, твърде много.

- Можем цял ден така да си откарваме - обади се Брокандо.

- Не, не можем - възрази Бейн.

- Още не сме дали жертви!

- Да, ама защо не отидеш ти да помолиш моулите да ни върнат стрелите?

- О...

- Имаме колкото за още една атака, и толкоз. Пък ако опре до ръкопашен бой, те разполагат с повече ръце от нас.

- А ние пък нали щяхме да носим двойно повече мечове! Ти нали тъй рече!

- Това е просто поговорка. Те ни превъзхождат и по брой, и по оръжие...

- Много хубаво - кимна Брокандо. - Ние обичаме предизвикателствата!

- Ей ги, идат пак - обади се Снибрил. - Я задръжте - малко са. Вижете ги.

Половин дузина снаргове тичаха в тръс пред моулските редици. Спряха по средата между моулската армия и руините на столицата.

- Искат да преговаряме - установи Бейн.

- Можем ли да им имаме доверие? - усъмни се Глърк.

- Не.

- Добре. Много мразя да имам доверие на такива като тях.

- Ала трябва да преговаряте - настоя Писмир. - Винаги си струва да се преговаря.

Най-накрая отидоха при моулите. Снибрил позна водача им - сега беше с корона от солни кристали на главата и ги гледаше с властен поглед. Ала на Бейн му бе по-интересен Гормалийш - и той беше в тайфата.

- Е? - рече Бейн. - Какво имате да ни кажете?

- Името ми е Джорнарилийш - представи се моулът с короната. - Предлагам ви мир. Вие не можете да победите. Шансът е на наша страна.

- Разполагаме с много оръжие и с достатъчно мъже да го използвам! - възрази му Бейн.

- И с много храна?

Бейн го пропусна покрай ушите си.

- И що за мир ни предлагате?

- Хвърлете оръжието - настоя Джорнарилийш. - Само тогава ще продължим.

- Аз ли пръв да го хвърля? - рече Бейн, сякаш наистина се бе замислил над въпроса.

- Да. Нямах избор. - Погледът на Джорнарилийш скачаше от лице на лице.

- Нито един от вас няма избор. Приемете моите условия - инак ще умрете! Вие шестимата ще умрете още тук, а и останалите скоро ще ви последват.

- Не го слушайте! - кипна Снибрил. - Ами Джеопард? Ами Земята на Високата Портата?

- Да си хвърля меча, значи - провлачи Бейн. - Абе като си помисли човек, това е много привлекателна идея, а?

Извади меча си и го вдигна.

- Гормалийш?

Ръката на Бейн се превърна в размазано петно - толкоз бързо замахна. Мечът разсече въздуха като нож и се вряза в гърлото на моула. Гормалийш се строполи безмълвно, оцъклил в ужас очи.

- Видяхте ли - рече Бейн. - Ние в Уеър така си хвърляме мечовете. Бях го предупредил, ама той като не ме слушаше...

Обърна коня си и препусна обратно към града. Останалите се втурнаха след него. И мускул не бе трепнал по лицето на Джорнарилийш.

- Много недумийско от твоя страна - рече Писмир. - Направо ме изненада.

- Не, изненаданият беше Гормалийш. Ти просто се шашна - рече Бейн. - Беше тръгнал да си вади меча, не го ли видя?

- Готвят се за нова атака - обади се Глърк.

- Направо съм изне... шашнат, че не са се опитали още да си прокопаят път нагоре от Подкилимието.

- А, някои се опитаха - доволно се ухили Глърк. - Точно под отряда на Брашния го изкопаха. На бас, че няма да се пробват пак.

Бейн се вгледа в тревожните лица на защитниците.

- Значи, ще е при следващата им атака. Ще ги накараме да я запомнят! Гответе поуните! Ще използваме всичко, с което разполагаме!

- Всичко? - обади се Брокандо. - Бива! - Той сръчка понито си и препусна в тръс покрай канавката. Зачакаха.

- Как сме с провизиите? - попита след малко Снибрил.

- Имаме колкото за четири-пет яденета на човек - разсеяно отвърна Бейн.

- Не е много...

- Може да излезе и предостатъчно.

Изчакаха още малко.

- Чакането му е най-гадното - обади се Писмир.

- Не, не е - възрази Ухльо Бухлоу, на когото изобщо не бяха посмели да доверят меч. - Предполагам, че най-гадното е от тебе да стърчи забита дълга остра сабя. А чакането е просто досадно. Като казвам досадно, аз всъщност искам да кажа...

- Ей ги, идват. - Глърк сграбчи копието си.

- Размърдали са се - установи Бейн. - Трупат се на едно място. На някой да му се намира излишен меч?

И най-накрая идва боят. Атаки, контраатаки. Навсякъде стрели и копия. После историците чертаят карти и рисуват по тях шарени продълговати петънца и големи-големи стрелки, които сочат, че ей-тук Дефтмените са сгасили изневиделица цяла глутница моули, а пък тук поуните са стъпкали няколко снарга, ей-там пък Извънредният отряд на Брашния попаднал в капан и бил спасен единствено от решителния набег на група мунрунги. А тук-там има и

кръстчета - тук Бейн е заклал моулски вожд, там пък Ухльо Бухльо без да иска утрепал един снарг.

Картите обаче не могат да покажат нито страха, нито суматохата, нито вълнението. После е по-добре. Защото има ли после, значи си оживял. Докато не свърши, през половината от времето никой не е наясно какво става. Понякога даже не е ясно и кой е победил, докато не мине преброяването.

Снибрил си проправяше път през мелето с лакти и ритници.

Моулите като че бяха навсякъде. Един даже му посече рамото, а той забеляза чак по-късно.

После изведнъж се озова на едно по-разчистено място, а навсякъде около него - моули, издигнали мечове...

- Чакайте!

Бе Джорнарилийш, вождът на моулите. Вдигна лапа.

- Не сега. Погрижете се да не ни безпокоят - Той изгледа Снибрил. - И ти беше там с онези другите. И се опита да спасиш онзи малък шишко - императора. Любопитен съм - защо продължавате да се биете? Градът ви е съсипан. Невъзможно е да победите.

- Щом още се бием, и Уеър не е съсипан!

- Нима? Ама как така?!

- Защото... защото ако Уеър съществува някъде, той съществува вътре в нас!

- Ами тогава ще се наложи да проверим дали наистина е там - проточи Джорнарилийш многозначително.

Зад него се разнесе тръбене и групичката се пръсна пред един поун, който изтрополи в панически бяг през бойното поле. Снибрил се метна по очи. Когато погледна нагоре, моулите бяха подновили боя.

А защитниците губеха. Усещаше се във въздуха. На мястото на всеки паднал моул изникваха по двама.

Спусна се по един хълм и откри Бейн, който се биеше с двама врагове наведнъж. Щом Снибрил тупна на земята, тупна и един моул. Удар отзад просна и другия.

- Губим - рече Снибрил. - Чудо трябва да стане...

- С чудеса битки не се печелят - отвърна му Бейн.

Половин дузина моули изникнаха иззад една полусрутена сграда.

- Численото превъзходство и по-добрата тактика...

Зад тях извири рог. Моулите се извърнаха.

Оттам прииждаше още една армия. Не беше много голяма, но затова пък напредваше страшно решително. Водеше я Брокандо. Дочуха неговия вик сред врявата:

- Госпожо! За другия край го хванете, за другия! Ей, ей, дами, не се блъскайте така напред всичките! Ей, мадам, внимавайте с това копие, да не вземе да стане някоя беля...

- Ама не е ли това острието, младежо? - обади се възрастната госпожа, която би било редно изобщо да не припарва до бойно поле.

- Не, госпожо, тъпият край е това! Острието е ей-онуй от другата страна, с него се мушка!

- Тогава се дръпни, младежо, та да го употребя!

Моулите се блещеха в почуда. Снибрил цапна двама по главите, преди останалите да успеят да реагират - а после стана вече твърде късно.

Жените не бяха най-сръчните бойци, които Бейн бе виждал, но Брокандо ги бе обучавал тайно през последните два-три дни. И Брашнян му бе помогнал. Пък и много се вживяваха. Освен това, липсата на истинска бойна подготовка

се оказа дори от помощ. Думийските войници си научаваха упражненията с мечи и после едно си знаеха - тик-так, тик-так - и бяха крайно неподатливи на онези нововъведения, които човек може да измисли в процеса на боя - като например да пернеш врага по свивките на коленете с дръжката на копието и падне ли, да го намушкаш. Жените се биеха по-гадно.

И това не беше всичко. Кръгът на защитниците бе изтласкван все по-назад и по-назад, докато не спря досами руините на града.

И... войските им бяха разбити. Те паднаха храбро. Загубиха. Уеър никога не бе съграден отново. И никаква нова Република не възникна. Оцелелите избягаха при останките на своите домове и това бе краят на историята на цивилизацията. Завинаги.

Вдън космалаците безшумно се плъзгаше Кулейна, туноргът. Минаваше през бъдеще след бъдеще и всичките до едно си приличаха.

Поражение. Краят на Империята. Краят на хората без въображение, които си мислеха, че има и по-добър начин на действие от войната. Смъртта на Бейн. Смъртта на Снибрил. Всички мъртви до един. За нищо.

Сега тя се плъзгаше, без да тича, все по-бързо през цялото онова бъдеще, което би могло да се случи. Те струяха покрай нея - всички бъдещета, които никога не бяха записани, онези бъдещета, в които хората губеха, световите се рушаха, и последните, най-невероятните възможности не стигаха... Всички те трябваше да се случат някъде.

Но не и тук, рече тя. И тогава дойде онова - единственото. Тя се смая. Нормално бъдещетата се появяваха на снопи, по хиляди, с едва забележими мънички разлики помежду си. Но това бе сам-самичко. То едва мъждукаше. Нямаше право да съществува. Това бе шансът едно на милион защитниците да победят.

Тя сякаш бе омагьосана. Странни хора си бяха думийците. Мислеха си, че са праволинейни като ръба на маса и практични като мотики, и все пак, в този тъй голям свят, пълен с хаос и мрак, и с неща, които не проумяваха никак, те действаха така, сякаш наистина вярваха в мъничките си открития като "закон" и "справедливост". И им липсваше достатъчно въображение да се предадат.

Странно беше дори това, че въобще имат някакъв шанс за бъдеще.

Кулейна се усмихна.

И продължи - да види какво е то... Погледнеш ли нещо, ти го променяш.

Моулите се дръпнаха отново назад, но само за да се прегрупират. В края на краищата, думийците нямаше къде да им избягат. И Снибрил си помисли, че Джорнарилийш е от онези, дето им е приятно да си представят как някой ги чака и се чуди как ли ще свърши всичко това.

Намери Глърк и Бейн - бяха се подпрели на една порутена стена, капнали от умора. С тях имаше и три думийки - едната превързваше раната на ръката на Глърк с ивици от нещо, което нявга е било хубава рокля.

- Е... - рече той. - Поне ще разказват, че сме паднали в битка - уууух!

- Не мърдай, става ли? - прекъсна го думийката.

Бейн се обади:

- Не мисля, че моулите много се интересуват от история. Никакви книги няма да има вече. И никаква история. И никакви книги по история.

- Това май ми изглежда най-лошото - отбеляза Снибрил.

- Извинете ме - обади се една от жените. - Ъ... Аз съм лейди Серилин Вортекс. Вдовица на покойния майор Вортекс.

- Помня го. Много доблестен войник - кимна Бейн.

- Искам да кажа само, че не е най-лошото това, че вече няма да има книги по история, младежо. Умирането май е най-лошото - обясни лейди Вортекс. - Историята сама ще се погрижи за себе си.

- Уверявам ви, че сме ви много... хм... благодарни за помощта - измънка Бейн, явно притеснен.

- Не сме ви помагали! Взехме участие! - сръза го лейди Вортекс.

Навсякъде из руините на Уеър бяха насядали хора на групички - или пък се грижеха за ранените. Два пауна бяха убити. Те поне лесно се брояха. Снибрил от дълго време не беше виждал ни Брокандо, ни Писмир.

Врагът се раздвижи.

Снибрил въздъхна и се изправи.

- Пак се почна...

- История, а? - Глърк хвана копието си. - Последен славен напън.

Лейди Вортекс грабна един меч. Така се беше ядосала, че чак искри хвърчаха.

- За последен ще видим! - каза го с такъв тон, че Снибрил си помисли че онзи моул, дето би посмял да я нападне, щеше да има твърде лош късмет.

Тя се обърна към Бейн.

- А като се измъкнем от тая каша, младежо - озъби му се тя, - ще трябва сериозно да си поприказваме! Щом ще се бием, и за нас трябва да има някакво бъдеще...

Моулите се хвърлиха в атака.

Ала тя нещо не беше кой знае колко въодушевена. Онези отпред си напиреха, но онези отзад постепенно забавяха крачка. Крещяха си нещо и се оглеждаха през рамо към космалака. След няколко секунди взеха да се шурат насам-натам, като да бяха откачили.

Защитниците се опулиха.

- Ама те защо спряха? - обади се Глърк.

Снибрил се взря в сенките между космите.

- Там... има нещо...

- Още моули ли?

- Не виждам ясно... бият се... задръжте... - Той премига. - Уайти!

Хиляди и хиляди уайти! Нападат моулите!

Бейн огледа защитниците.

- Тогава и ние имаме само един избор - рече той. - Атака!

Приклясани между двете армии, моулите нямаха вече шанс милион към едно. А уайтите се биеха като луди... нещо по-лошо, биеха се като разумни, с най-доброто оръжие, което можеха да направят, кълцаха ли, кълцаха... Като хирурзи - рече по-късно Писмир. Или като хора, открили, че най-хубавото бъдеще е онова, което сам си създадеш.

По-късно откриха, че уайтът Атан е загинал в битката. Но поне не го е знаел предварително. А уайтите говорят помежду си по странен начин, из целия Килим, надлъж и шир - неговите нови идеи бяха прескочили като искри от уайт на уайт: не си длъжен да приемаш онова, което ще ти се случи, ти можеш да го промениш!

Никога преди не им беше хрумвало.

* * *

А после всичко свърши.

Никой никъде не откри императора. Пък и никой не го потърси особено усърдно. Никой нищо не бе казал, но някак от само себе си всички приеха, че

сега Бейн отговаря за всичко.

Не всичко приключва с боя - помисли си Снибрил. - Напротив, с края на битките започват проблемите, без значение дали си победил или загубил. Има хиляди хора, дето храната им стига само за един ден, а къщи въобще нямат, наоколо все още сноват моули - макар че според мен известно време ще ни избягват. А пък Империята е на парченца. Пък и със Земята на Високата Порта тепърва ще се оправяме.

Поне въпросът с храната се уреди лесно. Навсякъде беше пълно с трупове на снаргове. А Глърк каза, че хич не било разумно да ги оставяме ей-тъй да си изгният залудо.

Бейн прекара цял ден, седнал върху развалините на двореца - слушаше какво говорят минаващите край него тълпи и сегиз-тогиз даваше по някоя заповед. Изпратиха в Джеопард отряд да докара останалите мунрунгски каруци.

Някой предложи да празнуват.

- Някой ден, отвърна Бейн.

А после доведоха Джорнарилийш. Беше лошо ранен с копие, ала отрядът на Глърк по снаргосъбирането го бе намерил жив. Опитаха се да го тръшнат пред Бейн, но тъй като той и без това едва се държеше на крака, нямаше кой знае какъв смисъл.

- Трябва да има процес - рече Писмир. - Според древния обичай...

- И после да го утрепем - допълни Глърк.

- Нямаме време - прекъсна ги Бейн. - Джорнарилийш?

Въпреки раните си, моулът вдигна гордо глава.

- Ще ви покажа как умира един моул!

- А, това вече сме го виждали - спокойно отбеляза Бейн. - Онова, което искам да знам, е... защо? Защо ни нападнахте?

- Ние служим на Фрей! Фрей мрази живота на Килима!

- Най-обикновено природно явление - измърмори Писмир. - Би трябвало да подлежи на научно наблюдение и изследване.

Джорнарилийш му изръмжа.

- Хвърлете го в някоя килия - рече Бейн. - Нямам време да го слушам.

- Тук май изобщо няма килии - вдигна рамене Глърк.

- Ами тогава го накарайте да си построи и после го хвърлете вътре!

- Ама трябва да го убием!

- Не! Май много давате ухо на Брокандовите приказки!

Брокандо се наежи.

- Знаеш го какъв е! Защо не го... - започна той, но го прекъснаха.

- Защото няма значение какъв е той. Онова, което има значение, е какви сме ние.

Всеки се огледа. Дори Джорнарилийш.

Аз съм бил, осъзна Снибрил. Не усетих как съм го казал на глас. Е, ами...

- Само това има значение - продължи Снибрил. - Затова е бил построен и Уеър. Защото хората са искали да изнамерят по-добър начин от войната да се оправят помежду си. И да престанат да се плашат от бъдещето.

- Ние никога не сме били част от Империята! - сопна се Брокандо.

- А като дойде време да избирате, на чия страна застанахте? Както и да е, и вие сте били част от Империята. Само дето не сте го знаели. Толкоз време сте прекарвали в гордеене, че не сте част от империята, че накрая сте станали... ами, част от нея. Че какво щяхте да правите, ако не съществуваше Империята? Пак щяхте да почнете да бутате хора от скалите!

- Аз не бутам хора от скалите!

Джорнарилийш, потресен, местеше поглед от единия към другия.

- Защо млъкна? - погледна го Снибрил.

- Е, ама то не беше... карай!

- Тия?! - смаяно пророни той. - Тия са ме победили?! Тия тъпоумни слабаки, които през цялото време се дърлят?!

- Да се смаеш, а? - подхвърли Бейн. - Махнете го оттук и го хвърлете някъде под ключ.

- Настоявам да умра достойно!

- Чуй ме сега - рече Бейн. Гласът му кънтеше като бронз. - Убих Гормалийш, защото на такива като него не трябва да се позволява да съществуват! За тебе не съм чак дотам сигурен. Но ха си ме нервирал още веднъж, ха съм те убил на място. А сега... отведете го.

Джорнарилийш зяпна, после захлопна уста. Снибрил се облеши срещу двамата. Ще го направи като нищо! - мина му през ум. - Още тук и сега, ако щеш. Не от гняв, нито пък от жестокост, а просто защото така трябва.

Хрумна му, че по-скоро би се изправил в бой лице в лице с пошурелия Брокандо, или с разбеснелия се Джорнарилийш, но не и с Бейн.

- Обаче Снибрил е прав - обади се Писмир, щом бързешком отведоха безмълвния моул. - Всички си я карат по старому. Сега обаче ще трябва да изнамерим друг начин. Щото иначе по никой начин няма да я бъде. Не сме минали през всичко това, само за да започнем да се драпаме пак за нещо друго. Империята...

- Не съм много сигурен, че ще е пак империя - прекъсна го Бейн.

- Какво?! Но... Империя трябва да има!

- Май има и нещо по-добро.. Доста си мислех по това напоследък. Множество малки държавици и градове, обединени по някакъв начин. Може да излезе по-добро от огромна Империя. Знам ли.

- И право на глас за жените! - обади се нейде из тълпата лейди Вортекс.

- Да, може би дори това - кимна Бейн. - За всекиго трябва да има по нещо.

Погледна към тълпата. Отзад имаше неколцина уайти. Никой не знаеше кои са.

- За всекиго по нещо - повтори Бейн. - Трябва да поговорим за всичко това...

Един уайт пристъпи напред и отметна качулката си. Излезе, че не бил той, ами тя.

- Трябва да ти кажа нещо.

Всички уайти в залата отметнаха качулките си.

- Казвам се Тарилон, господарка на мините. Сега ние си тръгваме.

Мислим... мислим, че започваме да усещаме някакво бъдеще. Ние... започваме отново да си го спомняме.

- Моля? - зяпна Бейн.

- Избрахме нова Нишка.

- Не разбирам...

- Ние отново сме уайти. Истински уайти. Мислим, че започваме да си спомняме новата История - тъй че сега, ако позволите, ще се върнем към обичайния си живот - тя се усмихна. - Спомнях си, че съм го казала!

- О... - Бейн изглеждаше крайно объркан: мъж практичен, сблъскал се с нещо, което не може да проумее, защото е твърде зает. - Ами добре. Хубаво тогава. Радвам се за вас. Ако можем с нещо да...

- Пак ще се срещнем... сигурни сме!

- Е, ами щом е така... Пак ви благодарим...

Уайтите вече се изнизваха през вратата. Снибрил се измъкна след тях.

Чу как зад гърба му хората наново почнаха да се карат.

Бе утро. Уайтите бързаха сред развалините, и се наложи да потича, докато ги настигне.

- Тарилон?

Тя се обърна.

- Да?

- Защо трябва да си тръгвате? Какво искаше да кажеш?

Тя се намръщи.

- Опитавме го онова, как беше... вземането на решения. Изслушахме Атан. Той ни разказа какво е това да правиш избор. Опитавме го. Ужасно е! Вие как издържате така? Живеете, без да знаете какво ви очаква... Всяка сутрин се събуждате, и не можете да бъдете сигурни дори дали ще доживеете нощта... Ние бихме полудели на ваше място! Ала ние сме уайти. Не можем да се променим. Помогнахме да се създаде нова история. Сега отново можем да си я спомняме.

- О...

- Какъв ли кураж трябва да притежавате, всички вие, щом всеки ден се изправяте лице в лице с такава несигурност!

- Ние го смятаме за нещо нормално - сви рамене Снибрил.

- Ама че странно! Странно! Каква смелост само! Е... сбогом. Ти си решил да напуснеш Уеър.

- Да, аз... ама откъде го разбра?

Тя се усмихна радостно.

- Нали ти казах - отново помним и миналото, и бъдещето!

Откри Роланд там, където го бе вързал. Сега торбата на Снибрил не беше кой знае колко претъпкана. Парченцето късметлийски прах се бе затрило, монетите - и те. Резервният чифт обуца беше на краката му. Сега си имаше само едно одеяло, два-три ножа, едно въженце... копие... всъщност, то друго не ти и трябва.

Тъкмо нагласяше седлото, и чу точно зад гърба си гласа на Писмир:

- Тръгваш, а?

- Ох! Не те чух кога си дошъл.

- Много време прекарах с вас, мунрунгите. Знаете как да се примъквате.

А също бих добавил - и как да се измъквате.

- Убеден съм, че хората там все ще се оправят някак - рече Снибрил.

- Е, ако спрат с караниците... - вдигна рамене Писмир. - Караници.

Важно нещо са туй караниците!

Снибрил се обърна.

- Искам да изследвам Килима... Какво е Фрей? Какво започва там, където всичко свършва? Нали ти казваше, че не трябва да преставаме да задаваме въпроси...

- Точно така. Важно нещо са туй въпросите!

- Мислиш ли, че от идеята на Бейн ще излезе нещо?

- Кой го знае? Време е да пробваме нещо ново...

- Да. - Снибрил се покачи на седлото. - Знаеш ли, уайтите ни мислели за много смели, защото можем да вземаме решения? Те не могат! Изобщо не могат да се справят! А пък ние тях мислехме за изключителни... Какви ли не смайващи неща научава човек!

- Не съм ли го казвал винаги? - усмихна се Писмир.

- Е, аз искам да науча още! И още, и още! И искам да тръгна веднага,

защото ако го отложа, няма да тръгна никога! Искам да го видя всичко онова, за което толкова си ми разказвал! Кракнастола, Черджето пред Камината, Края на Килима.

- Тогава нали ще ми разкажеш после как изглеждат! - примоли се Писмир.

- Аз само съм чел за тях!

Снибрил се сепна.

- Ама нали като бях малък, ти ми разказваше какви ли не истории за Килима! Да не искаш да кажеш, че са били измислици?

- О, не, истина си бяха. Че иначе защо ще ги пише в книгите? - сви рамене Писмир. - Аз самият винаги съм искал да пътувам. Ама никога не успях да намеря време, не знам защо така. Ако можеш, тъй де, да отделиш някоя минутка, драсни някой ред...

- Добре. Хлъц. Да. Ще драсна. Ако намеря време. Е, ами тогава... довиждане, а?

- Довиждане.

- И да кажеш довиждане от мене и на...

- Ще кажа.

- Знаеш как е.

- Сигурно. Довиждане. Върни се някой път да ни разкажеш.

Последната дума бе по-скоро вик, защото Снибрил вече бе пришпорил Роланд. И вече се бе превърнал в петънце на хоризонта, когато се обърна и помахаше пак.

Писмир се потътри обратно към караниците.

Недалеч от Уеър Снибрил спря и пое с пълни гърди въздуха на Килима. Беше му малко тъжничко, но нали винаги щеше да има къде да се върне - все някъде... Той се усмихна и потупа Роланд по шията. А после, пълен с надежда, вейнал коси, пришпори белия кон. Жребецът препусна в галоп и двамата се стопиха сред космалака.